

**RAPORT O SYTUACJI BANKÓW
W I PÓŁROCZU 2014 R.**

**URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
WARSZAWA, 2014**

Opracowanie:

Andrzej Kotowicz

przy współpracy

Departamentu Bankowości Komercyjnej i Specjalistycznej oraz Instytucji Płatniczych

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

SPIS TREŚCI

NAJWAŻNIEJSZE SPOSTRZEŻENIA I WNIOSKI	4
UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	11
1. POZYCJA KAPITAŁOWA	17
2. POZYCJA PŁYNNOŚCIOWA.....	21
3. WYNIKI FINANSOWE.....	23
4. GŁÓWNE KIERUNKI ROZWOJU	30
5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	43
6. STRUKTURA WALUTOWA I TERMINÓW PŁATNOŚCI BILANSU	49
7. JAKOŚĆ PORTFELA KREDYTOWEGO	51
SPIS TABEL.....	58
SPIS WYKRESÓW	59
SYTUACJA NAJWIĘKSZYCH BANKÓW I ICH INWESTORÓW STRATEGICZNYCH	62

NAJWAŻNIEJSZE SPOSTRZEŻENIA I WNIOSKI¹

Sytuacja sektora bankowego w I półroczu 2014 r. pozostawała stabilna, czemu sprzyjało wyraźne ożywienie gospodarki oraz środowisko rekordowo niskich stóp procentowych.

Utrzymanie mocnej bazy kapitałowej

Obowiązujące od 1 stycznia br. nowe zasady dotyczące adekwatności kapitałowej określone przez tzw. pakiet CRR/CRD IV nie spowodowały zasadniczych zmian w poziomie adekwatności kapitałowej polskiego sektora bankowego, co wynika z wysokiej jakości kapitałów zgromadzonych przez polskie banki.

Pomimo zmian regulacyjnych w I połowie br. odnotowano zwiększenie funduszy własnych sektora bankowego (na koniec czerwca br. fundusze własne sektora wyliczone według nowych zasad wyniosły 142,9 mld zł i były o 3,1% wyższe od funduszy na koniec ub.r. wyliczonych według starych zasad). Jednocześnie współczynnik kapitału podstawowego Tier I (14,1%), współczynnik kapitału Tier I (również 14,1%), jak też łączny współczynnik kapitałowy (15,3%) kształtowały się na poziomach znacznie przekraczających minimalne wymagania nowych regulacji europejskich.

Pomimo dobrej sytuacji bieżącej rekomendowane jest utrzymanie mocnej bazy kapitałowej, a w przypadku niektórych banków jej dalsze wzmocnienie, co wynika z poziomu ryzyka już zakumulowanego w bilansach banków, jak też niepewności co do przyszłego rozwoju koniunktury gospodarczej, czy też pozwów składanych przeciwko bankom przez część kredytobiorców.

Dobra sytuacja w zakresie bieżącej płynności banków

Sytuacja w zakresie płynności była dobra. Podstawowe miary płynności pozostają względnie stabilne i utrzymują się na zadowalających poziomach (dodatnia luka płynności krótkoterminowej uległa umiarkowanemu zmniejszeniu z 155,9 mld zł na koniec ub.r. do 145,4 mld zł na koniec czerwca br., a współczynnik płynności krótkoterminowej obniżył się z 1,50 do 1,45). Jednocześnie w związku z obserwowanym ożywieniem akcji kredytowej odnotowano wzrost relacji kredytów dla sektora niefinansowego do depozytów tego sektora (z 103,0% do 105,6%).

Pomimo zadowalającej sytuacji w zakresie bieżącej płynności, nadal zalecane są działania zmierzające do wzrostu stabilności źródeł finansowania oraz realizacja strategii, które będą dobrze wkomponowane w uwarunkowania zewnętrzne.

Poprawa wyników finansowych, rekordowy wynik w II kwartale

Zrealizowany w I półroczu br. wynik netto sektora bankowego okazał się wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. (wynik finansowy netto sektora bankowego w I półroczu br. wyniósł 8 739 mln zł i był o 518 mln zł, tj. o 6,3% wyższy niż w ub. r.), przy czym wynik zrealizowany w II kwartale (4 760 mln zł) okazał się najwyższy w historii. Poprawę wyników odnotowano zarówno w bankach komercyjnych, jak i spółdzielczych, choć obraz sytuacji nie był jednorodny (poprawę wyników odnotowano w 333 podmiotach, które skupiały 70,7% aktywów sektora; 11 podmiotów wykazało stratę w łącznej wysokości 41 mln zł).

¹ Uwaga: wszystkie dane prezentowane w „Raporcie” pochodzą z bazy danych z dnia 4 sierpnia 2014 r. w związku z czym nie uwzględniają późniejszych korekt.

Poprawa wyników sektora nastąpiła dzięki zwiększeniu wyniku działalności bankowej, którego wzrost przewyższył ograniczony wzrost kosztów działania oraz ujemnego salda odpisów i rezerw, jak też obniżenie wyniku zrealizowanego na pozostałych przychodach i kosztach.

Wzrost wyniku działalności bankowej (o 1 531 mln zł; o 5,5%) był konsekwencją silnego wzrostu wyniku odsetkowego (o 2 397 mln zł; 14,7%), przy jednoczesnej stabilizacji wyniku z tytułu opłat i prowizji (-6 mln zł; -0,1%) oraz obniżeniu wyniku z pozostałej działalności bankowej (-861 mln zł; -18,8%). Poprawa wyniku odsetkowego była konsekwencją zakończenia procesu dostosowania polityki depozytowo-kredytowej banków do działania w warunkach środowiska niskich stóp procentowych, w rezultacie czego nastąpiła silna redukcja kosztów odsetkowych (-4 610 mln zł; -29,7%), której towarzyszyło znacznie niższe obniżenie przychodów odsetkowych (-2 212 mln zł; -7,0%). Warto przy tym odnotować, że zrealizowany przez banki w I półroczu br. wynik odsetkowy okazał się najwyższy w historii. Stabilizację wyniku z tytułu opłat i prowizji należy wiązać m.in. ze zmianami polityki rachunkowości w zakresie ujmowania wynagrodzeń z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, co działało w kierunku jego obniżenia, czemu banki przeciwdziałały w drodze zwiększenia części opłat i prowizji. Z kolei zmniejszenie wyniku z pozostałej działalności bankowej wynikało ze zmniejszenia zysków z tytułu sprzedaży portfela aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (z drugiej strony uwagę zwraca wzrost przychodów z tytułu dywidend).

Koszty działania uległy niewielkiemu zwiększeniu (o 121 mln zł; 0,9%) na skutek nieznacznego wzrostu kosztów ogólnego zarządu (o 130 mln zł; 2,1%) głównie w drodze zwiększenia opłat na BFG, wydatków na informatykę oraz kosztów marketingu. Z drugiej strony obserwowano stabilizację w obszarze kosztów pracowniczych (-8 mln zł; -0,1%).

Wzrost salda odpisów i rezerw (o 286 mln zł; 7,7%) wynikał głównie ze zwiększenia odpisów na pozostałe kredyty dla gospodarstw domowych (o 173 mln zł) oraz kredyty mieszkaniowe (o 120 mln zł), a w mniejszym stopniu ze zwiększenia ujemnego salda z tytułu odpisów tworzonych na kredyty konsumpcyjne (o 55 mln zł), kredyty dla przedsiębiorstw (o 35 mln zł), jak też ze zwiększenia skali tworzonych rezerw (o 77 mln zł). Z drugiej strony, odnotowano wzrost dodatniego wyniku z tytułu IBNR (o 207 mln zł).

Konsekwencją wzrostu wyników finansowych była poprawa podstawowych miar efektywności działania, a w szczególności wzrost zrealizowanej marży odsetkowej (z 2,71 w I połowie ub.r. do 2,91 w I połowie br.), obniżenie wskaźnika kosztów (z 52,0 do 50,5) oraz wzrost ROE (z 10,9 do 11,3).

W kolejnych okresach kluczowe znaczenie dla kształtowania wyników finansowych banków będzie miał rozwój koniunktury w polskiej gospodarce, co z jednej strony będzie wpływało na sytuację finansową kredytobiorców, a z drugiej na popyt na kredyt i produkty bankowe. Jednocześnie wydaje się, że obserwowane w ostatnich okresach przyspieszenie wzrostu gospodarki wraz z dokonaniem dostosowaniem banków do środowiska niskich stóp procentowych oraz zmian regulacyjnych, powinno sprzyjać stabilizacji lub dalszej poprawie wyników banków.

Wzrost skali działania sektora bankowego, istotny wzrost udziału inwestorów krajowych

Wyraźne przyspieszenie tempa wzrostu gospodarki oraz poprawa perspektyw wzrostu w kolejnych okresach, sprzyjały zwiększeniu skali działania banków w niektórych obszarach. Odnotowany w I półroczu br. rekordowy w historii przyrost sumy bilansowej (o 87,5 mld zł, tj. o 6,2%; skorygowany 84,8 mld zł, tj. o 6,0%) wynikał głównie ze zwiększenia stanu kredytów oraz należności od banków po stronie aktywów, a po stronie zobowiązań z przyrostu depozytów sektora budżetowego, gospodarstw domowych oraz innych zobowiązań. Należy jednak mieć na uwadze, że większość tego przyrostu wynikała ze zwiększenia sumy bilansowej banku państwowego w związku z okresowym napływem lokat sektora rządowego oraz z zawarcia przez PKO BP transakcji mającej na celu wspomagać proces przejęcia Nordea Bank Polska.

Banki kontynuowały działania zmierzające do wzrostu efektywności w drodze optymalizacji zatrudnienia i sieci sprzedaży, w rezultacie czego doszło do umiarkowanego zmniejszenia liczby zatrudnionych w sektorze bankowym (o 1,3 tys. osób), a zarazem nieznacznego zwiększenia sieci sprzedaży (o 56 placówek).

Poziom koncentracji mierzonej udziałem w aktywach zwiększył się (udział 5-ciu największych banków w aktywach sektora wzrósł z 46,1% do 47,5%, a 10-ciu największych z 67,3% do 68,8%), co wynikało głównie ze wskazanego wzrostu sumy bilansowej dwóch dużych banków. Poziom koncentracji mierzonej udziałem w kredytach i depozytach nie uległ większej zmianie.

W strukturze własnościowej odnotowano znaczący wzrost udziału w aktywach banków kontrolowanych przez inwestorów krajowych (z 36,8% do 41,8%), co wynikało z przejścia pełnej kontroli przez PKO BP nad Nordea Bank Polska oraz wskazanego wzrostu sumy bilansowej banku państwowego.

Przyspieszenie tempa wzrostu kredytów dla sektora niefinansowego

Po obserwowanym w końcu ub.r. wyhamowaniu tempa wzrostu akcji kredytowej, w I i II kwartale br. doszło do jego ponownego przyspieszenia (wartość kredytów ogółem zwiększyła się o 38,7 mld zł, tj. o 4,0%, a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 36,3 mld zł, tj. o 3,7%), co oznacza że odnotowany przyrost kredytów był nie tylko wyższy niż w analogicznym okresie ub.r., ale też wyższy niż w całym ub.r. Głównymi obszarami wzrostu akcji kredytowej były kredyty dla przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych. W mniejszym stopniu wzrosły też kredyty dla sektora finansowego, natomiast w obszarze kredytów dla sektora budżetowego utrzymywała się stagnacja.

Odnotowany w I półroczu br. przyrost kredytów gospodarstw domowych (16,7 mld zł, tj. 3,0%; skorygowany 14,7 mld zł, tj. 2,6%) był blisko dwukrotnie wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. Jednocześnie stan akcji kredytowej zwiększył się we wszystkich obszarach.

Przyrost kredytów mieszkaniowych (8,5 mld zł, tj. 2,5%; skorygowany 6,6 mld zł, tj. 2,0%) był nieco wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. Przyrost byłby wyższy, gdyby nie transakcja sprzedaży portfela „złych” kredytów, jaką przeprowadził jeden z banków. Kontynuowany był pozytywny trend eliminacji sprzedaży kredytów walutowych, w rezultacie czego po raz pierwszy od końca 2001 r. udział kredytów walutowych obniżył się poniżej 50% i na koniec czerwca br. wynosił 48,1%. Za zjawiska niekorzystne należy uznać utrzymujący się wysoki udział w sprzedaży kredytów o LTV przekraczającym 80% oraz nadmiernie wydłużone okresy kredytowania. Do szczególnie niekorzystnych praktyk występujących przy udzielaniu niektórych kredytów, należy zaliczyć przyjmowanie do wyliczenia zdolności kredytowej kosztów utrzymania na poziomie minimum socjalnego lub niższym, niedostosowane DTI do faktycznej sytuacji dochodowej kredytobiorców oraz niedoszacowanie ryzyka stopy procentowej (udzielenie kredytu mieszkaniowego w przypadku którego po uregulowaniu raty spłaty kredytobiorcy pozostałyby środki na poziomie minimum socjalnego lub niższym oznaczałoby brak możliwości realizacji przez gospodarstwo domowe większych wydatków oraz tworzenia oszczędności, jak też konieczność wieloletniego zaspokajania potrzeb na generalnie niskim poziomie i nie pozostawiałoby żadnego marginesu na wypadek pogorszenia jego sytuacji dochodowej). W kontekście wzrostu kredytów mieszkaniowych należy dodać, że sytuacja na rynku mieszkaniowym w I półroczu br. była korzystna. Z jednej strony obserwowano rekordowo wysoki poziom sprzedaży mieszkań na rynku pierwotnym, któremu towarzyszyła względna stabilizacja cen, a z drugiej silny wzrost inwestycji na rynku mieszkaniowym (sprzyjał temu stabilny poziom kosztów budowy oraz wysoki poziom rentowności typowych projektów deweloperskich). W tym kontekście należy też zwrócić uwagę na potencjalne ryzyko związane z rekordowo niskimi stopami procentowymi, które w połączeniu z regulacyjnym złagodzeniem polityki kredytowej (wydłużeniem okresu możliwego do uwzględnienia przy wyliczaniu zdolności kredytowej do 30 lat) może prowadzić do wzrostu cen nieruchomości nieuzasadnionego wzrostem kosztów budowy oraz realnych wynagrodzeń gospodarstw domowych, a wynikającym jedynie z silnego wzrostu zdolności kredytowej (dla części potencjalnych klientów wzrost ten wynosi 20-30% lub więcej w stosunku do tego, jaki miał miejsce przed silną redukcją stóp procentowych NBP i przed nowelizacją

Rekomendacji S; wzrost zdolności kredytowej może być dodatkowo wzmocniony przez zniżenie kosztów utrzymania w celu jej wyliczenia). To z kolei może skutkować faktycznym ograniczeniem dostępności do rynku mieszkaniowego dla przeciętnych gospodarstw domowych (mierzonym poziomem ich dochodów, a nie ich zdolności kredytowej w środowisku rekordowo niskich stóp procentowych), jak też prowadzić do ich nadmiernego zadłużenia oraz do stopniowej akumulacji nadmiernego ryzyka w sektorze bankowym i gospodarce.

Po obserwowanym w I kwartale br. zmniejszeniu stanu kredytów konsumpcyjnych, w II kwartale doszło do ponownego wzrostu akcji kredytowej. W rezultacie, w całym I półroczu br. wartość portfela tych kredytów uległa zwiększeniu (o 2,2 mld zł, tj. o 1,7%; skorygowany 2,1 mld zł, tj. o 1,7%), przy czym zwiększenie stanu portfela obserwowane było wśród wszystkich raportowanych kategorii z wyjątkiem kredytów samochodowych, których stan uległ dalszemu obniżeniu. Wzrost akcji kredytowej potwierdzają dane BIK, które wskazują na rekordową wartość kredytów konsumpcyjnych udzielonych przez banki i SKOKi (w skali całego I półrocza 37,7 mld zł). Ożywienie akcji kredytowej należy wiązać z nowelizacją Rekomendacji T (uelastyczniła dotychczasowe rozwiązania, jak też skutkowała „powrotem na rynek” banków, które ze względu na wcześniejsze rozwiązania regulacyjne przeniosły działalność kredytową do innych podmiotów działających w ramach macierzystej grupy), zmniejszeniem transakcji sprzedaży portfeli „złych kredytów” (zjawisko to było jedną z głównych przyczyn zmniejszenia stanu kredytów w latach 2011-2012), jak też z ożywieniem gospodarki dokonanym w ubiegłych okresach, ograniczonym obniżeniem oprocentowania tych kredytów oraz poprawą ich jakości, co przełożyło się na pewien wzrost popytu na kredyt oraz zwiększenie jego podaży. Ponadto, niektóre banki dokonały modyfikacji strategii działania w kierunku większego udziału krótkoterminowych kredytów dla klientów detalicznych.

Wartość pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych (głównie operacyjnych i inwestycyjnych dla drobnych przedsiębiorców) wykazuje stabilny wzrost, przy czym odnotowany przyrost stanu kredytów (6,0 mld zł, tj. 6,5%) był blisko dwukrotnie wyższy niż w analogicznym okresie ub.r.

Poprawa koniunktury gospodarczej przełożyła się na znaczny przyrost akcji kredytowej w obszarze kredytów dla przedsiębiorstw (18,4 mld zł, tj. 6,6%; skorygowany 18,0 mld zł, tj. 6,5%), który był ponad trzykrotnie wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. Zwraca przy tym uwagę, że przyrost zadłużenia dokonał się zarówno w obszarze kredytów dla dużych przedsiębiorstw, jak i kredytów dla MSP, które w II połowie ub.r. wykazywały tendencje stagnacyjne. W kolejnych okresach zachodzi szansa na kontynuację ożywienia akcji kredytowej, co wynika z poprawy koniunktury gospodarczej, rekordowo niskich stóp procentowych, rządowego programu Portfelowej Linii Gwarancyjnej De Minimis oraz stabilizacji jakości portfela kredytowego, co sprzyja zwiększeniu popytu na kredyt oraz jego podaży. Głównym źródłem potencjalnego zagrożenia dla realizacji tego scenariusza jest niepewność co do trwałości i siły ożywienia w strefie euro, jak też eskalacja kryzysu na Ukrainie, co może mieć niekorzystny wpływ na gospodarkę oraz skłonność przedsiębiorstw do zwiększania aktywności i inwestycji.

Dynamika kredytów dla sektora niefinansowego w Polsce nadal pozostaje wyraźnie wyższa niż w większości krajów UE, zwłaszcza w strefie euro (na koniec czerwca br. roczne tempo wzrostu kredytów dla gospodarstw domowych w strefie euro wynosiło -0,6%, kredytów konsumpcyjnych -1,5%, mieszkaniowych -0,4%, a kredytów dla przedsiębiorstw -2,3% wobec odpowiednio 5,3%; 5,5%; 4,5%; 6,6% w Polsce).

Stabilizacja jakości portfela kredytowego

W I półroczu br. jakość portfela pozostała stabilna. Wprawdzie stan kredytów zagrożonych nieznacznie wzrósł (o 0,7 mld zł, tj. 1,0%), ale ich udział w portfelu obniżył się (z 7,4% na koniec ub.r. do 7,3% na koniec czerwca br.). Obraz sytuacji nie jest jednak jednorodny i w niektórych bankach obserwowano pogorszenie jakości portfela kredytowego. W szczególności, należy odnotować relatywnie wysoki przyrost kredytów zagrożonych w bankach spółdzielczych (o 0,3 mld zł, tj. o 8,0%), choć ich udział w portfelu pozostaje względnie stabilny (wzrost z 5,9% do 6,0%).

W I połowie br. obserwowano stopniową stabilizację jakości kredytów mieszkaniowych, wyrażającą się ograniczonym przyrostem kredytów zagrożonych (o 0,3 mld zł, tj. o 3,0; rok/rok o 1,0 mld zł, tj. o 10,2%) oraz stabilizacją ich udziału w portfelu (3,1%). Korzystne obserwacje potwierdzone są stabilizacją stanu kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 30 dni oraz ich udziału w portfelu. Trzeba jednak dodać, że ten pozytywny obraz w znacznym stopniu wynikał z pierwszej dużej transakcji sprzedaży portfela „złych” kredytów mieszkaniowych, jaką przeprowadził jeden z dużych banków. Obecnie trudno jest stwierdzić, na ile obserwowana stabilizacja jest trwałym zjawiskiem. Niewątpliwie stabilizacji sprzyja środowisko rekordowo niskich stóp procentowych, postępujące ożywienie gospodarcze oraz dokonane w ostatnich okresach wzmocnienie procedur kredytowych. W kontekście relatywnie wysokiej jakości kredytów mieszkaniowych na tle innych portfeli, UKNF stale jednak przypomina, że portfel ten generuje szereg rodzajów potencjalnego ryzyka wynikającego m.in. z dominującej roli tych kredytów w bilansie sektora bankowego, wysokiego udziału kredytów walutowych, wysokiego LTV części portfela kredytowego, kredytów udzielonych w ramach programu „Rodzina na swoim”, ograniczonej płynności na rynku nieruchomości, niezadowalających baz danych o rynku nieruchomości i sytuacji finansowej klientów oraz kwestii społecznych i prawnych związanych z realizacją zabezpieczeń.

Jakość kredytów konsumpcyjnych uległa nieznacznej poprawie, przejawiającej się w zmniejszeniu stanu kredytów zagrożonych (-0,4 mld zł) i ich udziału w portfelu (do 14,1%), aczkolwiek w obszarze kredytów ratałnych odnotowano nieznaczny wzrost stanu kredytów zagrożonych. W kontekście obserwowanej poprawy, należy jednak mieć na uwadze, że pozytywne obserwacje wynikają z kontynuacji sprzedaży części portfela „złych” kredytów lub przeniesienia ich do ewidencji pozabilansowej (choć zjawisko to ma mniejszą skalę niż w latach ubiegłych). Dodatkowo poprawie jakości kredytów sprzyjał wzrost akcji kredytowej prowadzący do obniżenia udziału kredytów zagrożonych.

Jakość pozostałych kredytów dla gospodarstw mierzona ich udziałem w portfelu pozostała stabilna (11,0%), co wynikało ze znacznego wzrostu całego portfela tych kredytów. Uwagę jednak zwraca relatywnie wysoki przyrost stanu kredytów zagrożonych (0,7 mld zł, tj. o 6,8%), co związane było z ich zwiększeniem w obszarze kredytów udzielonych na bieżącą działalność drobnych przedsiębiorstw (o 0,5 mld zł), a w mniejszym stopniu w obszarze kredytów na finansowanie nieruchomości (0,2 mld zł).

Jakość kredytów dla sektora przedsiębiorstw uległa umiarkowanej poprawie, przejawiającej się w stabilizacji stanu kredytów zagrożonych (marginalny przyrost o 0,1 mld zł, tj. o 0,3%) oraz obniżeniu ich udziału w portfelu (do 10,9%), dzięki znacznemu zwiększeniu stanu całego portfela kredytowego. Pozytywne zjawiska obserwowano zarówno w portfelu kredytów dla dużych przedsiębiorstw, jak i MSP.

Obserwowany w ostatnich okresach korzystny obraz sytuacji w zakresie jakości portfela kredytowego wspierany jest przez proces wzrostu aktywności gospodarki oraz silne złagodzenie polityki pieniężnej, które spowodowało znaczące zmniejszenie kosztów obsługi kredytów, co działa stabilizująco lub prowadzi do poprawy sytuacji finansowej części kredytobiorców.

Zwiększenie stanu najpłynniejszych aktywów

W I półroczu br. odnotowano znaczne zwiększenie inwestycji w najpłynniejsze aktywa (o 43,2 mld zł, tj. o 10,5%) oraz wzrost ich udziału w sumie bilansowej (z 29,2% do 30,3%). Przyrost dotyczył należności od banków oraz portfela obligacji skarbowych, podczas gdy stan bonów pieniężnych NBP uległ redukcji. Obserwowany wzrost w znacznym stopniu wynikał jednak z okresowego zwiększenia stanu tych aktywów w banku państwowym (ze względu na wielkość banku zmiana stanu i struktury zgromadzonych w nim środków wywołuje istotne wahania w skali całego sektora bankowego) oraz wskazanej już transakcji zawartej przez PKO BP.

Znaczny wzrost zobowiązań, finansowanie zagraniczne stabilne

Obserwowany w I półroczu br. silny wzrost sumy bilansowej znalazł odzwierciedlenie w zwiększeniu zobowiązań (o 83,7 mld zł, tj. 6,7%; skorygowany o 81,7 mld zł, tj. 6,5%). Największy wpływ na wzrost zobowiązań miało okresowe zwiększenie depozytów sektora budżetowego (zjawisko okresowe), a w mniejszym przyrost depozytów gospodarstw domowych oraz innych zobowiązań. Skala przyrostu kapitałów była nieporównywalnie niższa, a zarazem umiarkowana (o 3,8 mld zł; 2,5%).

Poziom depozytów sektora niefinansowego zwiększył się w ograniczonym stopniu (o 13,2 mld zł, tj. 1,7%; skorygowany o 12,7 mld zł, tj. 1,6%), co oznacza że przyrost depozytów był niższy niż w analogicznym okresie ub.r. Ograniczony przyrost wynikał z głębszego niż w ub.r. okresowego obniżenia stanu depozytów przedsiębiorstw (-8,4 mld zł, -4,0%), podczas gdy przyrost depozytów gospodarstw domowych okazał się nieco wyższy (20,9 mld zł, 3,8%). W kontekście możliwości zwiększenia bazy depozytowej w kolejnych okresach, wyzwaniem dla banków pozostaje środowisko rekordowo niskich stóp procentowych, co powoduje zmniejszenie przyrostu depozytów z tytułu odsetek od już złożonych lokat, a zarazem może wpływać na zmniejszenie skłonność do oszczędzania w bankach oraz prowadzić do poszukiwania alternatywnych form inwestycji (m.in. na rynku nieruchomości i rynku kapitałowym). Z drugiej strony, zwiększeniu stanu oszczędności sprzyja poprawa koniunktury gospodarczej i związany z nią wzrost wynagrodzeń, co pozytywnie wpływa na sytuację finansową części gospodarstw domowych.

Pomimo okresowych wahań, stan depozytów oraz kredytów sektora finansowego ulokowanych w sektorze bankowym, pozostaje w ostatnich latach względnie stabilny (w I połowie br. odnotowano ich ograniczony wzrost o 4,7 mld zł, tj. 1,8%; skorygowany 3,6 mld zł, tj. 1,4%).

Głównym czynnikiem wzrostu zobowiązań sektora bankowego w I półroczu br. był przyrost depozytów sektora budżetowego (o 37,8 mld zł, tj. 68,3%), ale napływ tych środków ma charakter okresowy i jest bardzo silnie skoncentrowany, w rezultacie czego rola tych depozytów w finansowaniu działalności banków pozostaje ograniczona.

W I połowie br. niektóre banki dokonały nowych emisji własnych w rezultacie czego odnotowano istotny wzrost stanu tych środków (o 5,1 mld zł, tj. o 9,4%), choć rola tego źródła finansowania nadal pozostaje niewielka, a ponadto charakteryzuje się ono bardzo silną koncentracją.

Stan pożyczek podporządkowanych pozostał na poziomie z ub.r. (wzrost o 0,1 mld zł), a rola tego źródła finansowania pozostaje marginalna.

Stan finansowania zagranicznego pozostaje stabilny (nominalny wzrost o 3,8 mld zł, tj. 1,7%; skorygowany 2,5 mld zł, tj. 1,1%). Stabilizacja środków nierezydenta w połączeniu ze wzrostem innych zobowiązań oraz sumy bilansowej spowodowała zmniejszenie ich udziału w strukturze zobowiązań (do 16,6%) oraz sumie bilansowej (do 14,8%), co oznacza zmniejszenie uzależnienia od finansowania zagranicznego, a tym samym wzrost stabilności sektora bankowego. W kontekście finansowania zagranicznego, warto odnotować istotną zmianę w strukturze tych środków. O ile dotychczas większość tych środków pochodziła od podmiotów z macierzystej grupy kapitałowej, o tyle w I połowie br. odnotowano zmniejszenie stanu tych środków (z 120,1 mld zł na koniec ub.r. do 101,6 mld zł na koniec czerwca br.), co doprowadziło do obniżenia ich udziału w całości środków zagranicznych poniżej 50%. Wynikało to ze zmniejszenia zapotrzebowania na te środki ze strony niektórych podmiotów oraz finalizacji procesu przejęcia Nordea Bank Polska przez PKO BP, w rezultacie czego to bank przejmujący pozyskał odpowiednie finansowanie, które nie jest już wykazywane jako finansowanie od podmiotu z grupy kapitałowej.

Wzrost aktywów i pasywów walutowych sektora, ale zmniejszenie skali niedopasowania walutowego

W I półroczu br. odnotowano znaczący wzrost stanu aktywów walutowych (o 33,0 mld zł, tj. o 10,1%) oraz pasywów walutowych (o 45,4 mld zł, tj. o 17,0%). Wynikało to głównie ze wskazanych już zjawisk, tj. transakcji zawartej przez PKO BP oraz zmian w poziomie i strukturze walutowej lokat instytucji sektora

rządowego składanych w banku państwowym. W rezultacie nastąpiło zwiększenie udziału aktywów i pasywów walutowych w sumie bilansowej (do odpowiednio 24,0% i 20,9%), ale większy przyrost pasywów walutowych niż aktywów spowodował obniżenie ujemnej luki walutowej sektora bankowego (do -46,2 mld zł) i jej udziału w sumie bilansowej (do -3,1%).

Znaczący wzrost finansowania długoterminowego

W I połowie br. odnotowano istotny wzrost zobowiązań wymagalnych powyżej 1 roku (z 196,1 mld zł na koniec ub.r. do 248,4 mld zł na koniec czerwca br., tj. o 26,6%) i ich udziału w sumie bilansowej (z 14,0% do 16,7%). Wynikało to jednak głównie z transakcji zawartej przez PKO BP, choć należy odnotować też pozyskanie dodatkowych środków finansowania długoterminowego przez kilka banków.

Umiarkowany wzrost skali operacji pozabilansowych

Obserwowany w I półroczu br. wzrost akcji kredytowej znalazł odzwierciedlenie we wzroście udzielonych przez banki zobowiązań dotyczących finansowania (o 1,2% do 222,2 mld zł, w tym 158,0 mld zł wynikało z tytułu przyznanych linii kredytowych) i gwarancji (o 11,8% do 67,4 mld zł).

Pomimo stabilnego poziomu stóp procentowych odnotowano wzrost wartości transakcji pochodnych dotyczących stopy procentowej (nominalna wartość tych transakcji zwiększyła się o 6,9% do 1 610,8 mld zł, głównie z tytułu zwiększenia skali transakcji IRS oraz FRA), co należy łączyć m.in. ze zwiększeniem portfela obligacji skarbowych oraz pojawieniem się oczekiwań na dalszą redukcję stóp procentowych NBP. Zwiększeniu uległa też skala operacji walutowymi instrumentami pochodnymi (o 9,9% do 386,0 mld zł, głównie z tytułu wzrostu transakcji fx swap i outright forward). W konsekwencji odnotowano wzrost łącznej skali transakcji na instrumentach pochodnych (o 7,5% do 1 996,9 mld zł).

Ryzyko działalności banków uległo obniżeniu

Wyraźne ożywienie polskiej gospodarki przekłada się na poprawę warunków działania sektora bankowego, co w połączeniu z dobrą sytuacją finansową sektora bankowego oraz wzrostem zdolności banków do absorbowania strat, powoduje ograniczenie ryzyka działalności banków. Z drugiej strony, należy mieć na uwadze, że tempo wzrostu gospodarki pozostaje słabsze niż w latach boomu minionej dekady. Ponadto prognozy wzrostu obarczone są niepewnością, wynikającą m.in. z trudności przewidzenia trwałości ożywienia w strefie euro, skutków ograniczania przez FED silnie ekspansywnej polityki pieniężnej, obniżenia tempa wzrostu głównych gospodarek wschodzących, czy też trudnych do oszacowania konsekwencji eskalacji kryzysu na Ukrainie. W kontekście ryzyka, należy mieć też na uwadze pozwy składane przez część kredytobiorców mających kredyty mieszkaniowe wyrażone we franku szwajcarskim. W związku z tym należy uznać, że choć ryzyko działalności banków uległo obniżeniu, to pozostaje ono na podwyższonym poziomie.

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE²

Wzrost aktywności gospodarczej oraz poprawa perspektyw wzrostu

W I półroczu br. kontynuowane było rozpoczęte w połowie ub.r. ożywienie gospodarki, przy czym w II kwartale nastąpiło nieznaczne osłabienie tempa wzrostu w niektórych obszarach (tempo wzrostu PKB w I i II kwartale br. wyniosło odpowiednio 3,4% i 3,3%, a w całym I półroczu 3,4%), a niektóre wskaźniki wskazywały na możliwość osłabienia wzrostu w kolejnych okresach.

Głównym czynnikiem wzrostu był popyt krajowy (w skali całego półrocza zwiększył się o 4,1%), zwłaszcza wzrost inwestycji (6,7%), a w mniejszym stopniu również ożywienie konsumpcji (2,7%).

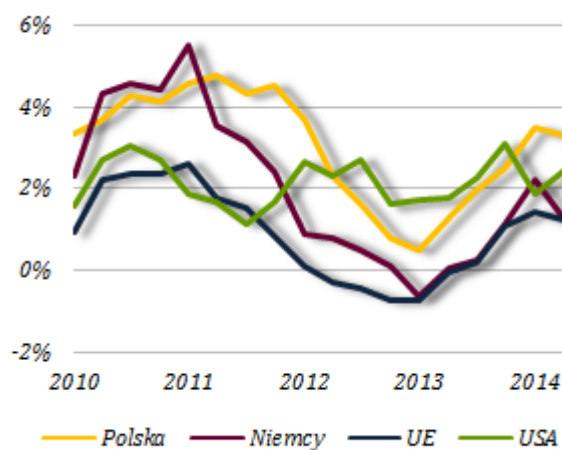
Perspektywy wzrostu gospodarki w kolejnych okresach uległy poprawie (według projekcji NBP z lipca br. tempo wzrostu PKB w latach 2014-2016 wyniesie odpowiednio: 3,6%, 3,6% i 3,5%), choć pozostają słabsze niż w latach boomu minionej dekady. Jednocześnie obciążone są niepewnością, przy czym główne czynniki ryzyka znajdują się w otoczeniu zewnętrznym i związane są z obawami o przyszłą koniunkturę w strefie euro, niższym tempem wzrostu głównych gospodarek wschodzących, jak też trudnymi do określenia konsekwencjami eskalacji kryzysu na Ukrainie oraz konfliktów w regionie Bliskiego Wschodu. Czynniki te z jednej strony mogą prowadzić do ograniczenia wymiany handlowej, a z drugiej do wzrostu awersji do ryzyka oraz ograniczenia skłonności do inwestycji.

Stabilna sytuacja sektora przedsiębiorstw

Zwiększenie aktywności znalazło odzwierciedlenie w umiarkowanym wzroście produkcji przemysłowej (w skali całego I półrocza o 4,3%), produkcji budowlano-montażowej (o 9,8%) oraz sprzedaży detalicznej (o 5,3%).

Nieznacznej poprawie uległy też wyniki finansowe sektora przedsiębiorstw (zysk netto wzrósł o 1,5% do 46,1 mld zł; zysk netto wykazało 73,9% ogółu przedsiębiorstw; wskaźniki płynności I i II stopnia uległy poprawie), choć w II kwartale były słabsze od ubiegłorocznych.

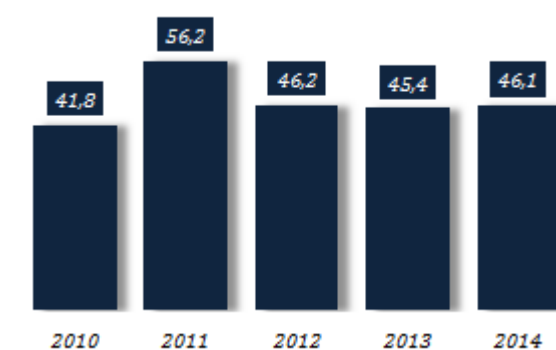
Wykres 1.
Tempo wzrostu PKB (Q/Q-4)

Źródło: OECD

Wykres 2.
Wyniki finansowe sektora przedsiębiorstw

I półrocze (mld zł)

Źródło: GUS

² Szerzej zob. „Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju”, GUS; „Raport o inflacji”, NBP; „Program konwergencji”, MF; „Raport o stabilności systemu finansowego”, NBP; „Produkt krajowy brutto. Szacunek wstępny”, GUS; „Obroty handlu zagranicznego ogółem i według krajów”, GUS; „Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych”, GUS; „Komunikat z posiedzenia Rady Polityki Pieniężnej”, NBP; „Budownictwo mieszkaniowe”, GUS; „Informacja o cenach mieszkań i sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych w Polsce”, NBP; „Monthly Bulletin”, ECB.

Stopniowa poprawa sytuacji na rynku pracy

Na rynku pracy obserwowano stopniową poprawę, przejawiającą się niewielkim wzrostem zatrudnienia (w I połowie br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw zwiększyło się o 0,4%) oraz obniżeniem stopy bezrobocia (stopa bezrobocia rejestrowanego obniżyła się w czerwcu br. do 12,0%, a wg BAEL do 8,7%). Zwiększył się również poziom wynagrodzeń (w I półroczu br. przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 3 920 zł i było o 4,1% wyższe niż w analogicznym okresie ub.r.) oraz ich siła nabywcza (o 3,7%), czemu sprzyjał niski poziom inflacji.

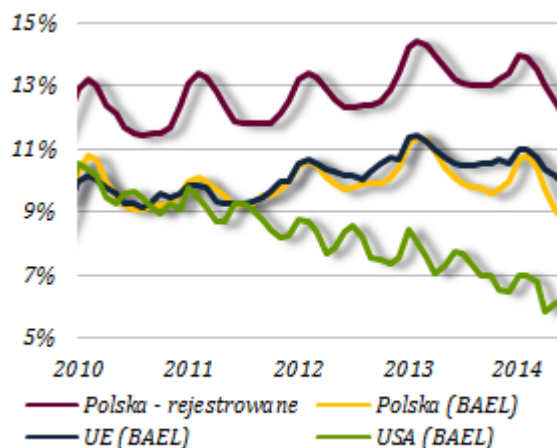
Rekordowo niski poziom zjawisk inflacyjnych

Pomimo wyraźnego przyspieszenia tempa wzrostu gospodarki, roczna dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych pozostaje niska (w czerwcu br. 0,3%), a cen produkcji sprzedanej przemysłu ujemna (-2,0%), czemu sprzyja m.in. spadek cen wielu surowców rolnych i energetycznych.

Sytuacja finansów publicznych pozostaje stabilna

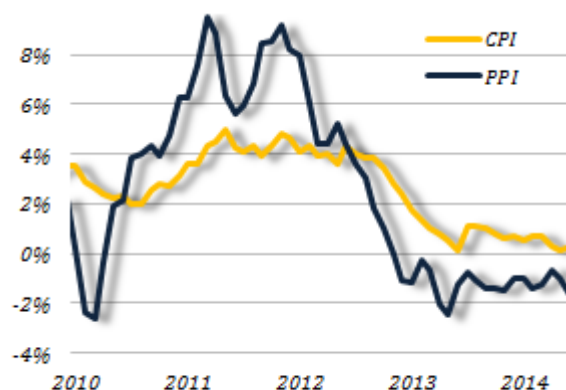
Sytuacja finansów publicznych pozostaje stabilna. Pomimo niskiej inflacji, ożywienie gospodarki przełożyło się na wzrost dochodów budżetu państwa, co pozwoliło trzymać się postanowień ustawy budżetowej (na koniec czerwca dochody, wydatki oraz deficyt stanowiły odpowiednio 49,1%; 49,7% oraz 53,4% wielkości zapisanych na cały rok). Jednocześnie MF szybko sfinansowało potrzeby Skarbu Państwa na br., a zmiany wprowadzone w systemie emerytalnym spowodowały obniżenie państwowego długu publicznego, zmniejszenie kosztów jego obsługi, jak też wzrost dochodów ze składek emerytalnych.

Wykres 3.
Sytuacja na rynku pracy

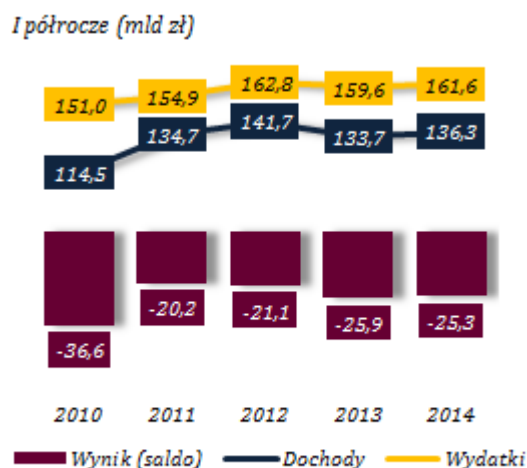
Źródło: Eurostat, GUS

Wykres 4.
Dynamika zjawisk inflacyjnych

Źródło: GUS

Wykres 5.
Sytuacja budżetu państwa

Źródło: GUS

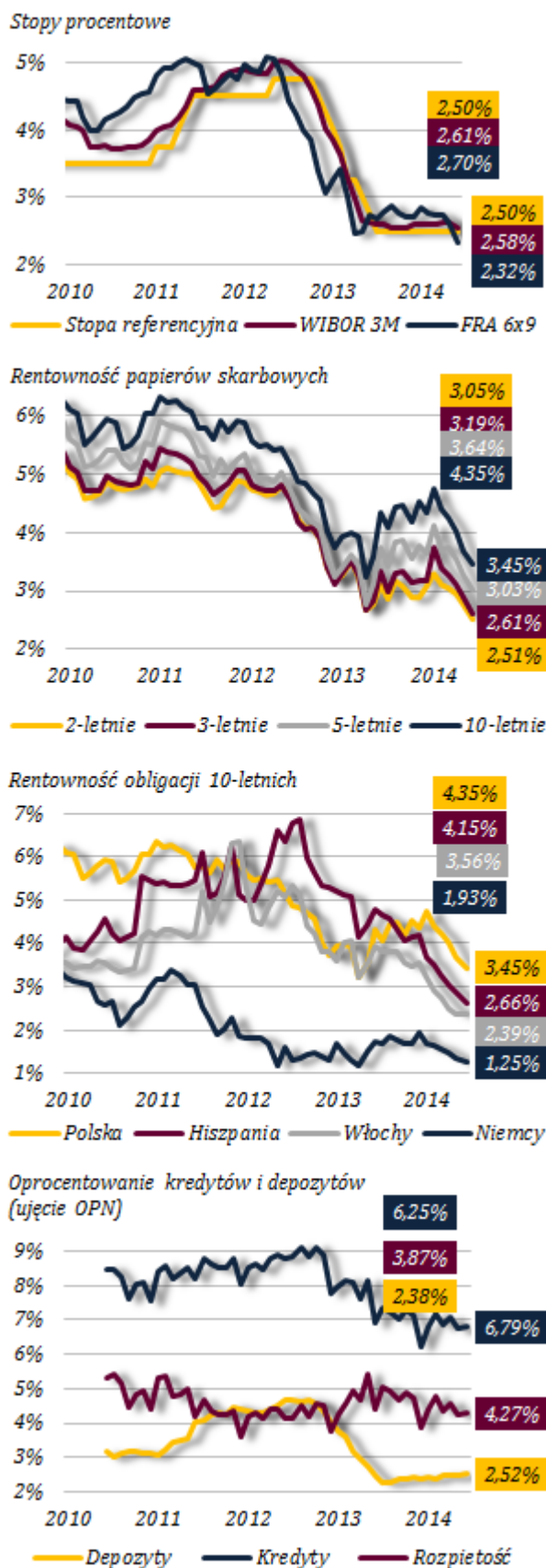
Sytuacja na rynkach finansowych względnie stabilna

Sytuacja na globalnych rynkach finansowych pozostaje względnie stabilna. Głównymi czynnikami, kształtującymi postawy inwestorów pozostają dane napływające z głównych gospodarek oraz działania głównych banków centralnych. Dodatkowy wpływ mają bieżące wydarzenia o istotnym znaczeniu dla poszczególnych gospodarek lub regionów.

Sytuację na krajowym rynku można uznać za względnie stabilną, przy czym należy odnotować:

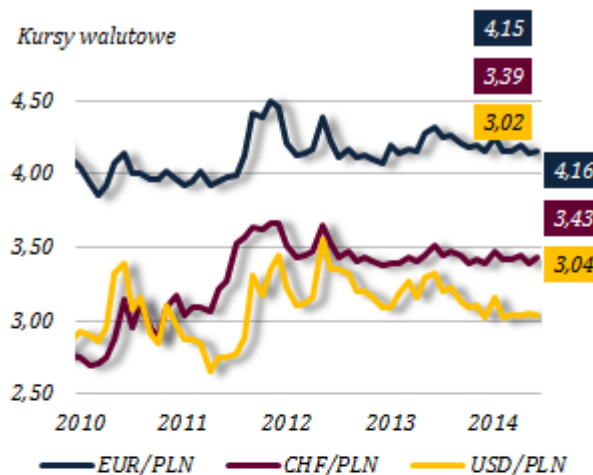
- pozostawienie przez RPP stóp procentowych NBP na niezmiennym poziomie;
- stabilny poziom stóp procentowych na rynku międzybankowym (średnia stawka WIBOR 3M w czerwcu br. wynosiła 2,6%, czyli tak jak w grudniu ub.r.). Jednak w czerwcu uczestnicy rynku zaczęli oczekiwać kolejnych redukcji stóp procentowych NBP przez RPP (w końcu czerwca kwotowania FRA 6x9 kształtowały się na poziomie 2,3%);
- silny spadek rentowności papierów skarbowych (średnia rentowność 2-, 3-, 5- i 10-letnich obligacji skarbowych na rynku wtórnym obniżyła się z 3,0%; 3,2%; 3,7%; 4,4% w grudniu ub.r. do 2,6%; 2,7%; 3,1%; 3,5% w czerwcu br.), co wynikało m.in. z poprawy perspektyw wzrostu gospodarki, szybkiego sfinansowania potrzeb pożyczkowych przez MF, niskiej presji inflacyjnej i związanych z tym oczekiwań na kolejne obniżki stóp procentowych. W kontekście rynku obligacji warto odnotować zwiększenie ich stanu w portfelach banków, jak też dalszy wzrost udziału inwestorów zagranicznych (do 41,9%), co wynikało z reformy systemu emerytalnego i umorzenia obligacji znajdujących się dotychczas w portfelach OFE.
- względnie stabilne oprocentowania depozytów i kredytów. W ujęciu OPN oprocentowanie depozytów w czerwcu br. wynosiło 2,5% wobec 2,4% w grudniu ub.r., przy czym oprocentowanie depozytów gospodarstw domowych pozostało bez zmian i wynosiło 2,6%, a przedsiębiorstw wzrosło z 2,3% do 2,5%. Oprocentowanie kredytów ogółem wzrosło z 6,3% do 6,8% (konsumpcyjnych z 13,1% do 13,6% - rzeczywista stopa z 19,9%

Wykres 6.
Sytuacja na rynkach finansowych

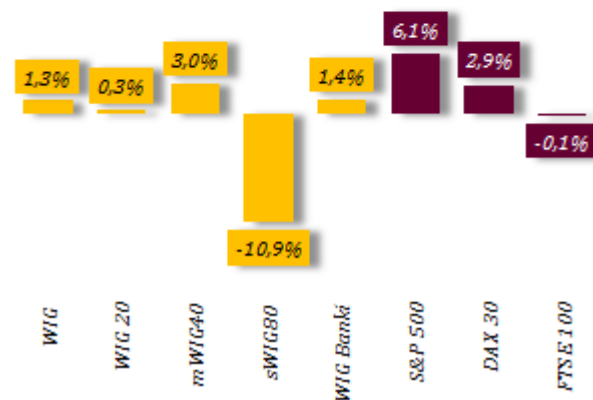

do 20,0%, mieszkaniowych z 5,2% do 5,3% - rzeczywista z 5,6% do 5,7%, a kredytów dla przedsiębiorstw obniżyło się z 4,4% do 4,2%).

- pomimo okresowych wahań, kurs złotego względem walut głównych pozostał względnie stabilny (na koniec czerwca br. średni kurs w NBP 1 EUR, 1 CHF i 1 USD wynosił odpowiednio 4,1609; 3,4246; 3,0473 wobec 4,1472; 3,3816; 3,0120 na koniec ub.r.);
- sytuacja na warszawskiej giełdzie była słabsza niż na głównych rynkach, co należy wiązać m.in. z obawami inwestorów o rozwój sytuacji na rynkach wschodzących, kryzysem na Ukrainie, jak też reformą systemu emerytalnego. Za niekorzystny należy uznać dalszy „odpływ z rynku” inwestorów indywidualnych oraz marginalizację ich udziału w obrotach na rynku (w I półroczu br. ich udział w obrotach akcjami na rynku głównym spadł do 13%, a wartość zrealizowanych przez nich obrotów wyniosła 29 mld zł – dla porównania w I półroczu 2007 r. ich udział wynosił 34%, a wartość zrealizowanych przez nich obrotów 82 mld zł).

Zmiana indeksów na rynkach akcji

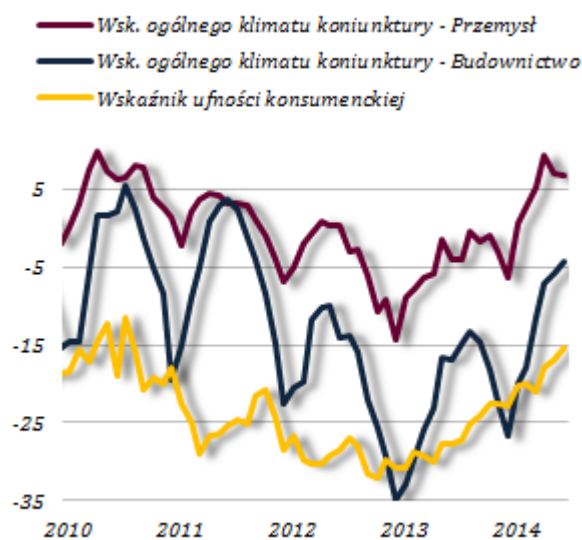

Źródło: Bloomberg, NBP

Poprawa nastrojów przedsiębiorstw i konsumentów

Obserwowana od ub.r. stopniowa poprawa sytuacji makroekonomicznej przełożyła się na poprawę nastrojów przedsiębiorstw i konsumentów, co na zasadzie sprzężenia zwrotnego sprzyja zwiększeniu poziomu aktywności gospodarczej.

Wykres 7.
Nastroje przedsiębiorstw i konsumentów

Źródło: GUS

Sytuacja na rynku mieszkaniowym relatywnie korzystna

Sytuacja na rynku mieszkaniowym była relatywnie korzystna.

Na rynku pierwotnym utrzymywał się silny popyt skutkujący rekordowo wysokim poziomem sprzedaży mieszkań (choć sprzedaż w II kwartale była nieco niższa niż w I kwartale). Według danych REAS³ poziom sprzedaży zrealizowanej w I półroczu br. na rynku pierwotnym na głównych rynkach był o blisko 40% wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. i porównywalny z rekordowym poziomem osiągniętym w I połowie 2007 r.

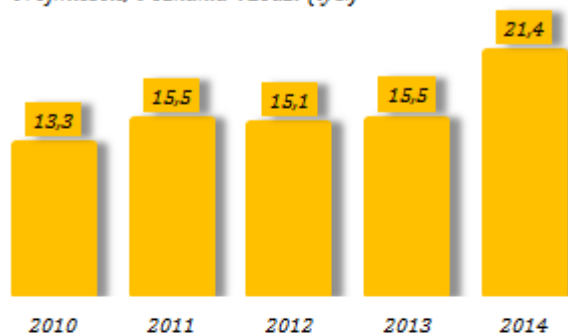
Ceny mieszkań znajdowały się w fazie stabilizacji. Według danych NBP w II kwartale br. średnie ceny transakcyjne na rynku pierwotnym na siedmiu głównych rynkach były o 0,5% wyższe niż w IV kwartale ub.r., a na rynku wtórnym o 0,1% wyższe.

Według wstępnych danych GUS w I połowie br. oddano do użytkowania 66,5 tys. mieszkań, tj. o 2,4% mniej niż w analogicznym okresie ub.r. Jednocześnie w okresie tym odnotowano znaczący wzrost liczby mieszkań których budowę rozpoczęto (o 22,5% do 72,3 tys.) oraz liczby pozwoleń wydanych na budowę (o 12,8% do 76,5 tys.). Ponadto szacuje się, w końcu czerwca br. w budowie znajdowało się około 700,7 tys. mieszkań, tj. o 0,4% mniej niż w końcu czerwca ub.r.

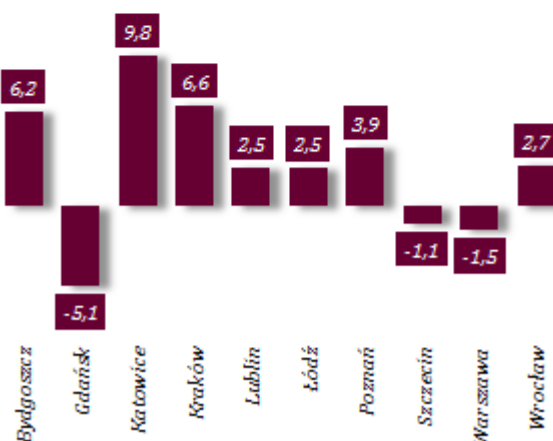
W kontekście sytuacji na rynku mieszkaniowym należy zwrócić uwagę na potencjalne ryzyko związane z rekordowo niskimi stopami procentowymi, które w połączeniu z wydłużeniem maksymalnego okresu możliwego do uwzględniania przy wyliczaniu zdolności kredytowej do 30 lat doprowadziło do silnego wzrostu zdolności kredytowej, która dla części potencjalnych klientów zwiększyła się o 20-30% lub więcej w stosunku do stanu, jaki miał miejsce przed silną redukcją stóp procentowych NBP i przed nowelizacją Rekomendacji S. W kierunku zwiększenia zdolności kredytowej może też oddziaływać przyjęcie do jej wyliczenia zaniżonych kosztów utrzymania (na poziomie minimum socjalnego lub niższym). To z kolei może prowadzić do wzrostu cen nieruchomości nieuzasadnionego wzrostem kosztów budowy (pozostają one stabilne) oraz realnych wynagrodzeń gospodarstw domowych. W rezultacie może to skutkować faktycznym ograniczeniem dostępności do rynku mieszkaniowego dla przeciętnych gospodarstw domowych (mierzonego poziomem ich dochodów, a nie ich zdolności kredytowej w środowisku rekordowo niskich stóp procentowych i zbyt liberalnych zasad jej wyliczania), jak też do ich nadmiernego zadłużenia. W konsekwencji może to prowadzić do stopniowej akumulacji nadmiernego ryzyka w sektorze bankowym i gospodarce. Należy przy tym dodać, że według szacunków NBP, roczne stopy zwrotu z kapitału własnego na typowych projektach deweloperskich pozostają na wysokim poziomie (około 15-20%; najwyższe są na rynku warszawskim), a niższa rentowność firm deweloperskich wykazywana w ich sprawozdaniach finansowych

Wykres 8.
Sytuacja na rynku mieszkaniowym

Sprzedaż mieszkań na rynku pierwotnym w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Trójmieście, Poznaniu i Łodzi (tys.)

Zmiana cen transakcyjnych (%) na rynku pierwotnym II kw. 2014 vs. IV kw. 2013

Źródło: REAS, NBP

³ Szerzej zob. „Rynek mieszkaniowy w Polsce”, REAS.

ma związek z innymi czynnikami, tj. m.in. obowiązującymi zasadami księgowości, optymalizacją podatkową oraz błędnymi decyzjami inwestycyjnymi podjętymi w przeszłych okresach.

**Ryzyko działalności banków
uległo obniżeniu, choć pozostaje
na podwyższonym poziomie**

Wyraźne ożywienie polskiej gospodarki przekłada się na poprawę warunków działania sektora bankowego, co w połączeniu z dobrą sytuacją finansową sektora bankowego oraz wzrostem zdolności banków do absorbowania strat, powoduje ograniczenie ryzyka działalności banków. Z drugiej strony, należy mieć na uwadze, że tempo wzrostu gospodarki pozostaje słabsze niż w latach boomu minionej dekady. Ponadto prognozy wzrostu obarczone są niepewnością, wynikającą m.in. z trudności przewidzenia trwałości ożywienia w strefie euro, skutków ograniczania przez FED silnie ekspansywnej polityki pieniężnej, obniżenia tempa wzrostu głównych gospodarek wschodzących, czy też trudnych do oszacowania konsekwencji eskalacji kryzysu na Ukrainie. W kontekście ryzyka, należy mieć też na uwadze pozwy składane przez część kredytobiorców mających kredyty mieszkaniowe wyrażone we franku szwajcarskim. W związku z tym należy uznać, że choć ryzyko działalności banków uległo obniżeniu, to pozostaje ono na podwyższonym poziomie.

1. POZYCJA KAPITAŁOWA

Od 1 stycznia 2014 r. obowiązują nowe zasady dotyczące adekwatności kapitałowej określone przez tzw. pakiet CRR/CRD IV⁴, przy czym rozporządzenie CRR zaczęło obowiązywać bezpośrednio we wszystkich państwach członkowskich UE, natomiast dyrektywa CRD IV wymaga transpozycji do polskiego prawa.

Według nowych zasad, adekwatność kapitałowa jest analizowana w oparciu o trzy rodzaje współczynników:

- współczynnik kapitału podstawowego Tier I - wyznaczany w oparciu o kapitał najwyższej jakości, czyli kapitał podstawowy - którego minimalny poziom ma docelowo wynieść nie mniej niż 4,5% aktywów ważonych ryzykiem,
- współczynnik kapitału Tier I - wyznaczany w oparciu o sumę kapitału podstawowego (CET1) oraz dodatkowego kapitału Tier I – którego minimalny poziom ma docelowo wynieść nie mniej niż 6,0% aktywów ważonych ryzykiem;
- łączny współczynnik kapitałowy - wyznaczany w oparciu o fundusze własne składające się z sumy kapitału podstawowego, dodatkowego kapitału Tier I oraz kapitału Tier II – którego minimalny poziom ma docelowo wynieść nie mniej niż 8,0% aktywów ważonych ryzykiem;

Dodatkowo, współczynniki kapitałowe mogą być podwyższane poprzez dodanie do nich dodatkowych buforów kapitałowych (buforu zabezpieczającego, buforu antycyklicznego, buforu dla banków systemowo ważnych oraz buforu ryzyka systemowego), które mają za zadanie uodpornić poszczególne banki jak i sektor bankowy na ewentualne szoki i sytuacje kryzysowe.

Utrzymanie mocnej pozycji kapitałowej sektora bankowego

Tabela 1. Adekwatność kapitałowa

	Wartość (mld zł)				Zmiana w 2014	
	06/13	12/13	03/14	06/14	mld zł	%
Fundusze własne	136,0	138,6	138,0	142,9	4,3	3,1%
- kapitał Tier I			126,1	132,2		
kapitał podstawowy Tier I			125,9	132,1		
kapitał dodatkowy Tier I			0,2	0,1		
- kapitał Tier II			11,9	10,7		
Całkowity wymóg kapitałowy⁵	71,5	70,8	72,7	74,8	4,0	5,7%
- kredytowe, kontrahenta, rozmycia oraz dostaw			62,9	65,1		
- operacyjne			6,9	6,9		
- pozostałe ⁶			2,9	2,9		
Nadwyżka/niedobór funduszy	64,6	67,8	65,3	68,1	0,3	0,4%

Uwaga: do 12/2013 fundusze i wymogi liczone według wcześniej obowiązujących regulacji (dla potrzeb opracowania dokonano uproszczonego oszacowania głównych miar adekwatności dla BGK, który nie podlega pod pakiet CRD IV / CRR).

⁴ W skład pakietu CRD IV / CRR wchodzi: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi.

⁵ W celu uzyskania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko należy przemnożyć poszczególne wielkości przez 12,5.

⁶ Kategoria ta obejmuje łączną kwotę ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka pozycji, ryzyka walutowego i ryzyka cen towarów, stałych kosztów pośrednich, dużych ekspozycji w portfelu handlowym, rozliczenia/dostawy oraz innych ekspozycji na ryzyko.

Ograniczony wzrost funduszy własnych

Na koniec czerwca br. fundusze własne sektora bankowego (wyliczone według nowych zasad) wyniosły 142,9 mld zł i były o 4,3 mld zł, tj. 3,1% wyższe od funduszy na koniec ub.r. (wyliczonych według starych zasad).

2 banki spółdzielcze nie spełniały wymagań w zakresie minimalnego poziomu funduszy

Na koniec okresu wszystkie banki komercyjne spełniały wymóg minimalnych funduszy własnych na poziomie 5 mln EUR. Natomiast w przypadku banków spółdzielczych, dwa banki nie spełniały wymagań minimalnych funduszy określonych w ich przypadku na poziomie 1 mln EUR, przy czym kwota niedoboru była relatywnie niska (jednak w jednym z nich przekraczała 100 tys. EUR).

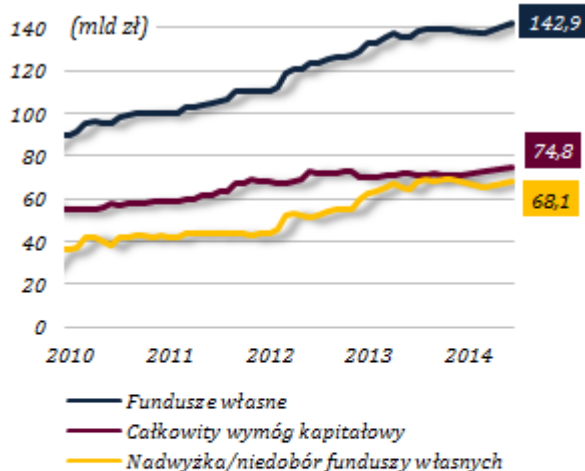
Wzrost wymogów kapitałowych

Na koniec czerwca br. całkowity wymóg kapitałowy (wyliczony według nowych zasad) wyniósł 74,8 mld zł i był o 4,0 mld zł, tj. 5,7% wyższy od wymogu na koniec ub.r. (wyliczonego według starych zasad),

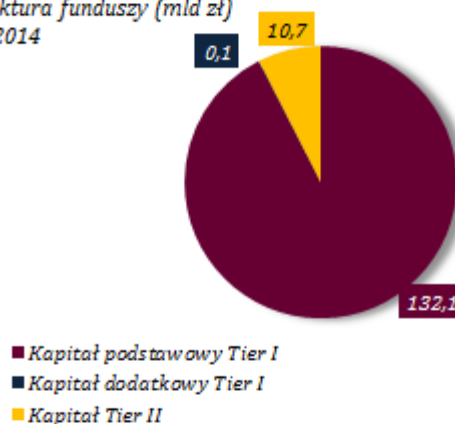
Marginalny wzrost nadwyżki funduszy nad wymogami kapitałowymi

Rezultatem nieznacznie wyższego przyrostu funduszy niż wymogów kapitałowych było marginalne zwiększenie nadwyżki funduszy własnych nad całkowitym wymogiem kapitałowym (do 68,1 mld zł).

Wykres 9.
Fundusze własne i całkowity wymóg kapitałowy

Struktura funduszy (mld zł)
06/2014

Struktura wymogów kapitałowych (mld zł)
06/2014

Tabela 2. Współczynniki kapitałowe

	Wartość współczynnika				Udział w aktywach sektora (%)			
	06/13	12/13	03/14	06/14	06/13	12/13	03/14	06/14
Łączny współczynnik kapitałowy								
Sektor	15,2	15,7	15,2	15,3				
Banki komercyjne	15,3	15,8	15,2	15,2				
Banki spółdzielcze	14,4	14,3	15,5	16,1				
Rozkład banków względem wysokości współczynnika kapitałowego (liczba banków)								
poniżej 8%	-	-	-	-	-	-	-	-
8-10%	11	12	9	7	0,4%	1,7%	2,5%	1,5%
10-12%	76	72	31	20	13,3%	4,1%	0,6%	0,4%
12% i więcej	528	528	569	579	84,0%	91,9%	94,8%	96,1%
Współczynnik kapitału Tier I								
Sektor			13,9	14,1				
Banki komercyjne			13,8	14,1				
Banki spółdzielcze			14,4	15,0				
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I								
Sektor			13,9	14,1				
Banki komercyjne			13,8	14,1				
Banki spółdzielcze			14,2	14,8				

Uwaga: do 12/2013 fundusze i wymogi liczone według wcześniej obowiązujących regulacji (dla potrzeb opracowania dokonano uproszczonego oszacowania głównych miar adekwatności dla BGK, który nie podlega pod pakiet CRD IV / CRR).

Miary adekwatności kapitałowej na zadowalających poziomach

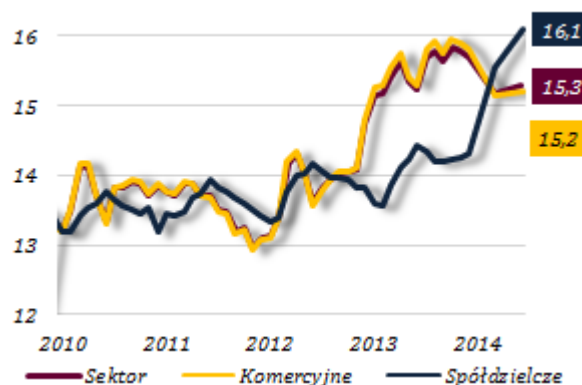
Według stanu na koniec czerwca br. łączny współczynnik kapitałowy sektora wyniósł 15,3, co oznacza że sektor jako całość spełniał wymagania pakietu CRD IV/CRR. Jednocześnie korzystna struktura kapitałów polskich banków spowodowała, że również współczynnik kapitału Tier I oraz współczynnik kapitału podstawowego Tier I sektora bankowego jako całości, kształtowały się na poziomach znacznie przekraczających wymagania nowych regulacji.

Niewielki udział banków o niskich współczynnikach

Mocną pozycję kapitałową sektora potwierdza ograniczona liczba banków o niskich poziomach współczynników. Na koniec czerwca br. tylko 1 bank komercyjny oraz 19 banków spółdzielczych miało łączny współczynnik kapitałowy niższy od 12%, ale ich udział w aktywach sektora wynosił zaledwie 1,9%. Jednocześnie tylko 2 banki komercyjne i 9 banków spółdzielczych miało współczynnik kapitału Tier I niższy od 9%, ale ich udział w aktywach wynosił tylko 6,2%.

Wykres 10.

Łączny współczynnik kapitałowy (wypłacalności)

Wykres 11.

Struktura sektora pod względem adekwatności

Nowe regulacje nie spowodowały zasadniczych zmian w poziomie adekwatności

Tabela 3. Wpływ zmian regulacyjnych na główne miary adekwatności kapitałowej (wg stanu na 03/2014)

	SEKTOR	Banki komercyjne	Banki spółdzielcze
Fundusze własne			
- wg „starych” regulacji	140,4	130,5	9,9
- wg „nowych” regulacji	138,0	128,2	9,8
Różnica	-2,4	-2,4	-0,1
Całkowity wymóg kapitałowy			
- wg „starych” regulacji	72,1	66,6	5,6
- wg „nowych” regulacji	72,7	67,6	5,1
Różnica	0,5	1,1	-0,5
Łączny współczynnik kapitałowy			
- wg „starych” regulacji	15,6	15,7	14,2
- wg „nowych” regulacji	15,2	15,2	15,5
Różnica	-0,4	-0,5	1,4

Reasumując, nowe regulacje nie spowodowały zasadniczych zmian w poziomie adekwatności kapitałowej sektora bankowego⁷. Jednak uwagę zwraca, że zmiany te w początkowej fazie okazały się być korzystne dla sektora banków spółdzielczych, w którym zaobserwowano istotne obniżenie całkowitego wymogu kapitałowego prowadzący do wzrostu współczynnika wypłacalności (pomimo nieznacznego obniżenia funduszy)⁸.

Rekomendowane utrzymanie mocnej bazy kapitałowej

Pomimo dobrej sytuacji bieżącej rekomendowane jest utrzymanie mocnej bazy kapitałowej, a w przypadku niektórych banków jej dalsze wzmocnienie. Wynika to z poziomu ryzyka już zakumulowanego w bilansach banków, jak też niepewności co do przyszłego rozwoju koniunktury gospodarczej i źródeł potencjalnego ryzyka znajdujących się w otoczeniu polskiej gospodarki. Banki muszą też się liczyć z możliwością występowania nieoczekiwanych zaburzeń w funkcjonowaniu rynków finansowych, jak też być zdolne do absorpcji negatywnych skutków wynikających z materializacji nieoczekiwanego wcześniej ryzyka. W końcu silna pozycja kapitałowa sprzyja nie tylko utrzymaniu stabilności i bezpieczeństwa, ale ułatwia też bankom pozyskiwanie alternatywnych źródeł finansowania działalności oraz zwiększa możliwości ich rozwoju.

⁷ Zestawienie opracowano na podstawie danych sprawozdawczych nadesłanych przez banki według „starych” i „nowych” regulacji na koniec marca br.

⁸ Wynika to z tego, że zmiany wywołane zastosowaniem tzw. współczynnika wsparcia do wymogu kapitałowego wobec MŚP mają, przynajmniej w początkowym okresie funkcjonowania CRR, dużo silniejszy wpływ na wysokość współczynników wypłacalności niż nowe zasady zaliczania do funduszy własnych funduszu udziałowego oraz zobowiązań podporządkowanych.

2. POZYCJA PŁYNNOŚCIOWA

Dobra sytuacja w zakresie bieżącej płynności banków

Sytuacja w zakresie bieżącej płynności pozostaje zadowalająca.

Tabela 4. Wybrane miary płynności

	Wartość (mld zł)				Zmiana w 2014	
	06/13	12/13	03/14	06/14	mld zł	%
Podstawowa rezerwa płynności	318,4	309,9	316,4	306,7	-3,2	-1,0%
Uzupełniająca rezerwa płynności	148,9	155,2	147,2	160,2	5,0	3,2%
Środki obce niestabilne	309,1	309,2	303,1	321,5	12,2	4,0%
Luka płynności krótkoterminowej	158,2	155,9	160,5	145,4	-10,5	-6,7%
Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,51	1,50	1,53	1,45	x	x
Środki obce stabilne	936,7	961,5	978,5	1 006,9	45,4	4,7%
Kredyty dla sektora niefinansowego	794,7	798,4	813,4	832,5	34,2	4,3%
Depozyty sektora niefinansowego	744,1	775,4	778,1	788,6	13,2	1,7%
Nadwyżka/niedobór depozytów	-50,7	-23,0	-35,3	-43,9	-20,9	90,9%
Relacja kredyty/depozyty	106,8%	103,0%	104,5%	105,6%	x	x

Podstawowe miary płynności pozostają zadowalające i względnie stabilne

W I połowie br. odnotowano nieznaczne obniżenie podstawowej rezerwy płynności (w II kwartale), któremu towarzyszył wzrost uzupełniającej rezerwy płynności oraz środków obcych niestabilnych. W konsekwencji odnotowanych zmian doszło do pewnego zmniejszenia dodatniej luki płynności krótkoterminowej oraz współczynnika płynności krótkoterminowej, choć współczynnik nadal kształtował się znacznie powyżej wymaganej wartości minimalnej (na koniec czerwca br. wynosił 1,45 wobec wymaganego minimum 1,00).

Wykres 12.

Wybrane miary płynności

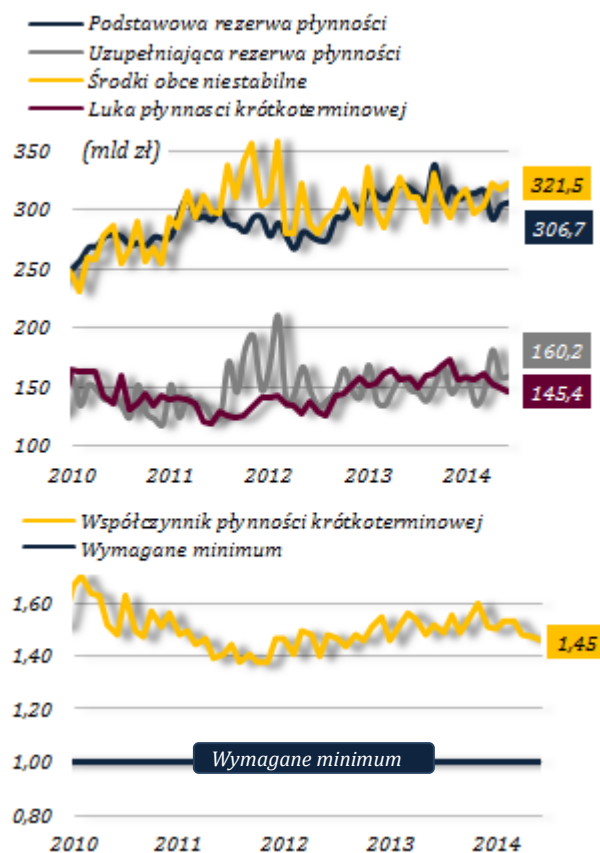

Tabela 5. Liczba podmiotów nie spełniających Uchwały KNF 386/2008 na koniec okresu

	Liczba podmiotów niespełniających Uchwały KNF 386/2008					Udział w aktywach sektora				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
styczeń	5	3	2	1	1	0,2%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
luty	7	1	6	2	3	0,7%	0,0%	0,3%	0,0%	0,0%
marzec	7	1	1	1	2	0,2%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
kwiecień	8	3	2	1	3	0,7%	2,1%	0,2%	0,0%	0,0%
maj	5	1	4	2	3	0,1%	2,1%	0,2%	0,0%	0,0%
czerwiec	10	4	1	1	4	0,2%	2,1%	0,0%	0,0%	0,1%
lipiec	6	3	2	1		0,1%	2,1%	0,0%	0,0%	
sierpień	7	-	1	1		0,2%	-	0,0%	0,0%	
wrzesień	6	5	3	4		0,2%	0,1%	0,0%	0,1%	
październik	4	5	2	1		0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	
listopad	5	2	1	3		0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	
grudzień	4	2	5	2		0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	

Zadowolające przestrzeganie Uchwały KNF 386/2008

Przestrzeganie postanowień uchwały KNF nr 386/2008 pozostaje zadowolające. Liczba naruszeń uchwały pozostaje niewielka i dotyczy podmiotów mających marginalne znaczenie w skali systemu.

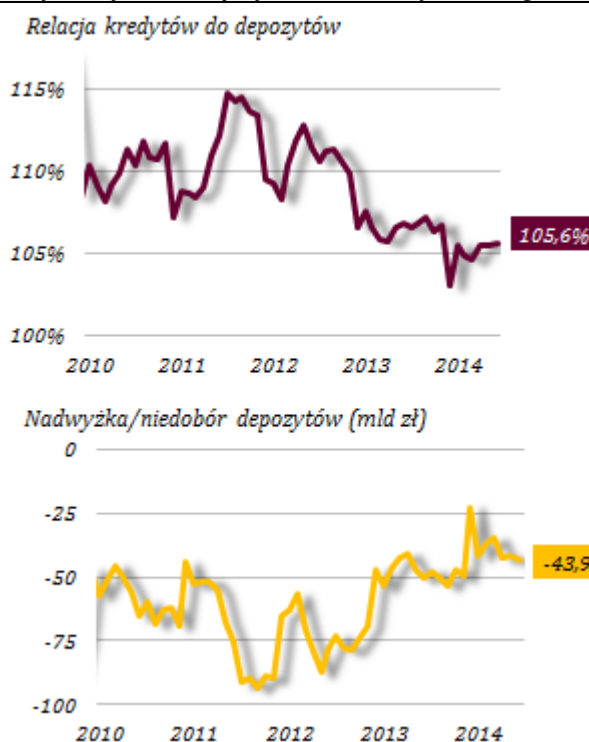
Relacja kredytów do depozytów względnie stabilna

Relacja kredytów dla sektora niefinansowego do depozytów tego sektora, pośrednio określająca skalę zapotrzebowania na środki z rynku finansowego, pozostaje względnie stabilna. Jednak obserwowane w br. ożywienie akcji kredytowej w połączeniu z umiarkowanym zwiększeniem stanu depozytów, spowodowało wzrost tej relacji (do 105,6% na koniec czerwca br.).

Zalecane dalsze działania zmierzające do wzrostu stabilności źródeł finansowania

Pomimo zadowolającej sytuacji w zakresie bieżącej płynności, stale zalecane są dalsze działania zmierzające do wzrostu stabilności źródeł finansowania oraz realizacja strategii działania, które będą dobrze wkomponowane w uwarunkowania zewnętrzne.

Wykres 13.
Relacja kredytów do depozytów sektora niefinansowego

3. WYNIKI FINANSOWE

Poprawa wyników finansowych, rekordowy wynik w II kwartale

Tabela 6. Wybrane elementy rachunku wyników sektora bankowego

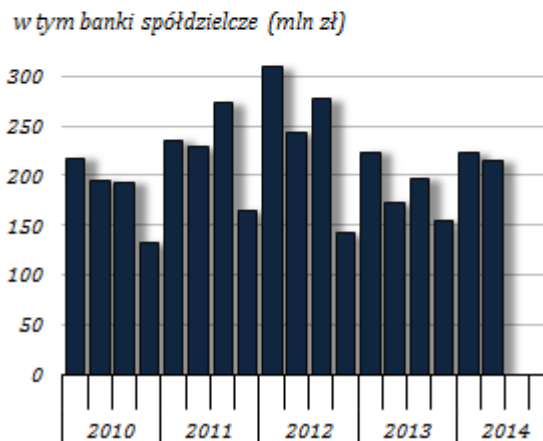
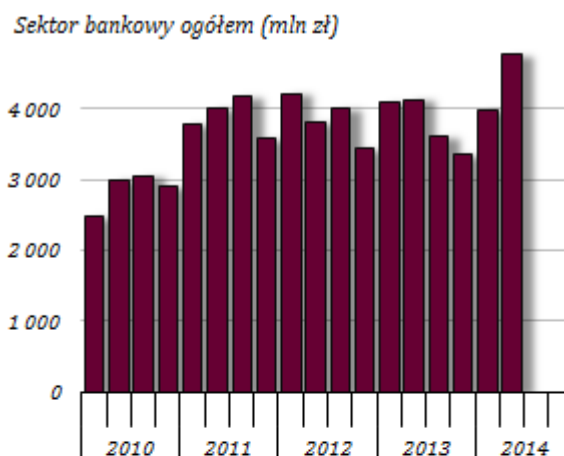
	Wartość (mln zł)		Zmiana		Wynik w czterech ostatnich kwartałach			
	06/2013	06/2014	mln zł	%	III/13	IV/13	I/14	II/14
Wynik działalności bankowej	27 835	29 366	1 531	5,5%	13 567	14 084	14 106	15 260
- wynik z tytułu odsetek	16 304	18 701	2 397	14,7%	8 608	9 807	9 251	9 450
- wynik z tytułu opłat i prowizji	6 956	6 950	-6	-0,1%	3 532	2 946	3 418	3 532
- pozostałe pozycje	4 576	3 715	-861	-18,8%	1 427	1 332	1 437	2 278
Koszty działania	13 633	13 754	121	0,9%	6 861	7 093	6 797	6 957
Amortyzacja	1 297	1 344	47	3,6%	673	683	674	671
Saldo rezerw i odpisów (ujemne)	3 702	3 988	286	7,7%	1 886	2 673	1 848	2 140
WYNIK FINANSOWY NETTO, w tym:	8 221	8 739	518	6,3%	3 603	3 354	3 979	4 760
- banki komercyjne i oddz. inst. kred.	7 825	8 303	477	6,1%	3 407	3 200	3 758	4 545
- banki spółdzielcze	396	436	41	10,3%	196	153	222	215

Zrealizowany w I półroczu br. wynik netto sektora bankowego był o 518 mln zł, tj. o 6,3% wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. Wynikało to z silnego wzrostu wyniku w II kwartale br., który okazał się rekordowy w historii działania sektora bankowego (dotychczas najwyższy kwartalny wynik został zrealizowany w II kwartale 2008 r.).

Poprawę wyników odnotowano zarówno w bankach komercyjnych, jak i spółdzielczych, choć obraz sytuacji nie był jednorodny - poprawę wyników odnotowano w 333 podmiotach skupiających 70,7% aktywów sektora, natomiast w pozostałych doszło do ich obniżenia.

W 2 bankach spółdzielczych oraz 9 oddziałach instytucji kredytowych odnotowano stratę, choć ich znaczenie w systemie bankowym było marginalne (ich łączny udział w aktywach sektora wynosił 0,3%), a skala strat ograniczona (łącznie 41 mln zł).

Wykres 14. Kwartalny wynik finansowy netto

**Poprawa wyników dzięki
zwiększeniu wyniku odsetkowego**

Tabela 7. Czynniki zmiany wyniku finansowego netto sektora bankowego w 2014

	Wartość (mln zł)		Wpływ na zmianę
	06/2013	06/2014	
1. Wynik działalności bankowej	27 835	29 366	
- wynik z tytułu odsetek	16 304	18 701	2 397
- wynik z tytułu opłat i prowizji	6 956	6 950	-6
- pozostały wynik działalności bankowej	4 576	3 715	-861
2. Pozostałe przychody/koszty operacyjne (saldo) ⁹	866	535	-331
3. Koszty działania banku	13 633	13 754	-121
4. Amortyzacja	1 297	1 344	-47
5. Saldo odpisów i rezerw (ujemne)	3 702	3 988	-286
6. Wynik z działalności operacyjnej (1+2-3-4-5)	10 069	10 814	
7. Wynik na operacjach nadzwyczajnych i działalności nieoperacyjnej	19	-12	-32
8. Wynik brutto z działalności kontynuowanej (6+7)	10 088	10 802	
9. Obowiązkowe obciążenia	1 864	2 063	-200
10. Zysk netto z działalności kontynuowanej (8-9)	8 224	8 738	
11. Wynik netto z działalności zaniechanej	-3	1	4
12. Wynik finansowy netto (10+11)	8 221	8 739	518

Poprawa wyniku finansowego netto sektora nastąpiła dzięki zwiększeniu wyniku działalności bankowej, którego wzrost przewyższył ograniczony wzrost kosztów działania oraz ujemnego salda odpisów i rezerw, jak też obniżenie wyniku zrealizowanego na pozostałych przychodach i kosztach.

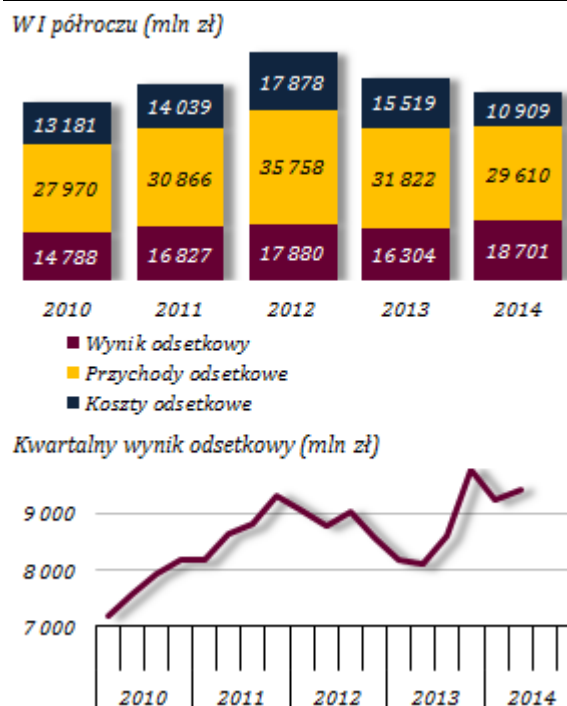
Z kolei, główną przyczyną wzrostu wyniku działalności bankowej była silna poprawa wyniku odsetkowego (pozostałe główne składowe wyniku działalności bankowej uległy obniżeniu).

Rekordowy wynik odsetkowy

Wzrost wyniku odsetkowego (o 2 397 mln zł; 14,7%) nastąpił dzięki silnej redukcji kosztów odsetkowych (-4 610 mln zł; -29,7%), której towarzyszyło znacznie niższe zmniejszenie przychodów odsetkowych (-2 212 mln zł; -7,0%). Wynikało to z zakończenia procesu dostosowania polityki depozytowo-kredytowej banków do działania w warunkach środowiska rekordowo niskich stóp procentowych, polegającego na redukcji oprocentowania depozytów i kredytów (w rezultacie tych działań średnie oprocentowanie stanu zgromadzonych depozytów – tzw. ujęcie OPS – obniżyło się z 3,5%-4,6% w I półroczu ub.r. do 2,5% w I półroczu br., a średnie oprocentowanie stanu udzielonych kredytów z 7,0%-8,2% do 6,3%-6,4%).

W konsekwencji banki zrealizowały rekordowy wynik odsetkowy w historii (w skali półrocza).

Wykres 15.
Przychody, koszty i wynik odsetkowy

⁹ Uwzględnia się tu również wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń i wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży.

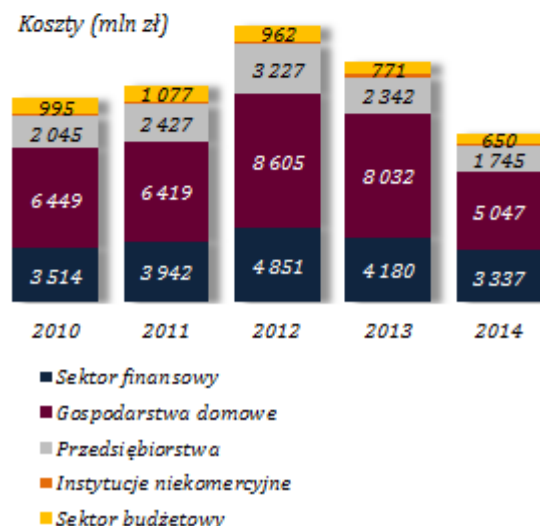
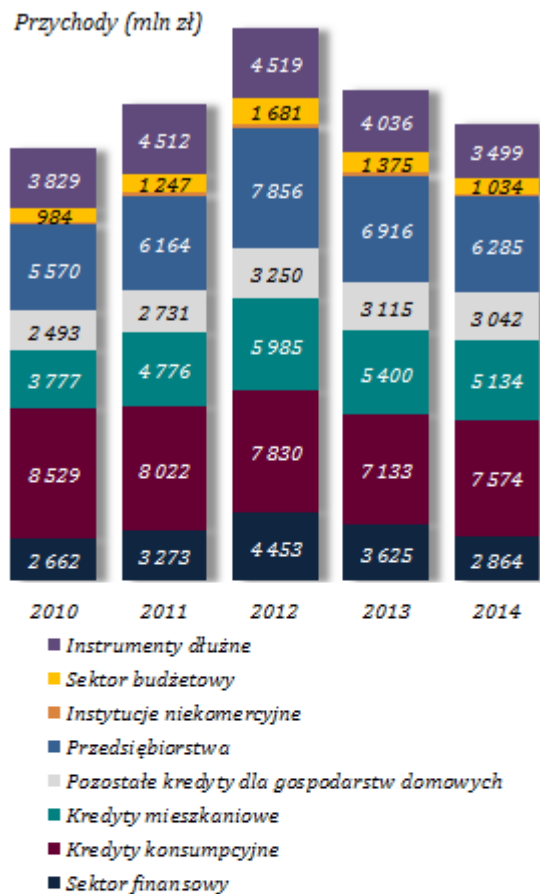
Wykres 16.
Struktura przychodów i kosztów odsetkowych (I półrocze)

Zmniejszenie przychodów odsetkowych dotyczyło prawie wszystkich pozycji, przy czym w ujęciu wartościowym w największej skali dotyczyło przychodów od sektora finansowego (-761 mln zł; -21,0%), kredytów dla przedsiębiorstw (-631 mln zł; -9,1%) oraz instrumentów dłużnych (-536 mln zł; -13,3%). W mniejszej skali banki odczuły obniżenie przychodów od kredytów dla sektora budżetowego (-341 mln zł; -24,8%) i kredytów mieszkaniowych (-267 mln zł; -4,9%), a w niewielkim stopniu z tytułu pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych (-73 mln zł; -2,4%) oraz kredytów dla instytucji niekomercyjnych (-43 mln zł; -19,6%).

Z drugiej strony, odnotowano znaczący wzrost przychodów z tytułu kredytów konsumpcyjnych (o 440 mln zł; 6,2%), co wynikało z powrotu na rynek podmiotów, które w ubiegłych latach prowadziły działalność w tym obszarze za pośrednictwem spółek pozabankowych, ożywienia akcji kredytowej oraz poprawy jakości portfela.

Zmniejszenie kosztów odsetkowych dotyczyło przede wszystkim odsetek płaconych na rzecz gospodarstw domowych (-2 984 mln zł; -37,2%). Istotnej redukcji uległy też koszty odsetkowe ponoszone z tytułu zobowiązań wobec sektora finansowego (-842 mln zł; -20,2%) oraz depozytów sektora przedsiębiorstw (-596 mln zł; -25,5%).

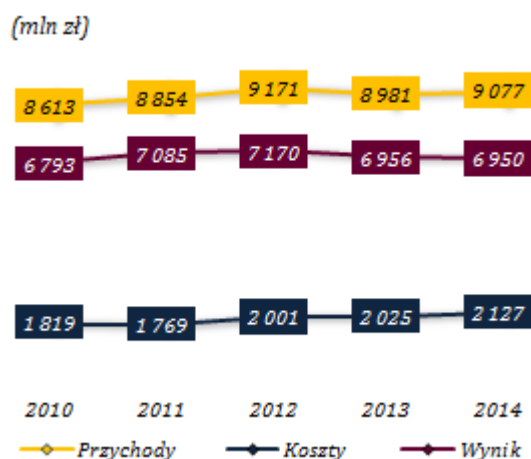
Spadek kosztów odsetkowych płaconych na rzecz pozostałych grup klientów był istotnie niższy, co wynikało z ograniczonej roli tych źródeł finansowania.

Wynik z tytułu opłat i prowizji opłat i prowizji bez zmian

Wynik z tytułu opłat i prowizji uległ marginalnemu obniżeniu (-6 mln zł; -0,1%), co należy łączyć m.in. ze zmianami polityki rachunkowości w zakresie ujmowania wynagrodzeń z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych. Z drugiej strony, banki kontynuowały politykę wzrostu dochodów w drodze zwiększenia części opłat i prowizji.

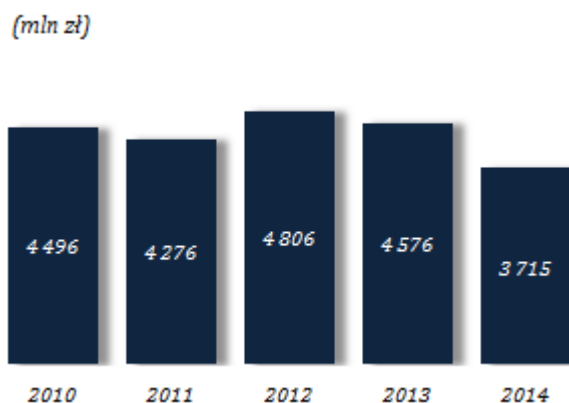
Wykres 17.
Wynik z tytułu opłat i prowizji (I półrocze)

Zmniejszenie wyniku pozostałej działalności bankowej

Wynik na pozostałej działalności bankowej uległ zmniejszeniu (-861 mln zł; -18,8%) ze względu na obniżenie wyniku działalności handlowej na skutek zmniejszenia zysków z tytułu sprzedaży portfela aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (z drugiej strony uwagę zwraca wzrost przychodów z tytułu dywidend).

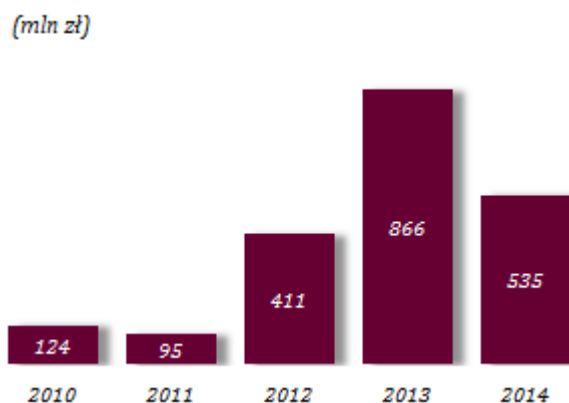
Wykres 18.
Wynik z pozostałej działalności bankowej (I półrocze)

Obniżenie wyniku z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych

Obniżenie wyniku z tytułu pozostałych przychodów i kosztów¹⁰ (-331 mln zł; -38,2%) spowodowane zostało zanikiem działania czynnika o charakterze jednorazowym, który spowodował wzrost tego wyniku w ub. r. (tj. transakcji sprzedaży udziałów w jednostce stowarzyszonej, którą przeprowadził jeden z dużych banków).

Wykres 19.
Inne przychody i koszty (saldo) (I półrocze)

¹⁰ Pozycja ta umownie obejmuje: wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych, jak też wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży oraz wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń.

Niewielki wzrost kosztów działania

Poprawie wyników banków sprzyjało utrzymanie ścisłej kontroli kosztów, które wzrosły w niewielkim stopniu (o 121 mln zł; 0,9%).

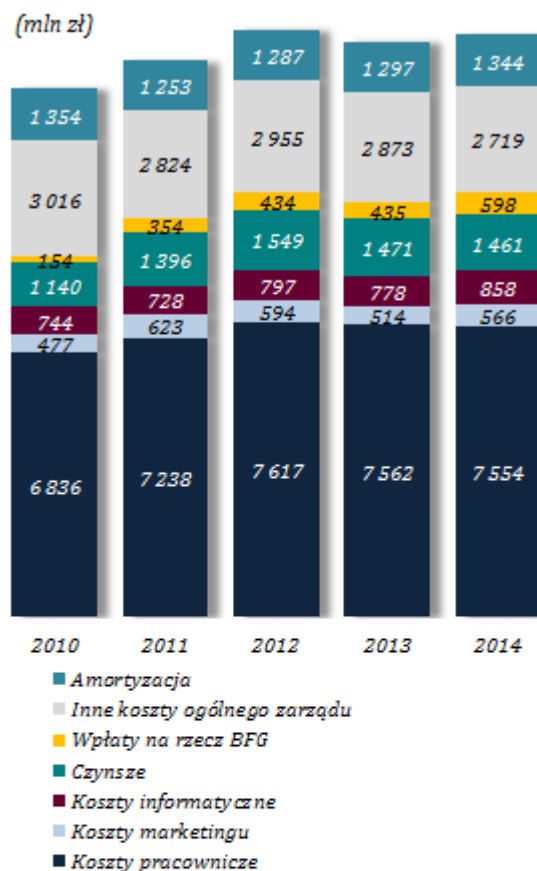
Wzrost kosztów działania wynikał ze zwiększenia kosztów ogólnego zarządu (o 130 mln zł; 2,1%) na skutek wzrostu opłat na BFG (o 117 mln zł; 14,1%), wydatków na informatykę (o 80 mln zł; 10,3%) oraz kosztów marketingu (o 52 mln; 10,0%), przy jednoczesnym obniżeniu opłat z tytułu czynszów (-11 mln zł; -0,7%) oraz innych kosztów (-154 mln zł; -5,4%).

Kontrola kosztów była też widoczna w obszarze kosztów pracowniczych, które pozostały stabilne (-8 mln zł; -0,1%). Wynikało to z niewielkiego wzrostu wynagrodzeń (o 40 mln zł; 0,7%) oraz świadczeń z tytułu III filara, kosztów odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych (o 10 mln zł; 25,3%), czemu z drugiej strony towarzyszyło zmniejszenie kosztów związanych z płatnościami w formie akcji (-32 mln zł; -51,6%) oraz innych świadczeń pozapłacowych (-25 mln zł; -5,9%), jak też narzutów na wynagrodzenia (-1 mln zł; -0,1%).

Koszty amortyzacji pozostały względnie stabilne (wzrost o 47 mln zł; 3,6%).

Konsekwencją poprawy wyniku działalności bankowej oraz utrzymania kontroli kosztów była poprawa efektywności działania mierzonej relacją udziału tych kosztów w wynikach (z 52,0% w ub.r. do 50,5% w br.).

Wykres 20.
Koszty działania i amortyzacja (I półrocze)

Udział kosztów działania i amortyzacji w wyniku działalności bankowej oraz w pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych

Tabela 8. Saldo odpisów i rezerw

	Wartość (mln zł)		Zmiana		Wynik w czterech ostatnich kwartałach			
	06/2013	06/2014	mln zł	%	III/13	IV/13	I/14	II/14
Saldo odpisów i rezerw , w tym:	-3 702	-3 988	-286	7,7%	-1 886	-2 673	-1 848	-2 140
- banki komercyjne i oddz. inst. kred.	-3 589	-3 830	-241	6,7%	-1 807	-2 563	-1 775	-2 055
- banki spółdzielcze	-113	-158	-45	39,3%	-79	-111	-73	-85
1/ Odpisy z tytułu aktywów finansowych	-3 462	-3 862	-400	11,6%	-2 020	-2 307	-1 840	-2 021
Gospodarstwa domowe	-1 985	-2 333	-348	17,5%	-1 154	-1 004	-1 162	-1 171
- kredyty konsumpcyjne	-971	-1 027	-55	5,7%	-389	-216	-484	-543
- kredyty mieszkaniowe	-370	-489	-120	32,3%	-385	-335	-244	-245
- pozostałe kredyty	-643	-817	-173	26,9%	-381	-452	-434	-382
Przedsiębiorstwa	-1 484	-1 519	-35	2,4%	-885	-1 280	-668	-852
Pozostałe podmioty	7	-9	x	x	20	-23	-10	1
2/ Rezerwy ¹¹	-237	-314	-77	32,4%	55	-276	-120	-194
3/ Odpisy z tytułu aktywów niefinansowych	-41	-57	-16	39,1%	62	-188	-10	-48
4/ IBNR ¹² /Ryzyko ogólne	37	245	207	553,4%	17	97	122	123

Umiarkowany wzrost ujemnego salda odpisów i rezerw

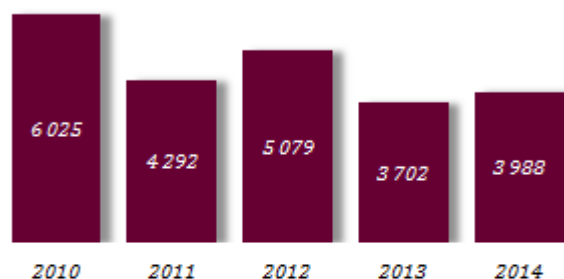
W I półroczu br., odnotowano wzrost ujemnego salda odpisów i rezerw (o 286 mln zł; 7,7%). Wynikało to głównie ze zwiększenia odpisów na pozostałe kredyty dla gospodarstw domowych (o 173 mln zł) oraz kredyty mieszkaniowe (o 120 mln zł), a w mniejszym stopniu ze zwiększenia ujemnego salda z tytułu odpisów tworzonych na kredyty konsumpcyjne (o 55 mln zł), kredyty dla przedsiębiorstw (o 35 mln zł), jak też ze zwiększenia skali tworzonych rezerw (o 77 mln zł). Z drugiej strony, odnotowano wzrost dodatniego wyniku z tytułu IBNR (o 207 mln zł).

Tempo wzrostu odpisów było nieznacznie wyższe niż odnotowana poprawa wyniku działalności bankowej, w rezultacie czego nastąpiło marginalne zwiększenie udziału salda odpisów i rezerw w generowanych przez sektor wynikach (z 12,9% w ub.r. do 13,3% w br.).

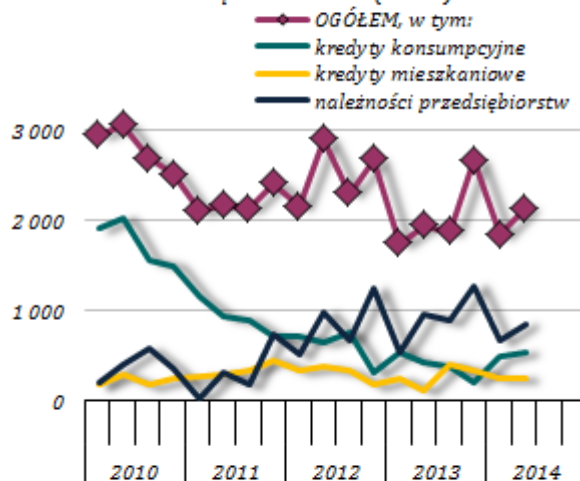
Relatywnie korzystny obraz sytuacji należy łączyć m.in. ze środowiskiem rekordowo niskich stóp procentowych oraz obserwowanym ożywieniem gospodarki, co sprzyja stabilizacji lub poprawie sytuacji finansowej części kredytobiorców, a tym samym stabilizacji jakości portfela kredytowego i ograniczonej skali odpisów.

Wykres 21. Saldo odpisów i rezerw (I półrocze)

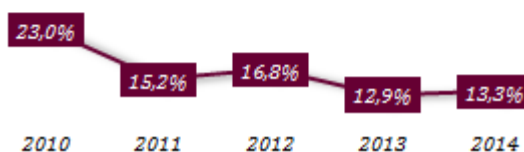
Saldo odpisów i rezerw (mln zł)

Kwartalne saldo odpisów i rezerw (mln zł)

Udział w wyniku działalności bankowej oraz pozostałych przychodach i kosztach

¹¹ Zmiana stanu rezerw tworzonych z tytułu: restrukturyzacji, spraw spornych (w tym podatkowych), emerytur i świadczeń pracowniczych (również dla byłych pracowników), zobowiązań pozabilansowych (finansowych i gwarancyjnych), innych umów rodzących obciążenia, pozostałych rezerw.

¹² Poniesione, ale niewykazywane straty (IBNR) (MSR)/Rezerwa na ryzyko ogólne (PSR).

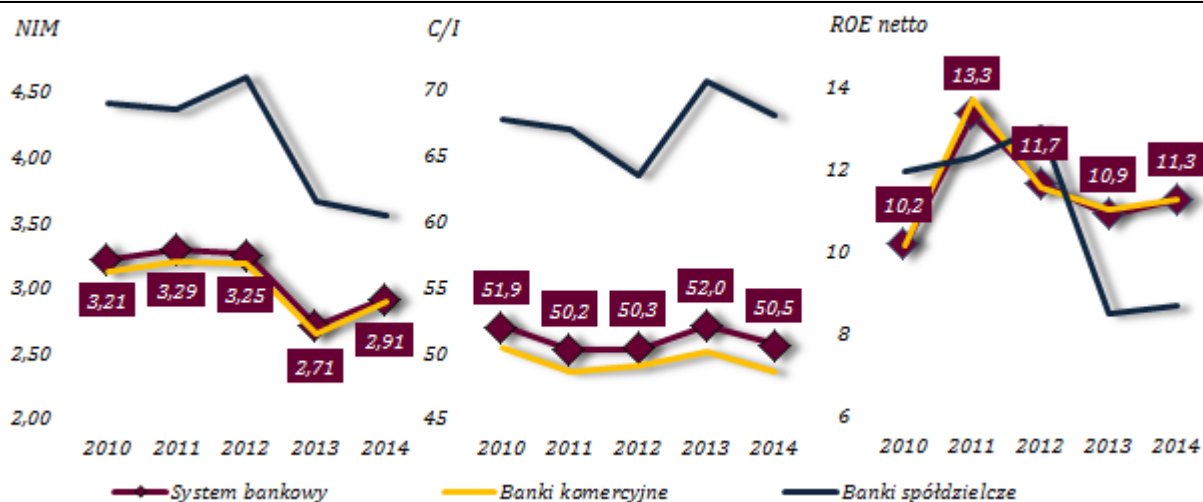
Poprawa głównych miar efektywności działania

Tabela 9. Wybrane miary efektywności działania

	SEKTOR			Banki komercyjne			Banki spółdzielcze		
	06/12	06/13	06/14	06/12	06/13	06/14	06/12	06/13	06/14
C/I (koszty/dochody)	50,26	52,02	50,53	48,86	50,00	48,52	63,56	70,59	67,92
NIM (wynik odsetkowy/średnie aktywa odsetkowe)	3,25	2,71	2,91	3,18	2,65	2,89	4,62	3,66	3,56
ROA (wynik netto / średnie aktywa)	1,28	1,20	1,21	1,27	1,24	1,25	1,37	0,87	0,87
ROE (wynik netto / średnie fundusze)	11,65	10,89	11,25	11,55	11,05	11,26	13,03	8,50	8,66
Udział w aktywach (średnich)									
Wynik z działalności bankowej	4,74	4,06	4,06	4,71	4,05	4,06	5,61	4,57	4,41
Koszty działania banku	2,21	1,99	1,90	2,13	1,89	1,81	3,39	3,05	2,83
- pracownicze	1,21	1,10	1,05	1,12	1,02	0,96	2,39	2,15	1,98
- ogólnego zarządu	1,01	0,89	0,86	1,00	0,88	0,85	1,00	0,90	0,85
Saldo odpisów/rezerw	0,69	0,55	0,61	0,74	0,59	0,66	0,32	0,23	0,31
Aktywa na zatrudnionego (mln zł)									
Koszty pracownicze na zatrudnionego (tys. zł)	88,6	87,1	87,3	95,2	93,0	92,7	59,0	59,2	60,0
Zysk brutto na zatrudnionego (tys. zł)	124,3	116,7	125,0	143,2	138,3	148,1	42,6	30,9	34,0

Wykres 22.

Wybrane miary efektywności działania (I półrocze)

Konsekwencją wzrostu wyników finansowych była poprawa podstawowych miar efektywności działania, a w szczególności wzrost zrealizowanej marży odsetkowej (z 2,71 w I połowie ub.r. do 2,91 w I połowie br.), obniżenie wskaźnika kosztów (z 52,0 do 50,5) oraz wzrost ROE (z 10,9 do 11,3).

Kluczowe znaczenia dla wyników banków w kolejnych okresach będzie miał rozwój sytuacji makro

W kolejnych okresach kluczowe znaczenie dla kształtowania wyników finansowych banków będzie miał rozwój koniunktury w polskiej gospodarce oraz jej otoczeniu, co z jednej strony będzie wpływało na sytuację finansową kredytobiorców, a z drugiej na popyt na kredyt i produkty bankowe. Jednocześnie wydaje się, że obserwowane w ostatnich okresach przyspieszenie wzrostu gospodarki wraz z dokonanym dostosowaniem banków do środowiska niskich stóp procentowych oraz zmian regulacyjnych, powinno sprzyjać stabilizacji lub dalszej poprawie wyników banków.

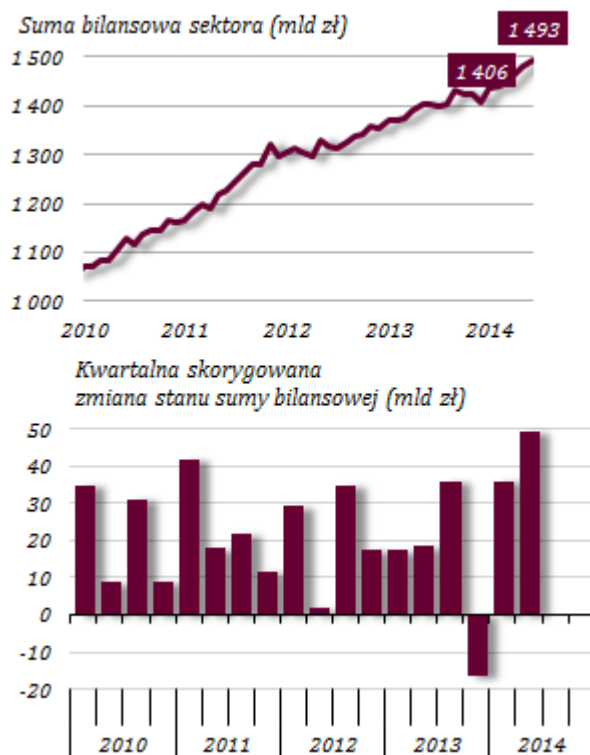
4. GŁÓWNE KIERUNKI ROZWOJU

Rekordowy wzrost sumy bilansowej sektora bankowego

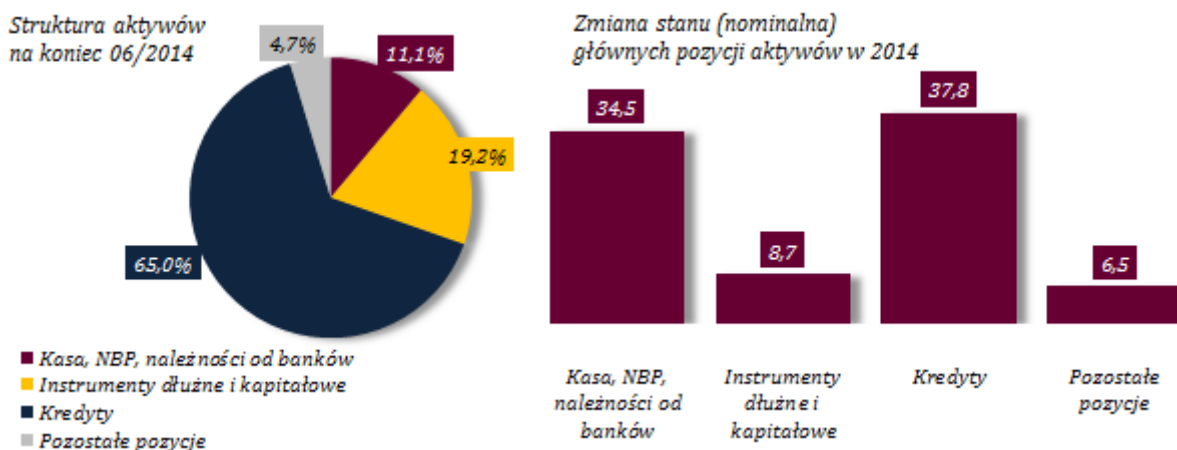
Wyraźne przyspieszenie tempa wzrostu gospodarki oraz poprawa perspektyw wzrostu w kolejnych okresach, sprzyjały zwiększeniu skali działania banków w niektórych obszarach w I półroczu br.

Suma bilansowa sektora bankowego zwiększyła się o 87,5 mld zł, tj. 6,2% (rok/rok o 92,0 mld zł, tj. o 6,6%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut względem złotego¹³ o 84,8 mld zł, tj. o 6,0% (rok/rok o 104,1 mld zł, tj. o 7,5%), co oznacza że przyrost ten był nie tylko wyższy niż w latach ubiegłych, ale też najwyższy w historii (nieznacznie wyższy od odnotowanego w I połowie 2008 r.). Należy jednak mieć na uwadze, że ponad 60% tego przyrostu wynikało ze zwiększenia sumy bilansowej banku państwowego w związku z okresowym napływem lokat sektora rządowego oraz z zawarcia przez PKO BP transakcji mającej na celu wspomagać proces przejęcia Nordea Bank Polska.

Wykres 23.
Suma bilansowa sektora

Wykres 24.
Struktura i zmiana stanu głównych pozycji bilansu sektora w 2014

Zwiększenie sumy bilansowej po stronie aktywów wyraziło się głównie w przyroście portfela kredytowego oraz należności od banków.

¹³ Uwaga: Do ustalenia tempa wzrostu wybranych pozycji bilansu skorygowanego o zmiany kursów walut przyjęto ich poziom z końca czerwca br., przy czym ze względu na ograniczenia systemu sprawozdawczego, prezentowane dane należy traktować jako szacunki.

Optimalizacja zatrudnienia i sieci sprzedaży

Banki kontynuowały działania zmierzające do wzrostu efektywności w drodze optymalizacji zatrudnienia i sieci sprzedaży. Proces ten był wzmocniony przez ostatnie procesy przejęć oraz rozwój bankowości elektronicznej. W rezultacie doszło do zmniejszenia liczby zatrudnionych w sektorze bankowym (o 1,3 tys. osób). Z drugiej strony odnotowano nieznaczny wzrost sieci sprzedaży (o 56 placówek) na skutek zwiększenia sieci małych placówek przez kilka banków.

Wskazując na procesy fuzji, warto odnotować połączenie Deutsche Bank Polska S.A. oraz Deutsche Bank PBC S.A. do jakiego doszło w styczniu br., który wzmocnił pozycję tego banku na rynku (nastąpiły też dwie fuzje w obrębie banków spółdzielczych).

Wzrost koncentracji mierzonej udziałem w aktywach

Poziom koncentracji mierzonej udziałem w aktywach sektorach zwiększył się (udział 5-ciu największych banków w aktywach sektora wzrósł z 46,1% do 47,5%, a 10-ciu największych z 67,3% do 68,8%), na co miały wpływ wskazane już znaczne przyrosty sumy bilansowej w dwóch dużych bankach. Jednak poziom koncentracji mierzonej udziałem w kredytach i depozytach nie uległ większej zmianie.

Znaczący wzrost udziału inwestorów krajowych

W strukturze własnościowej sektora odnotowano znaczący wzrost udziału w aktywach banków kontrolowanych przez inwestorów krajowych (z 36,8% do 41,8%), co wynikało z przejęcia pełnej kontroli przez PKO BP nad Nordea Bank Polska oraz dużego, choć okresowego, wzrostu sumy bilansowej banku państwowego.

Wykres 25.
Wybrane charakterystyki struktury sektora bankowego

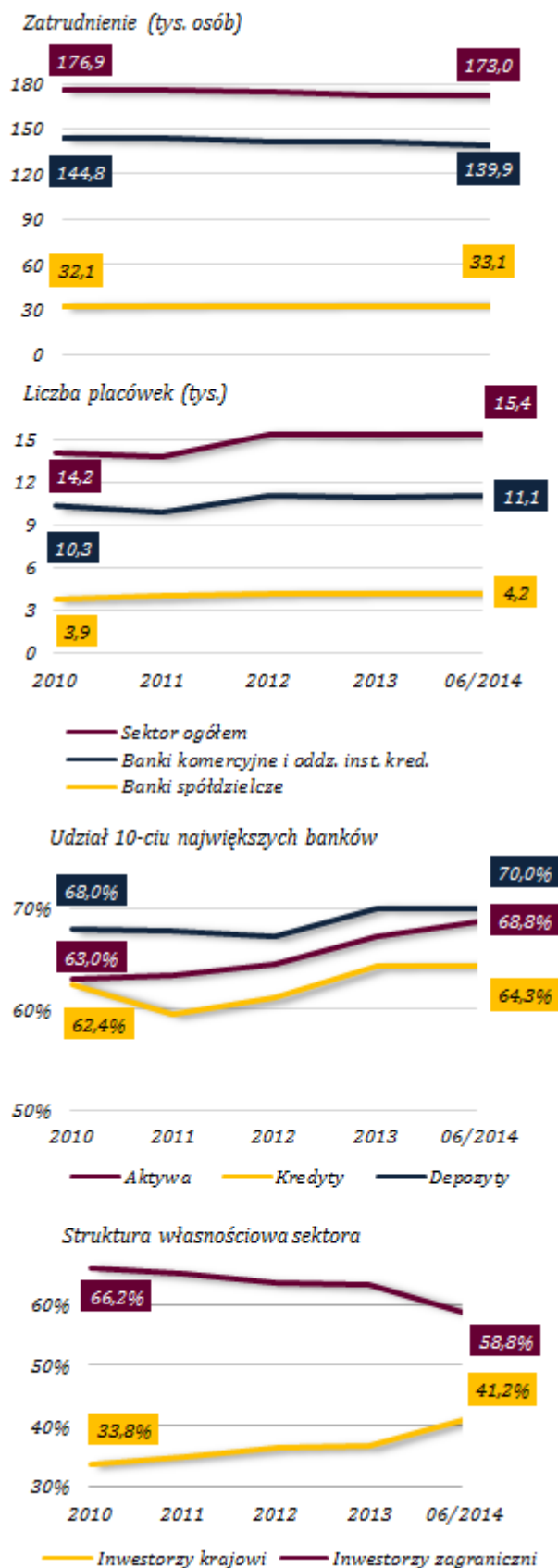

Tabela 10. Portfel kredytowy

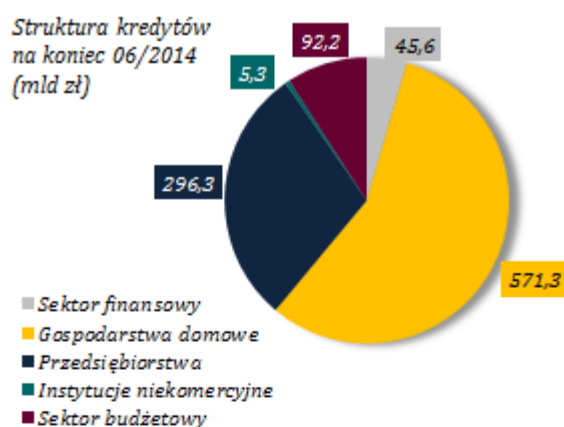
	Wartość bilansowa brutto (mld zł)				Zmiana w 2014			
	06/13	12/13	03/14	06/14	nominalna mld zł	%	skorygowana mld zł	%
Kredyty ogółem	967,1	971,9	994,7	1 010,6	38,7	4,0%	36,3	3,7%
1/ Sektor finansowy	42,3	41,3	48,8	45,6	4,2	10,2%	4,2	10,1%
2/ Sektor niefinansowy	834,3	837,8	853,5	872,9	35,1	4,2%	32,8	3,9%
- gospodarstwa domowe	548,0	554,6	561,8	571,3	16,7	3,0%	14,7	2,6%
- przedsiębiorstwa	281,4	278,0	286,5	296,3	18,4	6,6%	18,0	6,5%
- instytucje niekomercyjne	4,9	5,3	5,2	5,3	0,0	0,3%	0,0	0,3%
3/ Sektor budżetowy	90,6	92,8	92,4	92,2	-0,6	-0,6%	-0,7	-0,7%
wg waluty								
- złote	678,7	696,8	716,7	733,2	36,4	5,2%	36,4	5,2%
- waluty	288,4	275,1	278,0	277,4	2,3	0,8%	-0,1	0,0%

Przyspieszenie tempa wzrostu kredytów dla sektora niefinansowego

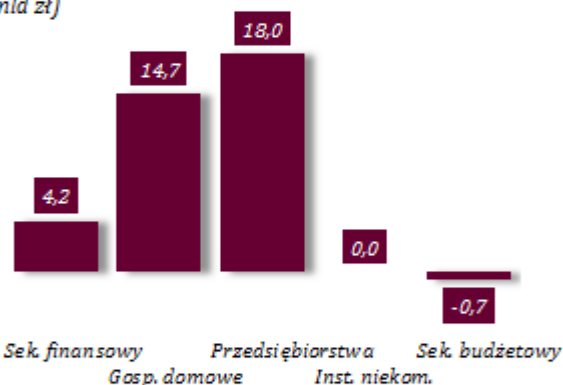
Po obserwowanym w końcu ub.r. wyhamowaniu wzrostu akcji kredytowej, w I i II kwartale br. doszło do ponownego przyspieszenia wzrostu, w rezultacie czego wartość kredytów ogółem (według wartości bilansowej brutto) zwiększyła się o 38,7 mld zł, tj. o 4,0% (rok/rok o 4,5%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 36,3 mld zł, tj. o 3,7% (rok/rok o 5,6%). Oznacza to, że odnotowany przyrost kredytów był nie tylko wyższy niż w analogicznym okresie ub.r., ale też wyższy niż w całym ub.r.

Głównymi obszarami wzrostu były kredyty dla przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych. W mniejszym stopniu wzrosły też kredyty dla sektora finansowego, natomiast w obszarze kredytów dla sektora budżetowego utrzymywała się stagnacja.

Wykres 26.
Kredyty ogółem

Skorygowana zmiana stanu kredytów w 2014 (mld zł)

Kwartałna skorygowana zmiana stanu kredytów ogółem (mld zł)

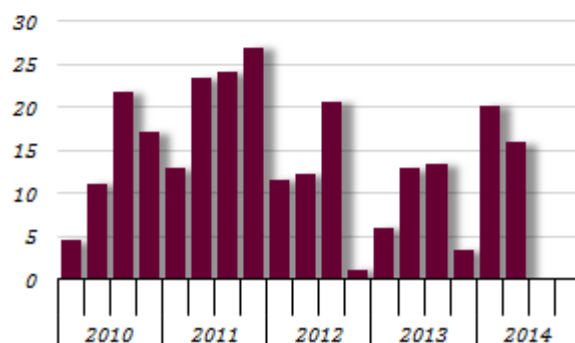

Tabela 11. Kredyty dla gospodarstw domowych

	Wartość bilansowa brutto (mld zł)				Zmiana w 2014			
	06/13	12/13	03/14	06/14	nominalna mld zł	%	skorygowana mld zł	%
Ogółem	548,0	554,6	561,8	571,3	16,7	3,0%	14,7	2,6%
1/ Kredyty mieszkaniowe	334,2	335,7	340,1	344,2	8,5	2,5%	6,6	2,0%
- złotowe	153,7	167,0	172,2	178,6	11,6	7,0%	11,6	7,0%
- walutowe	180,5	168,7	167,9	165,6	-3,1	-1,8%	-5,0	-2,9%
2/ Konsumpcyjne	122,1	126,3	126,2	128,5	2,2	1,7%	2,1	1,7%
- karty kredytowe	12,1	12,2	11,9	12,3	0,1	1,1%		
- samochodowe	5,2	4,8	4,7	4,5	-0,3	-7,0%		
- ratalne ¹⁴	47,7	50,0	50,0	51,1	1,2	2,4%		
- pozostałe ¹⁵	57,1	59,3	59,7	60,6	1,2	2,0%		
3/ Pozostałe	91,7	92,6	95,4	98,6	6,0	6,5%	6,0	6,4%
- operacyjne	33,4	34,5	36,4	38,5	3,9	11,4%		
- inwestycyjne	29,5	30,4	30,7	31,0	0,7	2,2%		
- nieruchomości	9,8	10,1	10,1	10,4	0,3	3,1%		
- pozostałe należności	19,1	17,6	18,3	18,7	1,1	6,2%		
wg waluty								
- złote	354,0	373,6	381,5	393,5	20,0	5,3%	20,0	5,3%
- waluty	194,0	181,0	180,2	177,8	-3,2	-1,8%	-5,2	-2,9%

Przyspieszenie tempa wzrostu kredytów dla gospodarstw domowych

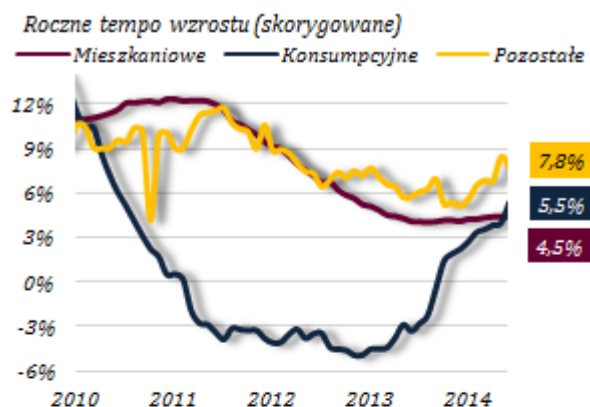
W I półroczu br. wartość portfela kredytów gospodarstw domowych w ujęciu nominalnym zwiększyła się o 16,7 mld zł, tj. o 3,0% (rok/rok o 4,5%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o 14,7 mld zł, tj. o 2,6% (rok/rok o 5,3%). Oznacza to, że przyrost stanu kredytów był blisko dwukrotnie wyższy niż w analogicznym okresie ub.r.

Stan akcji kredytowej zwiększył się we wszystkich obszarach.

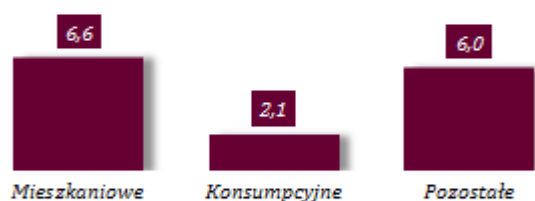
Przyspieszenie tempa wzrostu akcji kredytowej należy łączyć ze splotem kilku czynników, z których najważniejsze znaczenie mają przyspieszenie tempa wzrostu gospodarczego i związana z tym poprawa sytuacji na rynku pracy, środowisko rekordowo niskich stóp procentowych, poprawa nastrojów konsumentów oraz zmiany regulacyjne dokonane przez KNF w ub.r.

Wykres 27.

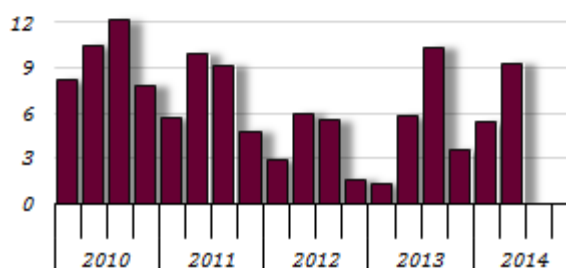
Kredyty dla gospodarstw domowych

Skorygowana zmiana stanu kredytów w 2014 (mld zł)

Kwartalna skorygowana zmiana stanu kredytów gospodarstw domowych (mld zł)

¹⁴ Kategoria ta obejmuje również kredyty gotówkowe spłacane w ratach.

¹⁵ Kategoria ta obejmuje kredyty w rachunku bieżącym oraz kredyty gotówkowe spłacane jednorazowo.

Nieznaczne przyspieszenie tempa wzrostu kredytów mieszkaniowych

W I półroczu br. wartość portfela kredytów mieszkaniowych zwiększyła się o 8,5 mld zł, tj. o 2,5% (rok/rok o 3,0%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o 6,6 mld zł, tj. o 2,0% (rok/rok o 4,5%). Oznacza to, że przyrost akcji kredytowej był nieco wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. Przyrost byłby wyższy, gdyby nie duża transakcja sprzedaży części portfela tych kredytów ze stwierdzoną utratą wartości, jaką przeprowadził jeden z banków.

Według danych AMRON-SARFiN, w I połowie br. banki udzieliły 87,4 tys. kredytów, na łączną kwotę 18,4 mld zł (tj. odpowiednio o 2,1% i 7,3% więcej niż w analogicznym okresie ub.r.), a liczba czynnych umów kredytowych zwiększyła się o 35,6 tys. do 1 855,4 tys.¹⁶

Po raz pierwszy od końca 2001 udział kredytów walutowych obniżył się poniżej 50%

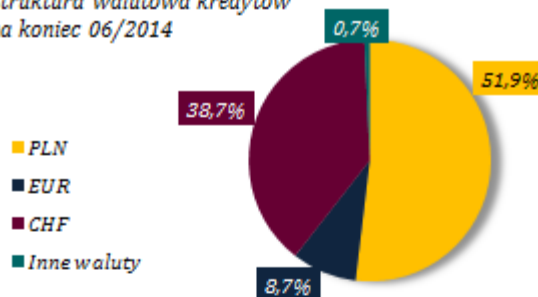
Kontynuowany był pozytywny trend marginalizacji sprzedaży kredytów walutowych, które stanowiły niespełna 1% ogółu nowo udzielonych kredytów. W konsekwencji po raz pierwszy od końca 2001 r. udział kredytów walutowych obniżył się poniżej 50% i na koniec czerwca br. wynosił 48,1%.

Nadmiernie liberalne zasady udzielania niektórych kredytów

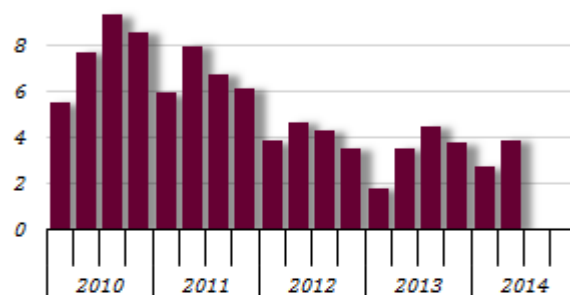
Z kolei, za zjawiska niekorzystne należy uznać utrzymujący się wysoki udział w sprzedaży kredytów o LTV przekraczającym 80% oraz nadmiernie wydłużone okresy kredytowania (według danych AMRON-SARFiN w I i II kwartale br. kredyty o LTV > 80% stanowiły odpowiednio 56,7% i 47,6% udzielonych kredytów, a kredyty udzielone na okres powyżej 25 lat odpowiednio 64,4% i

Wykres 28.
Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych

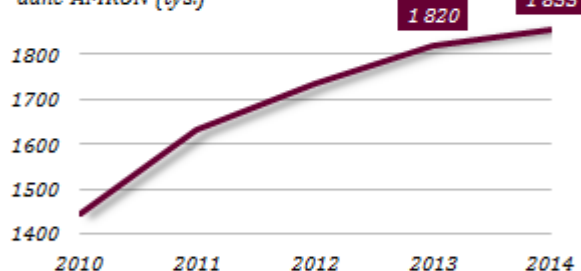
Struktura walutowa kredytów na koniec 06/2014

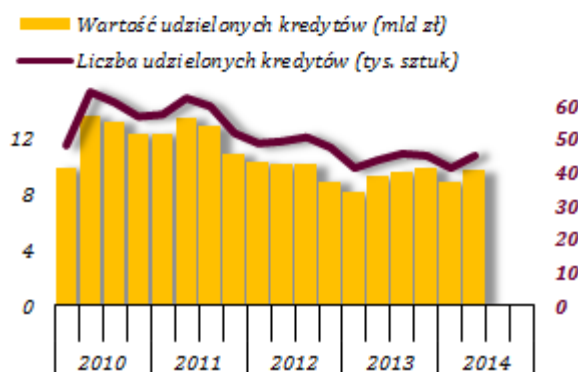
Kwartałna skorygowana zmiana stanu kredytów ogółem (mld zł)

Liczba czynnych kredytów mieszkaniowych dane AMRON (tys.)

Kwartałna sprzedaż kredytów - dane AMRON

¹⁶ Zob. „Ogólnopolski raport o kredytach mieszkaniowych i cenach transakcyjnych nieruchomości”, AMRON-SARFiN. Interpretując dane AMRON-SARFiN należy mieć na uwadze, że obejmują one również klientów, którzy dokonują zmiany banku finansującego, co prowadzi do zawyżenia skali akcji kredytowej, jak też może prowadzić do błędnych wniosków w przypadku istotnych zmian w zakresie liczby i wartości tego typu operacji pomiędzy porównywanymi okresami.

62,3% ogółu sprzedanych kredytów).

Do szczególnie niekorzystnych praktyk występujących przy udzielaniu niektórych kredytów, należy też zaliczyć przyjmowanie do wyliczania zdolności kredytowej kosztów utrzymania na poziomie minimum socjalnego lub niższym, niedostosowane DTI do faktycznej sytuacji dochodowej kredytobiorców oraz niedoszacowanie ryzyka stopy procentowej. W szczególności, udzielenie długoterminowego kredytu mieszkaniowego w przypadku którego po uregulowaniu raty spłaty kredytobiorcy pozostałyby środki na poziomie minimum socjalnego (lub niższym), w praktyce oznaczałoby brak możliwości realizacji przez gospodarstwo domowe większych wydatków oraz tworzenia oszczędności, jak też konieczność długotrwałego zaspokajania potrzeb na generalnie niskim poziomie (abstrahując od tego, że nie pozostawiałoby to żadnego marginesu na wypadek pogorszenia sytuacji dochodowej kredytobiorców). Kwestie te są przedmiotem stałej obserwacji i analiz dokonywanych przez UKNF, jak też szczegółowej weryfikacji w trakcie procesu inspekcji i wydawanych zaleceń pokontrolnych.

Obserwowane umiarkowane ożywienie akcji kredytowej należy wiązać ze splotem kilku czynników. Po pierwsze, dokonana przez RPP silna redukcja stóp procentowych NBP spowodowała spadek oprocentowania kredytów do rekordowo niskich poziomów oraz silny wzrost zdolności kredytowej. Jednocześnie równoległy spadek oprocentowania depozytów wpływał na poszukiwanie alternatywnych form inwestycji, w tym na rynku nieruchomości. Ożywieniu akcji kredytowej sprzyjała też stabilizacja cen na rynku nieruchomości oraz poprawa koniunktury gospodarczej, co spowodowało uaktywnienie się „odłożonego w czasie” popytu. Dodatkowym czynnikiem wzmacniającym popyt było uruchomienie rządowego programu „Mieszkanie dla Młodych”, mającego na celu wsparcia ludzi młodych (do 35 roku życia) w zakupie pierwszego mieszkania (w I półroczu br. banki zaakceptowały w ramach tego programu 8 237 wniosków na łączną kwotę około 187 mln zł). W końcu, wpływ miała dokonana w ub.r. nowelizacja Rekomendacji S, która obok szeregu ułatwień (zniesienie regulacyjnego limitu DTI dzięki nowelizacji Rekomendacji T, wydłużenie - przy spełnieniu odpowiednich warunków - okresu branego pod uwagę do wyliczania zdolności kredytowej do 30 lat, zachęcenie banków do kredytowania osób o niestabilnych dochodach), wprowadziła też zmiany mające na celu zasadnicze ograniczenie ryzyka po stronie klienta i banku (uzależnienie waluty kredytu od waluty dochodów, określenie maksymalnego okresu kredytowania na 35 lat, określenie maksymalnego LTV i minimalnego wkładu własnego dla nowo udzielanych kredytów), co spowodowało uaktywnienie ze strony kredytobiorców zamierzających zaciągnąć kredyt na jak najdłuższy okres czasu i w możliwie najwyższej kwocie.

Jak już wcześniej wskazano, w kontekście rekordowo niskich stóp procentowych należy zauważyć, że oprócz zjawisk pozytywnych (m.in. wzrost dostępności do kredytu, korzystny wpływ na sytuację branży budowlanej i deweloperskiej) mogą one wywoływać też zjawiska negatywne, m.in. w postaci wzrostu cen nieruchomości nieuzasadnionego wzrostem kosztów produkcji, a jedynie wzrostem siły nabywczej klientów na skutek wzrostu ich zdolności kredytowej w rezultacie obniżenia stóp procentowych, a tym samym prowadzić do ponownego ograniczenia faktycznej dostępności mieszkań dla gospodarstw domowych (mierzonej poziomem ich dochodów) oraz objęcia kredytowaniem osób o zbyt słabej sytuacji dochodowej lub też do udzielenia zbyt wysokich kredytów w stosunku do faktycznej sytuacji dochodowej kredytobiorców. Dlatego banki i klienci powinni odpowiednio uwzględnić kwestię ryzyka wzrostu stóp procentowych, tak aby nie powtórzyć błędów związanych z silną emisją kredytów walutowych w szczycie umocnienia złotego.

Zwiększenie tempa wzrostu kredytów konsumpcyjnych

Po obserwowanym w I kwartale br. zmniejszeniu stanu kredytów konsumpcyjnych (sprzecznym z wcześniejszymi oczekiwaniami banków), w II kwartale doszło do ponownego wzrostu akcji kredytowej. W rezultacie, w całym I półroczu br. wartość portfela kredytów zwiększyła się o 2,2 mld zł, tj. o 1,7% (rok/rok o 5,2%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o 2,1 mld zł, tj. o 1,7% (rok/rok o 5,5%). Oznacza to, że przyrost akcji kredytowej był wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. (wówczas uległ on obniżeniu).

Zwiększenie stanu portfela obserwowane było wśród wszystkich raportowanych kategorii z wyjątkiem kredytów samochodowych, których stan uległ dalszemu obniżeniu.

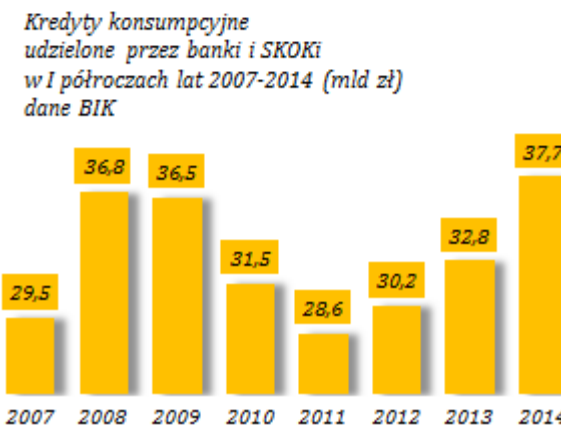
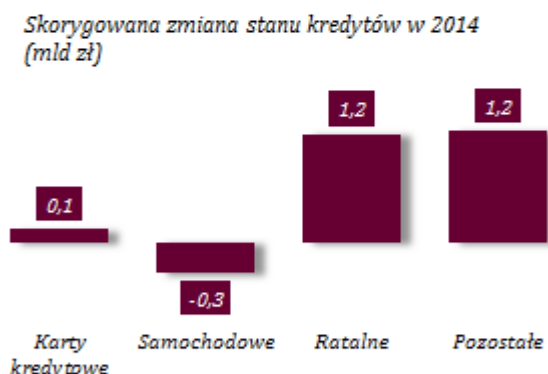
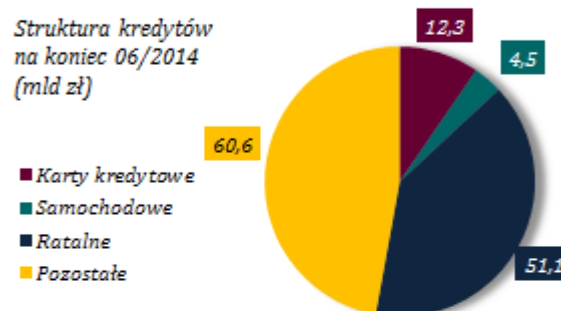
W I półroczu br. wzrost stanu portfela kredytowego odnotowano w 325 bankach (o 3,8 mld zł), a zmniejszenie w 290 (o 1,6 mld zł).

Dane BIK wskazują na rekordowy poziom sprzedaży kredytów konsumpcyjnych

Wzrost akcji kredytowej potwierdzają dane BIK, zgodnie z którymi w I półroczu br. banki i SKOKi udzieliły kredytów konsumpcyjnych o łącznej wartości 37,7 mld zł, co było najwyższą wartością w historii.

Ożywienie akcji kredytowej należy wiązać ze splotem kilku czynników. Po pierwsze, dokonana w ub.r. nowelizacja Rekomendacji T uelastyczyła dotychczasowe rozwiązania, jak też złagodziła podejście do zarządzania ryzykiem w niektórych obszarach. W szczególności, zniesiono regulacyjny limit DTI oraz dopuszczono możliwość stosowania uproszczonych zasad oceny zdolności kredytowej (generalnie są to kredyty o niskich kwotach i krótkich terminach spłaty). Zmiany te sprzyjały pobudzeniu aktywności w obszarach, w których mogła ona zostać ograniczona na skutek wcześniejszych regulacji, a ich wymiernym efektem był „powrót na rynek” banków, które ze względu na wcześniejsze rozwiązania regulacyjne przeniosły

Wykres 29.
Kredyty konsumpcyjne

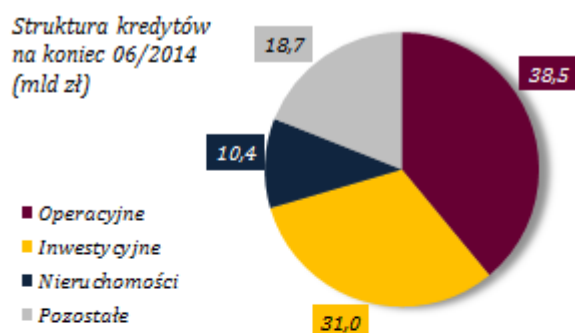

działalność kredytową do innych podmiotów działających w ramach macierzystej grupy. Po drugie, w związku z dokonanymi w ubiegłych latach transakcjami sprzedaży portfeli „złych kredytów”, skala tego zjawiska uległa zmniejszeniu (wg planów banków w 2014 r. skala tych operacji będzie o ponad połowę niższa niż w latach ubiegłych), a stanowiło ono zasadniczą przyczynę zmniejszania stanu kredytów. Zwiększeniu skali akcji kredytowej sprzyjało też ożywienie gospodarki, dokonane w ubiegłych okresach obniżenie oprocentowania kredytów oraz poprawa jakości kredytów, co przełożyło się na pewien wzrost popytu na kredyt oraz zwiększenie jego podaży (m.in. w drodze uproszczenia wymagań dokumentacyjnych, zwiększenia maksymalnej kwoty kredytu i wydłużenia okresu spłaty). Ponadto, niektóre banki dokonały modyfikacji strategii działania w kierunku większego udziału krótkoterminowych kredytów dla klientów detalicznych.

Znaczny wzrost stanu pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych

Wartość pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych (głównie operacyjnych i inwestycyjnych dla drobnych przedsiębiorców) wykazuje stabilny wzrost. W I półroczu br. wartość tego portfela zwiększyła się o 6,0 mld zł, tj. o 6,5% (rok/rok o 7,5%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 6,0 mld zł, tj. 6,4% (rok/rok o 7,8%). Oznacza to, że odnotowany przyrost był blisko dwukrotnie wyższy niż w analogicznym okresie ub.r.

Wykres 30.
Pozostałe kredyty dla gospodarstw domowych

Kwartalna skorygowana zmiana stanu kredytów ogółem (mld zł)

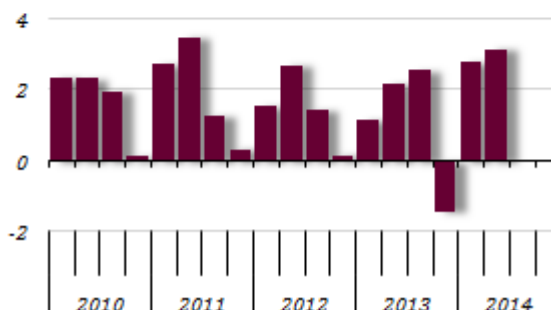

Tabela 12. Kredyty dla przedsiębiorstw

	Wartość bilansowa brutto (mld zł)				Zmiana w 2014			
	06/13	12/13	03/14	06/14	nominalna mld zł	%	skorygowana mld zł	%
Ogółem	281,4	278,0	286,5	296,3	18,4	6,6%	18,0	6,5%
1/ MSP	166,2	163,9	166,9	169,8	5,8	3,6%	5,7	3,5%
- operacyjne	61,7	59,0	60,1	62,3	3,3	5,6%		
- inwestycyjne	49,3	50,5	51,2	51,5	0,9	1,9%		
- nieruchomości	42,3	40,8	41,5	40,9	0,1	0,2%		
- pozostałe należności	12,9	13,6	14,0	15,1	1,5	11,0%		
2/ Duże przedsiębiorstwa	115,3	114,0	119,6	126,6	12,5	11,0%	12,3	10,8%
- operacyjne	52,8	50,3	54,1	55,0	4,7	9,3%		
- inwestycyjne	36,5	36,5	37,2	41,1	4,7	12,9%		
- nieruchomości	9,5	8,8	9,1	8,9	0,1	0,6%		
- pozostałe należności	16,5	18,5	19,2	21,6	3,1	16,7%		
wg waluty								
- złote	209,8	207,9	213,3	220,5	12,6	6,1%	12,6	6,1%
- waluty	71,7	70,1	73,2	75,8	5,8	8,2%	5,4	7,7%

Znaczny wzrost stanu kredytów dla przedsiębiorstw

Obserwowana w II połowie ub.r. oraz w I połowie br. stopniowa, ale wyraźna poprawa koniunktury gospodarczej oraz poprawa perspektyw wzrostu w kolejnych okresach, przełożyły się na znaczne ożywienie w obszarze kredytów przedsiębiorstw. W rezultacie w I półroczu br. stan tych kredytów zwiększył się o 18,4 mld zł, tj. o 6,6% (rok/rok o 5,3%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 18,0 mld zł, tj. o 6,5% (rok/rok o 6,6%). Oznacza to, że był on ponad trzykrotnie wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. Zwraca przy tym uwagę, że przyrost zadłużenia dokonał się zarówno w obszarze kredytów dla dużych przedsiębiorstw, jak i kredytów dla MSP, które w II połowie ub.r. wykazywały tendencje stagnacyjne.

W kolejnych okresach zachodzi szansa na kontynuację ożywienia akcji kredytowej, co wynika z poprawy koniunktury gospodarczej, rekordowo niskich stóp procentowych, rządowego programu Portfelowej Linii Gwarancyjnej De Minimis oraz stabilizacji jakości portfela kredytowego, co sprzyja zwiększeniu popytu na kredyt oraz jego podaży. Głównym źródłem potencjalnego zagrożenia dla realizacji tego scenariusza jest niepewność co do trwałości i siły ożywienia w strefie euro, jak też eskalacja kryzysu na Ukrainie oraz związane z nim sankcje, co może mieć niekorzystny wpływ na gospodarkę oraz skłonność przedsiębiorstw do zwiększania aktywności i inwestycji.

Wykres 31. Kredyty dla przedsiębiorstw

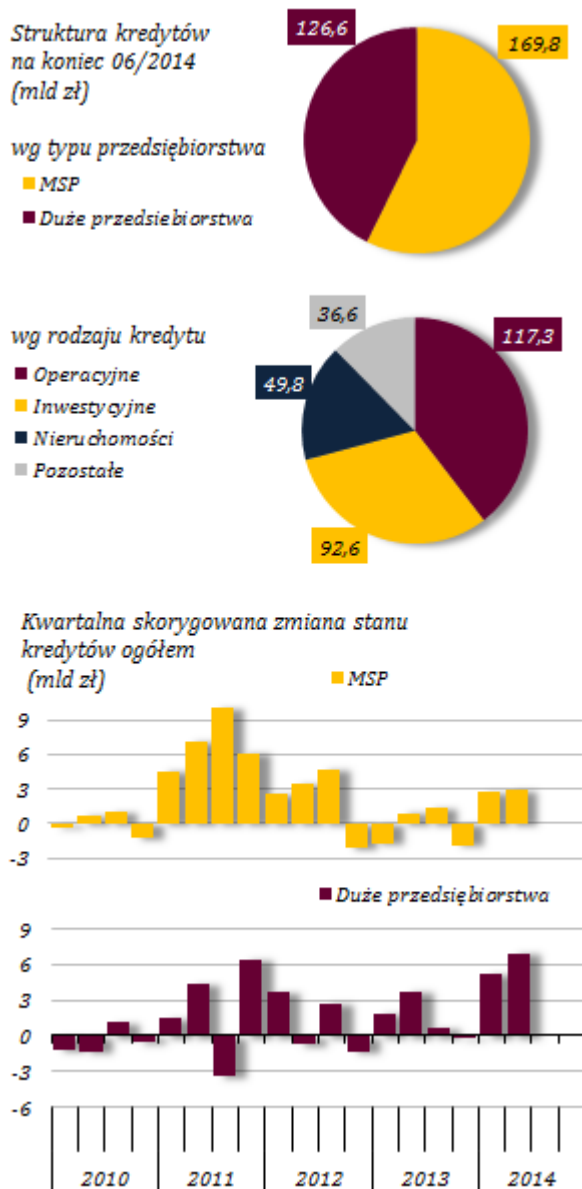

Tabela 13. Struktura branżowa dużych zaangażowań¹⁷

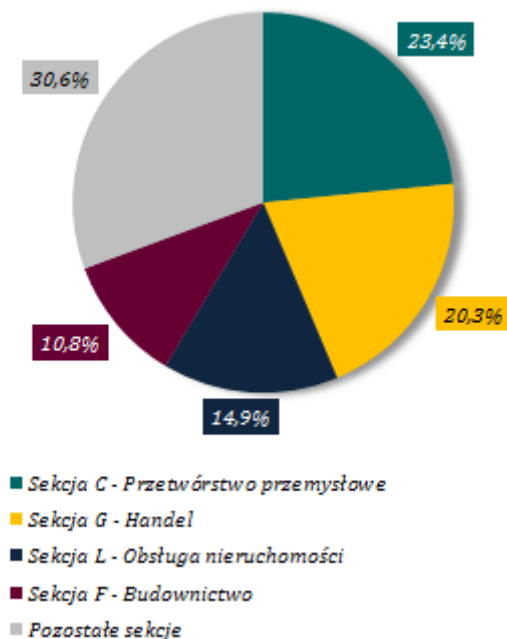
	Wartość (mld zł)			Zmiana w 2014		Struktura
	12/13	03/14	06/14			06/14
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	68,7	70,6	71,1	2,4	3,5%	23,4%
- spożywczy	16,3	16,3	15,7	-0,6	-3,6%	5,2%
- chemiczny i farmaceutyczny	11,3	11,6	11,3	-0,1	-0,6%	3,7%
- metalurgiczny	10,0	10,3	10,2	0,1	1,4%	3,4%
- maszynowy	6,3	6,4	6,6	0,2	3,2%	2,2%
- drzewny i papierniczy	6,5	6,8	6,6	0,0	0,7%	2,2%
- rafinerie i koksownictwo	4,5	5,0	6,3	1,9	41,3%	2,1%
- inna produkcja, naprawa maszyn	4,6	4,9	4,9	0,3	7,6%	1,6%
- produkcja cementu, gipsu, szkła	3,8	4,0	4,0	0,2	5,0%	1,3%
- produkcja sprzętu transportowego	3,6	3,6	3,8	0,2	4,9%	1,2%
- produkcja tekstylna	1,7	1,8	1,7	0,1	5,2%	0,6%
Sekcja G - Handel	56,2	59,0	61,5	5,3	9,4%	20,3%
Sekcja L - Obsługa nieruchomości	43,5	45,4	45,3	1,8	4,2%	14,9%
Sekcja F - Budownictwo	31,6	32,4	32,7	1,2	3,7%	10,8%
Sekcja M - Działalność profesjonalna	10,6	11,8	12,2	1,6	14,8%	4,0%
Sekcja D - Energetyka	11,3	11,8	12,1	0,8	7,0%	4,0%
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, rybactwo	11,1	11,4	11,5	0,4	3,4%	3,8%
Sekcja H - Transport	9,9	11,3	11,4	1,6	15,8%	3,8%
Sekcja J - Informacja i komunikacja	10,2	9,7	10,9	0,6	6,3%	3,6%
Sekcja I - Hotele i gastronomia	8,8	9,3	9,2	0,4	4,1%	3,0%
Sekcja N - Administrowanie	7,5	7,5	8,2	0,7	9,1%	2,7%
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	5,4	5,4	5,6	0,2	4,1%	1,9%
Sekcja Q - Opieka zdrowotna	4,6	4,8	4,9	0,3	6,3%	1,6%
Sekcja E - Dostawa wody, ścieki, odpady	2,9	3,1	3,2	0,3	9,8%	1,0%
Sekcja R - Kultura, rozrywka i rekreacja	1,5	1,6	1,7	0,1	7,5%	0,5%
Sekcja P - Edukacja	1,2	1,2	1,2	0,0	-1,2%	0,4%
Sekcja S - Pozostałe usługi	1,0	1,0	1,1	0,0	1,1%	0,3%
RAZEM	286,1	297,2	303,6	17,5	6,1%	100,0%

Dominacja kredytów dla przemysłu, handlu, obsługi rynku nieruchomości i budownictwa

W ujęciu branżowym dominują kredyty udzielone przedsiębiorstwom przetwórstwa przemysłowego, handlu, obsługi rynku nieruchomości i budownictwa, na które przypadało około 70% ogólnego zaangażowania (bilansowego) banków.

Wykres 32.
Struktura dużych zaangażowań

Stan na koniec 06/2014

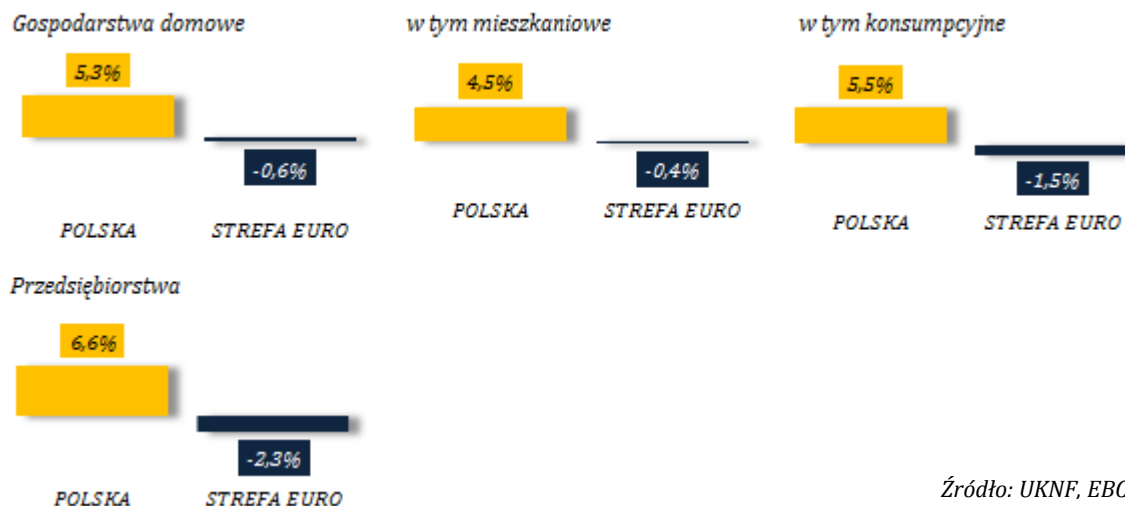

¹⁷ Uwaga: Ze względu na zmiany w systemie sprawozdawczym dane za 06/2013 nie są w pełni porównywalne z następnymi okresami.

Dynamika akcji kredytowej w Polsce pozostaje wyraźnie wyższa niż w krajach strefy euro

Wykres 33.

Roczne tempo wzrostu kredytów dla sektora niefinansowego (wg stanu na 06/2014)

Źródło: UKNF, EBC

Dynamika kredytów dla sektora niefinansowego w Polsce nadal pozostaje wyraźnie wyższa niż w większości krajów UE, zwłaszcza w strefie euro.

Stagnacja kredytów dla sektora budżetowego

W I półroczu br. stan portfela kredytów dla sektora budżetowego obniżył się 0,6 mld zł, tj. -0,6% (stan zadłużenia instytucji rządowych wzrósł o 0,2 mld zł, a instytucji sektora samorządowego obniżył 0,7 mld zł). Obserwowaną w ostatnich okresach stagnację w tym obszarze należy wiązać z ograniczeniem przyrostu inwestycji finansowanych ze środków publicznych oraz zwiększeniem dyscypliny budżetowej.

Wykres 34.

Kredyty dla sektora budżetowego

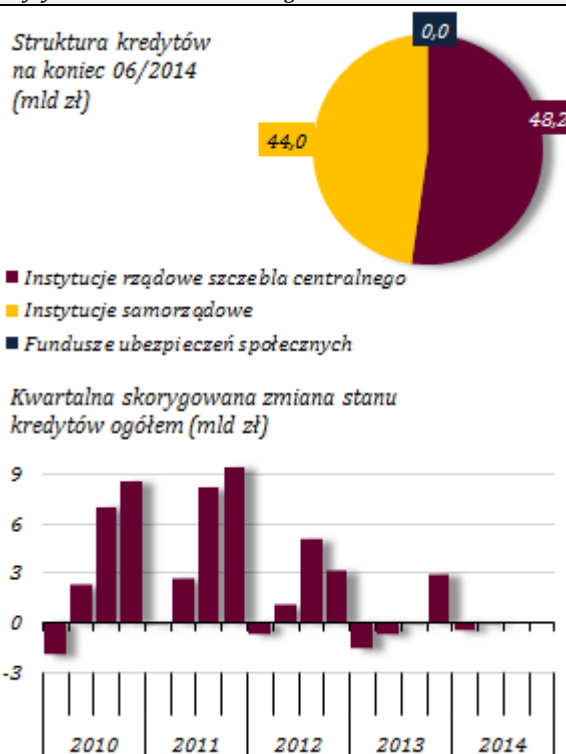

Tabela 14. Wybrane aktywa płynne

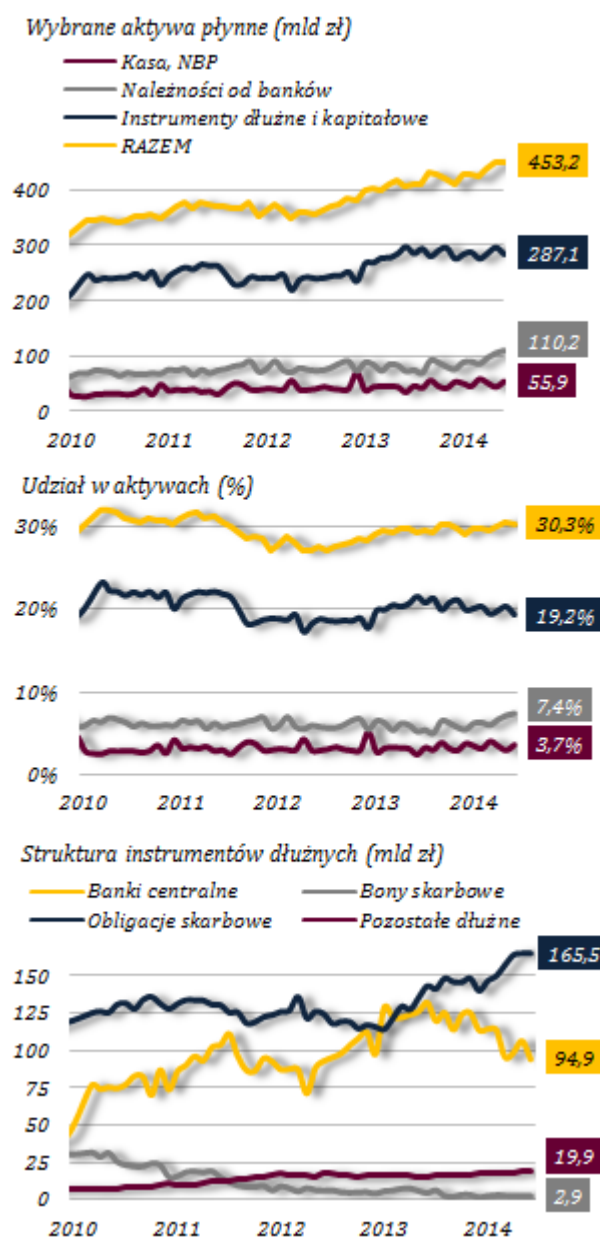
	Wartość (mld zł)				Zmiana w 2014	
	06/13	12/13	03/14	06/14	mld zł	%
Ogółem	409,3	409,9	425,6	453,2	43,2	10,5%
1/ Kasa, środki w bankach centralnych	36,2	55,0	60,3	55,9	1,0	1,8%
- kasa	13,1	15,3	12,6	13,8	-1,5	-9,9%
- środki w bankach centralnych	23,1	39,7	47,7	42,2	2,5	6,3%
2/ Należności od banków	72,8	76,6	86,3	110,2	33,6	43,8%
- rezydent	47,8	50,5	63,8	73,4	22,9	45,3%
- nierezydent	25,0	26,1	22,5	36,8	10,7	41,0%
3/ Instrumenty dłużne i kapitałowe	300,3	278,4	279,0	287,1	8,7	3,1%
- banki centralne	133,0	114,5	96,5	94,9	-19,6	-17,1%
- skarbowe	148,5	142,3	160,7	168,4	26,1	18,3%
- dłużne innych emitentów	15,8	18,2	18,4	19,9	1,7	9,4%
- instrumenty kapitałowe	3,0	3,4	3,4	3,9	0,5	14,7%

Zwiększenie inwestycji w najpłynniejsze aktywa

W I półroczu br. odnotowano znaczne zwiększenie inwestycji banków w najpłynniejsze aktywa¹⁸. W rezultacie ich stan wzrósł o 43,2 mld zł, tj. o 10,5%, a ich udział w sumie bilansowej z 29,2% na koniec ub.r. do 30,3% na koniec czerwca br. Wzrost ten jednak w znacznym stopniu wynikał z okresowego wzrostu stanu tych aktywów w banku państwowym (ze względu na wielkość banku zmiana stanu i struktury zgromadzonych w nim środków wywołuje istotne wahania w skali całego sektora bankowego) oraz wskazanej już transakcji zawartej przez PKO BP.

Przyrost aktywów płynnych dotyczył należności od banków oraz portfela obligacji skarbowych, podczas gdy stan bonów pieniężnych NBP uległ redukcji.

Wykres 35. Aktywa płynne

¹⁸ Zdefiniowanych tu, jako suma środków zgromadzonych w kasach, bankach centralnych, należności od banków oraz portfela instrumentów dłużnych i kapitałowych.

Wzrost udzielonych zobowiązań i stanu operacji instrumentami pochodnymi

Wzrost akcji kredytowej znalazł odzwierciedlenie w nieznanym wzroście udzielonych przez banki zobowiązań dotyczących finansowania (o 2,6 mld zł, tj. 1,2% do 222,2 mld zł, w tym 158,0 mld zł wynikało z tytułu przyznanych linii kredytowych). Zwiększeniu uległa też wartość gwarancji udzielonych przez banki (o 7,1 mld zł, tj. 11,8% do 67,4 mld zł).

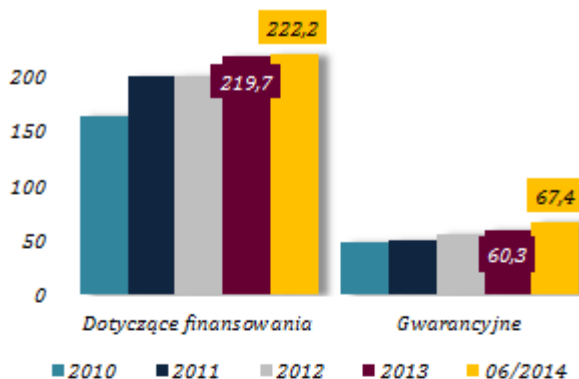
Pomimo stabilnego poziomu stóp procentowych w I półroczu br. odnotowano wzrost wartości transakcji pochodnych dotyczących stopy procentowej (nominalna wartość tych transakcji zwiększyła się o 6,9% do 1 610,8 mld zł, głównie z tytułu zwiększenia skali transakcji IRS oraz FRA zawartych z innymi bankami krajowymi), co należy łączyć ze m.in. ze zwiększeniem portfela obligacji skarbowych oraz pojawieniem się oczekiwań na dalszą redukcję stóp procentowych NBP.

Zwiększeniu uległa też skala operacji walutowymi instrumentami pochodnymi (o 9,9% do 386,0 mld zł, głównie z tytułu wzrostu transakcji fx swap i outright forward).

W konsekwencji nastąpił wzrost łącznej skali transakcji na instrumentach pochodnych (o 7,5% z 1 858,1 mld zł na koniec ub.r. do 1 996,9 mld zł na koniec czerwca br.).

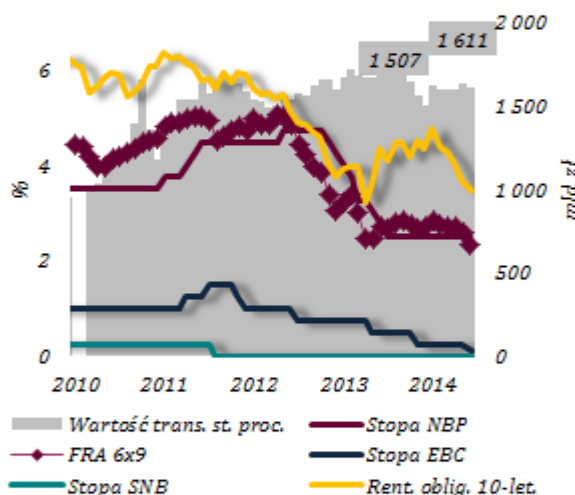
Wykres 36.
Operacje pozabilansowe

Zobowiązania udzielone (mld zł)

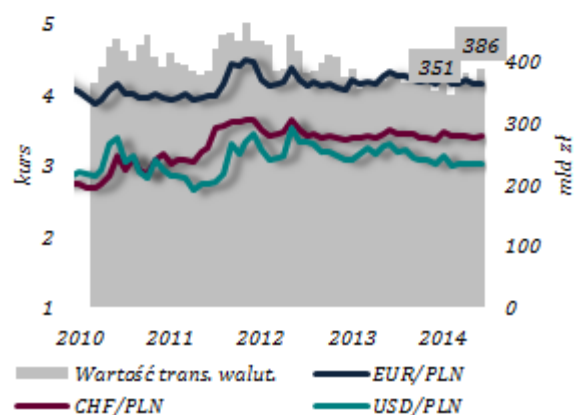

Transakcje pochodne (wartość nominalna)

Transakcje stopy procentowej

Transakcje walutowe

5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Znaczny wzrost zobowiązań, umiarkowany wzrost kapitałów

Obserwowany w I półroczu br. silny wzrost sumy bilansowej znalazł odzwierciedlenie w zwiększeniu zobowiązań, które w ujęciu nominalnym wzrosły o 83,7 mld zł, tj. o 6,7%, a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 81,7 mld zł, tj. o około 6,5%. Największy wpływ na wzrost zobowiązań miało okresowe zwiększenie depozytów sektora budżetowego (zjawisko okresowe), a w mniejszym przyrost depozytów gospodarstw domowych oraz innych zobowiązań.

Skala przyrostu kapitałów była nieporównywalnie niższa, a zarazem umiarkowana.

Wykres 37.
Struktura pasywów sektora bankowego

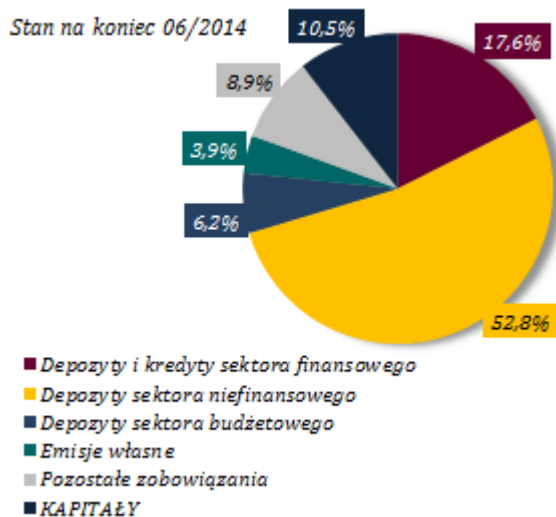
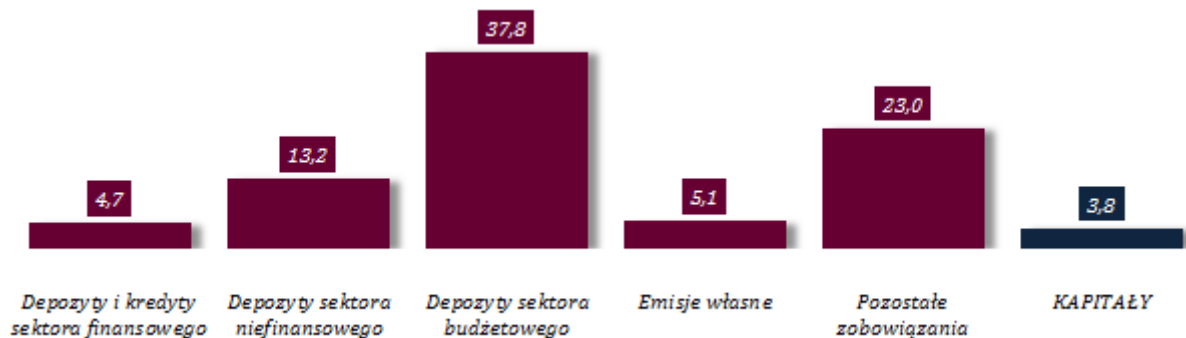

Tabela 15. Źródła finansowania

	Wartość (mld zł)				Zmiana w 2014			
	06/13	12/13	03/14	06/14	nominalna mld zł	%	skorygowana mld zł	%
Zobowiązania	1 255,9	1 252,7	1 288,3	1 336,5	83,7	6,7%	81,7	6,5%
1/ Depozyty i kredyty sektora finansowego	260,0	257,5	252,6	262,2	4,7	1,8%	3,6	1,4%
2/ Depozyty sektora niefinansowego:	744,1	775,4	778,1	788,6	13,2	1,7%	12,7	1,6%
- gospodarstwa domowe	534,0	548,2	563,1	569,0	20,9	3,8%	20,5	3,7%
- przedsiębiorstwa	192,4	209,7	197,2	201,4	-8,4	-4,0%	-8,5	-4,1%
- instytucje niekomercyjne	17,6	17,5	17,8	18,2	0,7	4,3%	0,7	4,2%
3/ Depozyty sektora budżetowego	74,2	55,4	79,1	93,2	37,8	68,3%	37,7	68,0%
4/ Zobowiązania z tytułu własnej emisji	52,9	53,8	54,4	58,9	5,1	9,4%		
5/ Zobowiązania podporządkowane	7,0	7,0	7,2	7,1	0,1	1,4%		
6/ Pozostałe	117,6	103,6	117,0	126,5	22,9	22,1%		
wg waluty								
- złotowe	990,4	986,2	1 010,6	1 003,7	17,5	1,8%	17,5	1,8%
- walutowe	265,5	266,5	277,7	332,7	66,2	24,9%	64,2	23,9%
wg kraju								
- rezydent	1 021,1	1 035,1	1 069,5	1 115,0	80,0	7,7%	79,2	7,7%
- nierezydent	234,8	217,7	218,9	221,4	3,8	1,7%	2,5	1,1%
w tym środki z macierzystej grupy kapitałowej	143,6	120,1	114,7	101,6	-18,5	-15,4%		
Kapitały	145,4	153,0	155,9	156,8	3,8	2,5%		

Wykres 38.
Zmiana (nominalna) źródeł finansowania w 2014

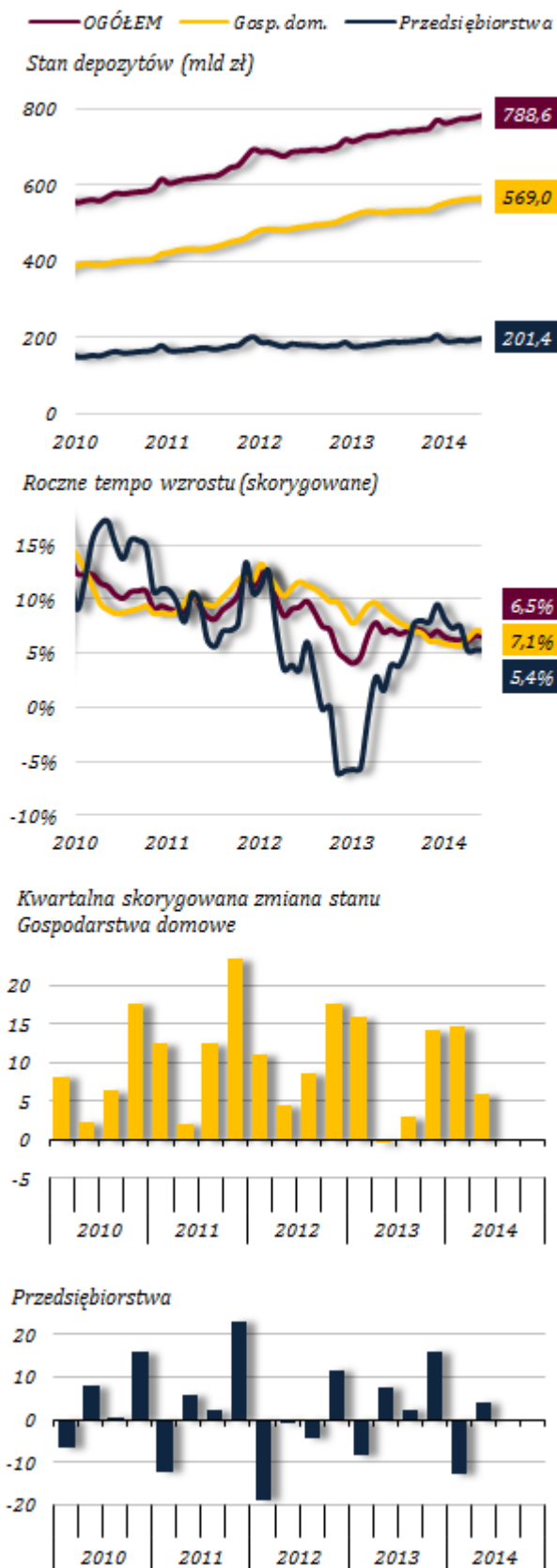

Umiarkowany przyrost depozytów sektora niefinansowego

W I półroczu br. stan depozytów sektora niefinansowego zwiększył się o 13,2 mld zł, tj. o 1,7% (rok/rok o 6,0%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 12,7 mld zł, tj. 1,6% (rok/rok o 6,5%), co oznacza że przyrost depozytów był niższy niż w analogicznym okresie ub.r. Ograniczony przyrost wynikał z głębszego niż w ub.r. okresowego obniżenia stanu depozytów przedsiębiorstw (-8,4 mld zł, -4,0%; rok/rok 4,7%), podczas gdy przyrost depozytów gospodarstw domowych okazał się nieco wyższy (20,9 mld zł, 3,8%; rok/rok 6,6%).

W kontekście możliwości zwiększenia bazy depozytowej w kolejnych okresach, wyzwaniem dla banków pozostaje środowisko rekordowo niskich stóp procentowych, co powoduje zmniejszenie przyrostu depozytów z tytułu odsetek od już złożonych lokat, a zarazem może wpływać na zmniejszenie skłonności do oszczędzania w bankach oraz prowadzi do poszukiwania alternatywnych form inwestycji (m.in. na rynku nieruchomości i rynku kapitałowym). Z drugiej strony, zwiększeniu stanu oszczędności sprzyja poprawa koniunktury gospodarczej i związany z nią wzrost wynagrodzeń, co pozytywnie wpływa na sytuację finansową części gospodarstw domowych.

Wykres 39.
Depozyty sektora niefinansowego

Stan depozytów i kredytów sektora finansowego pozostaje relatywnie stabilny

Pomimo okresowych wahań, stan depozytów oraz kredytów sektora finansowego ulokowanych w sektorze bankowym, pozostaje w ostatnich latach względnie stabilny. W ujęciu nominalnym w I półroczu br. odnotowano zwiększenie stanu tych środków 4,7 mld zł, tj. o 1,8% (rok/rok o 0,8%), a po skorygowaniu o zmiany kursów walutowych o około 3,6 mld zł, tj. o 1,4% (rok/rok o 3,0%).

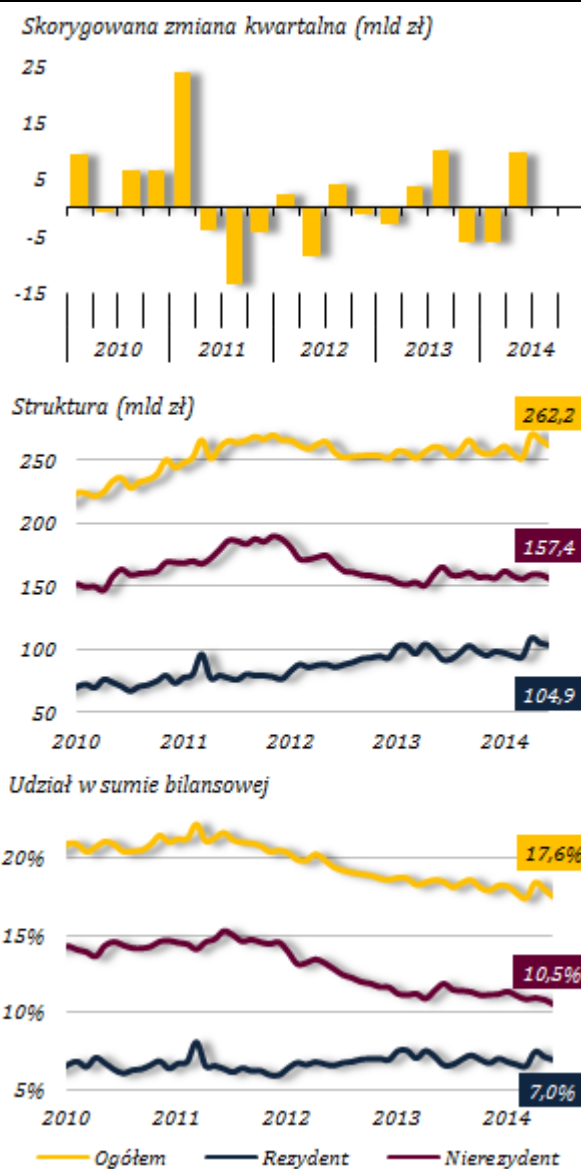
Z punktu widzenia kraju pochodzenia, struktura tych środków nie uległa istotnej zmianie – nadal większość stanowią środki, jakie banki otrzymały od nierezydentów, aczkolwiek w I połowie br. odnotowano dalszy wzrost środków krajowych, przy marginalnym zmniejszeniu stanu środków nierezydentów.

Względna stabilizacja stanu tych środków, prowadzi do stopniowego zmniejszenia ich udziału w strukturze zobowiązań, a w konsekwencji i w całej sumie bilansowej (na koniec czerwca br. stanowiły one 19,6% ogółu zobowiązań oraz 17,6% sumy bilansowej).

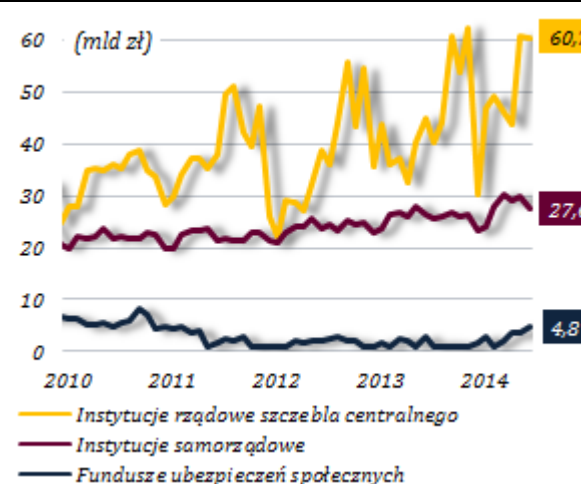
Silny ale okresowy napływ depozytów sektora budżetowego

Głównym czynnikiem wzrostu zobowiązań sektora bankowego w I półroczu br. był przyrost depozytów sektora budżetowego, których wartość zwiększyła się o 37,8 mld zł, tj. o 68,3% (rok/rok o 25,5%). Należy jednak mieć na uwadze, że napływ tych środków ma charakter okresowy i jest bardzo silnie skoncentrowany, w rezultacie czego rola depozytów sektora budżetowego w finansowaniu działalności banków pozostaje ograniczona.

Wykres 40. Depozyty i kredyty sektora finansowego

Wykres 41. Depozyty sektora budżetowego

Wzrost stanu emisji własnych, pożyczki podporządkowane bez większych zmian

W I połowie br. niektóre banki dokonały nowych emisji własnych w rezultacie czego odnotowano istotny wzrost stanu tych środków (o 5,1 mld zł, tj. o 9,4%). Rozwój tego źródła finansowania należy ocenić pozytywnie, ale należy mieć na uwadze, że rola tego źródła finansowania nadal pozostaje niewielka, a ponadto charakteryzuje się ono bardzo silną koncentracją (większość przypada na jeden bank państwowy).

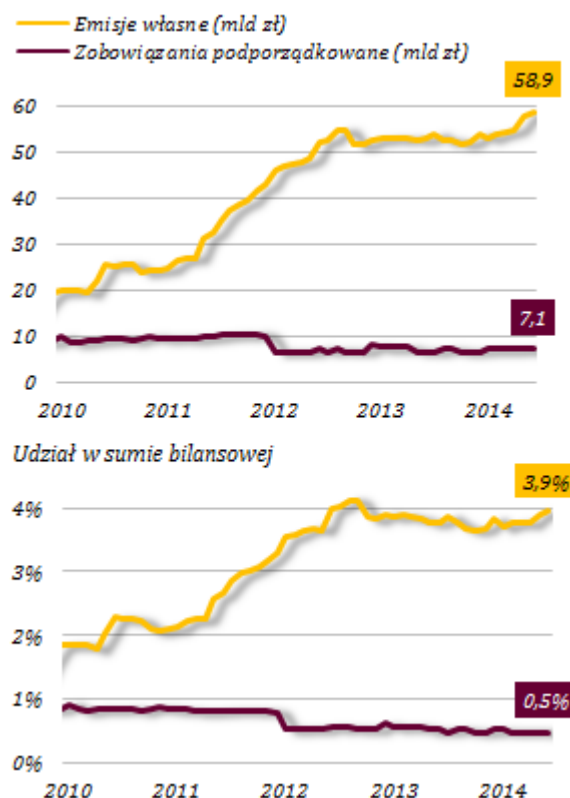
Stan pożyczek podporządkowanych pozostał na poziomie z ub.r. (wzrost o 0,1 mld zł), a rola tego źródła finansowania pozostaje marginalna.

Umiarkowany wzrost kapitałów

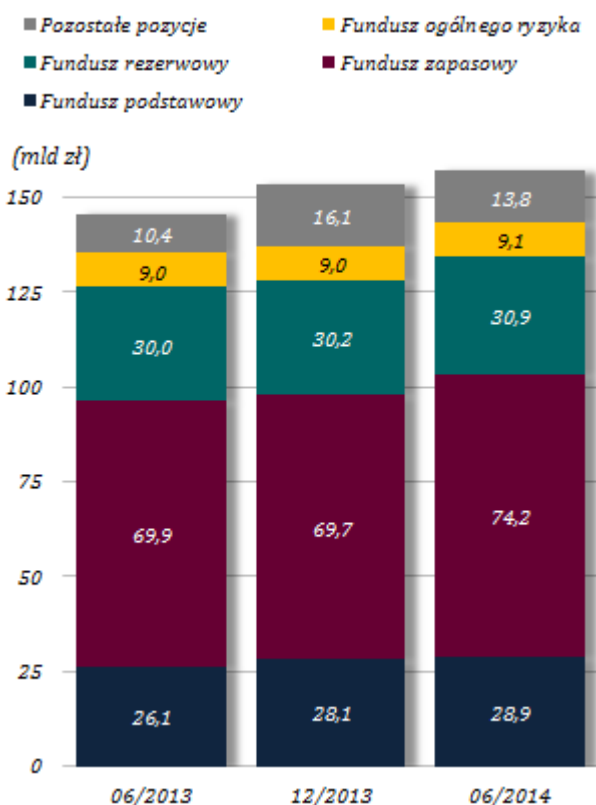
W I półroczu br. odnotowano umiarkowany wzrost kapitałów sektora bankowego (o 3,8 mld zł, tj. o 2,5%; rok/rok o 7,9%).

Ograniczone tempo wzrostu kapitałów po części miało związek ze złagodzeniem rekomendacji KNF w zakresie polityki dywidendowej, co umożliwiło części bankom zwiększenie skali wypłacanej dywidendy.

Wykres 42.
Emisje własne i pożyczki podporządkowane

Wykres 43.
Struktura kapitałów

Stabilny stan finansowania zagranicznego

W I półroczu br. stan środków nierezydentów w ujęciu nominalnym zwiększył się o 3,8 mld zł, tj. o 1,7% (rok/rok obniżył się o 5,7%), a po wyeliminowaniu zmian kursów walut o około 2,5 mld zł, tj. o około 1,1% (rok/rok obniżył się o 3,0%).

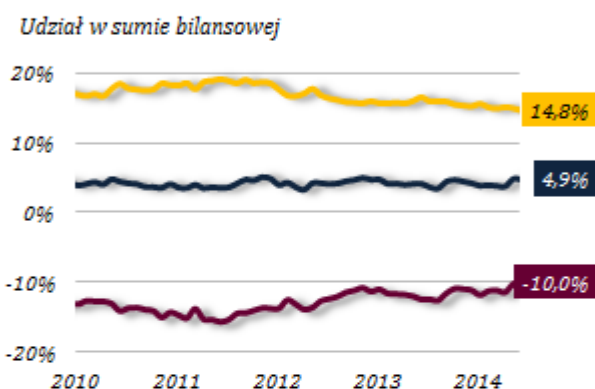
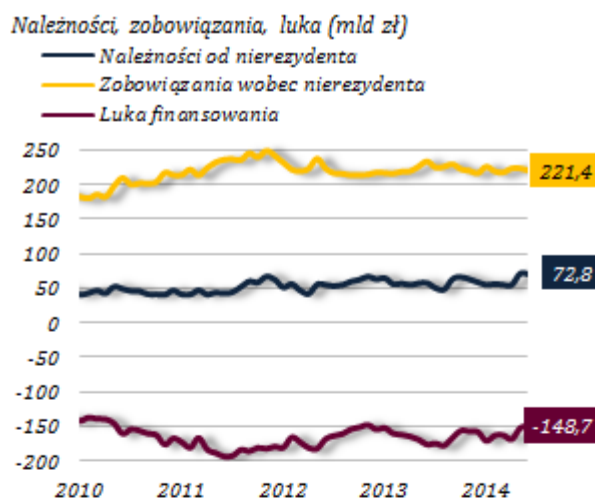
Stabilizacja środków nierezydenta w połączeniu ze wzrostem innych zobowiązań oraz sumy bilansowej spowodowała dalsze zmniejszenie udziału tych środków w strukturze zobowiązań (do 16,6%) oraz sumie bilansowej (do 14,8%), co oznacza zmniejszenie uzależnienia sektora bankowego od finansowania zagranicznego, a tym samym wzrost jego stabilności.

Stabilizacji po stronie zagranicznych zobowiązań banków, towarzyszyło zwiększenie stanu należności banków od nierezydentów (o 11,5 mld zł). W rezultacie spowodowało to zmniejszenie ujemnej luki finansowania zagranicznego (do -148,7 mld zł) i jej udziału w sumie bilansowej (do -10,0%).

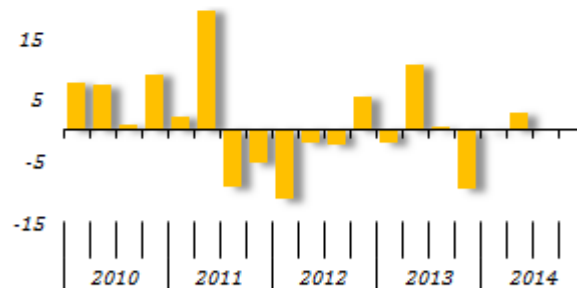
Zmniejszenie stanu finansowania od podmiotów macierzystych

W kontekście finansowania zagranicznego, warto odnotować istotną zmianę w strukturze tych środków. O ile dotychczas większość tych środków pochodziła od podmiotów z macierzystej grupy kapitałowej, o tyle w I połowie br. odnotowano zmniejszenie stanu tych środków (z 120,1 mld zł na koniec ub.r. do 101,6 mld zł na koniec czerwca br.), co doprowadziło do obniżenia ich udziału w całości środków zagranicznych poniżej 50%. Wynikało to ze zmniejszenia zapotrzebowania na te środki ze strony niektórych podmiotów oraz finalizacji procesu przejęcia Nordea Bank Polska przez PKO BP, w rezultacie czego to bank przejmujący pozyskał odpowiednie finansowanie, które nie jest już wykazywane jako finansowanie od podmiotu z grupy kapitałowej.

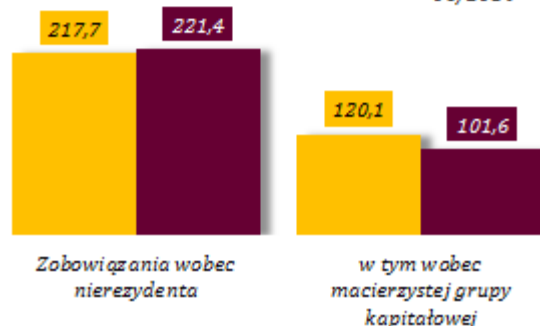
Wykres 44.
Finansowanie zagraniczne

Kwartałna skorygowana zmiana stanu finansowania zagranicznego (mld zł)

Finansowanie zagraniczne (mld zł)

**W Polsce nie występuje
zjawisko „delewarowania”
zagranicznych banków**

W kontekście finansowania zagranicznego należy ponownie przypomnieć, że w odróżnieniu od innych krajów regionu, w Polsce nie odnotowano w ostatnich latach odpływu kapitału zagranicznego na skutek tzw. „delewarowania” banków zagranicznych¹⁹. Obserwowane w Polsce zmiany w zakresie finansowania zagranicznego mają inne podłoże i wynikają przede wszystkim z modyfikacji strategii działania niektórych banków. Polegają one na dążeniu do zmniejszenia stopnia uzależnienia od środków z macierzystych grup finansowych oraz na wycofaniu z oferty walutowych kredytów mieszkaniowych. W konsekwencji prowadzi to do stopniowego spadku zapotrzebowania na środki zagraniczne. Istotnym źródłem wahań w poziomie finansowania zagranicznego jest też zmienność kursów walut (około 70% środków nierezydenta stanowią waluty obce) oraz zmienność skali operacji na rynku finansowym dokonywanych przez niektóre podmioty, które finansowane są w oparciu o zasoby instytucji macierzystych. Trzeba mieć też na uwadze, że nie wszystkie banki wchodzące na polski rynek odniosły na nim sukces, jakiego oczekiwały. W konsekwencji, niektóre z nich podejmują decyzje o zaprzestaniu działalności i wyjściu z rynku polskiego, ale zjawisko to nie ma związku ze zjawiskiem „delewarowania” lecz wynika z „czystych” decyzji biznesowych.

¹⁹ Szerzej zob. „Raport o sytuacji banków w 2012 r.”, UKNF.

6. STRUKTURA WALUTOWA I TERMINÓW PŁATNOŚCI BILANSU

W strukturze bilansu obserwowane są zjawiska, które generują szereg rodzajów ryzyka i mogą stanowić źródło potencjalnego zagrożenia. W szczególności, za niekorzystne należy uznać wysoki udział aktywów walutowych oraz nadmierne oparcie akcji kredytowej o krótkoterminowe depozyty. Część z tych zjawisk wynika z funkcji jakie banki pełnią w gospodarce, ale większość jest pochodną nadmiernie ekspansywnych strategii biznesowych, jakie były realizowane przez niektóre banki we wcześniejszych latach.

Tabela 16. Struktura walutowa bilansu sektora bankowego

	Wartość (mld zł)				Zmiana w 2014	
	06/13	12/13	03/14	06/14	mld zł	%
Aktywa						
- złotowe	1 063,4	1 080,6	1 110,5	1 135,2	54,6	5,1%
- walutowe	337,9	325,1	333,8	358,0	33,0	10,1%
Pasywa						
- złotowe	1 135,8	1 139,2	1 166,6	1 181,4	42,2	3,7%
- walutowe	265,5	266,5	277,7	311,9	45,4	17,0%
Niedopasowanie walutowe						
- w mld zł	-72,4	-58,6	-56,1	-46,2		
- % sumy bilansowej	-5,2%	-4,2%	-3,9%	-3,1%		

Wzrost aktywów i pasywów walutowych, ale zmniejszenie niedopasowania walutowego

W I półroczu br. odnotowano znaczący wzrost stanu aktywów walutowych (o 33,0 mld zł, tj. o 10,1%) oraz pasywów walutowych (o 45,4 mld zł, tj. o 17,0%). Wynikało to głównie ze wskazanej już transakcji zawartej przez PKO BP oraz ze zmian w poziomie i strukturze walutowej lokat instytucji sektora rządowego składanych w banku państwowym. Dodatkowo w kierunku zwiększenia stanu aktywów i pasywów walutowych oddziaływało nieznaczne osłabienie złotego. W rezultacie nastąpiło zwiększenie udziału aktywów i pasywów walutowych w sumie bilansowej (do odpowiednio 24,0% i 20,9%). Jednocześnie większy przyrost pasywów walutowych niż aktywów spowodował obniżenie ujemnej luki walutowej sektora bankowego (do -46,2 mld zł) i jej udziału w sumie bilansowej (do -3,1%).

Należy mieć na uwadze, że udział aktywów i pasywów walutowych oraz ujemnej luki walutowej wykazuje duże różnice na poziomie poszczególnych banków (najwyższe udziały posiadają banki, które w ubiegłych latach silnie rozwinęły walutowe kredyty mieszkaniowe, choć dokonane w ostatnich okresach zmiany w ich polityce kredytowej, prowadzą do stopniowej poprawy struktury ich bilansów).

Wykres 45.

Aktywa i pasywa walutowe

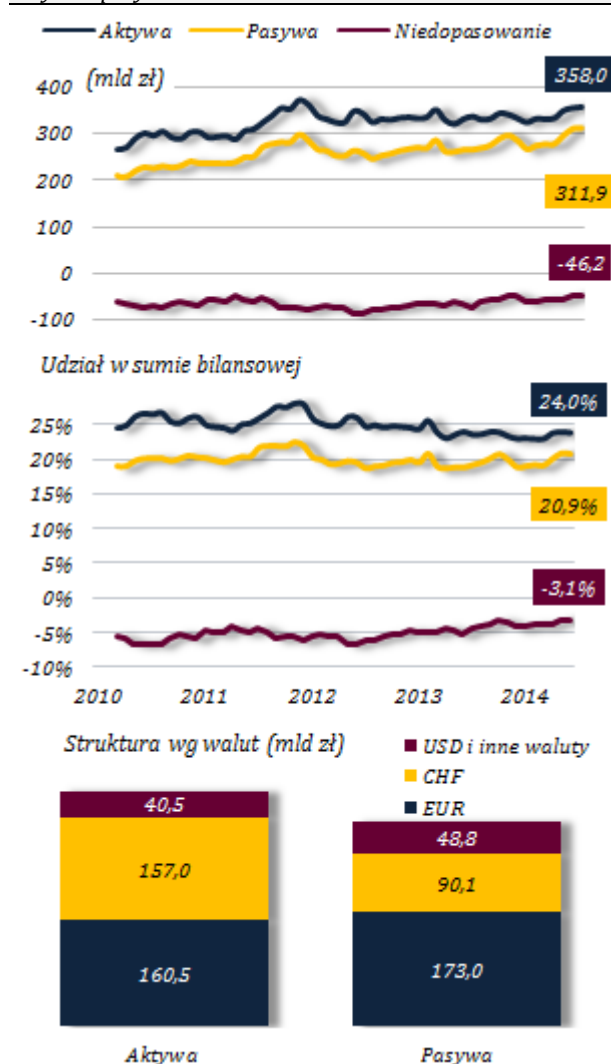

Tabela 17. Struktura terminowa bilansu²⁰

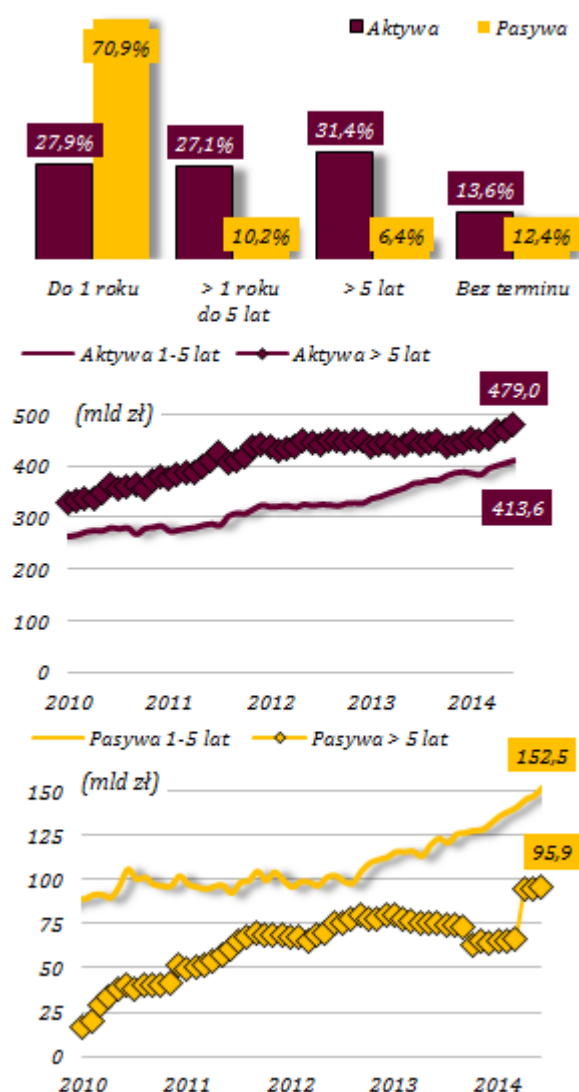
	Wartość (mld zł)				Zmiana w 2014	
	06/13	12/13	03/14	06/14	mld zł	%
Aktywa	1 432,7	1 440,5	1 478,0	1 526,3	85,9	6,0%
do roku	452,5	417,3	429,9	426,5	9,2	2,2%
1-2 lata	118,7	123,8	116,8	121,3	-2,5	-2,0%
2-5 lat	250,5	268,1	281,7	292,3	24,2	9,0%
powyżej 5 lat	449,1	446,6	452,1	479,0	32,4	7,3%
bez terminu	161,8	184,6	197,5	207,2	22,5	12,2%
Pasywa	1 394,5	1 401,0	1 439,4	1 487,8	86,7	6,2%
do roku	1 024,0	1 029,1	1 051,0	1 055,2	26,2	2,5%
1-2 lata	52,6	55,7	63,5	69,4	13,7	24,6%
2-5 lat	70,8	76,2	77,6	83,0	6,8	9,0%
powyżej 5 lat	75,1	64,2	66,2	95,9	31,7	49,4%
bez terminu	172,0	175,8	181,0	184,2	8,3	4,7%

Znaczący wzrost finansowania długoterminowego, wynikający ze zdarzenia o charakterze jednorazowym

W I połowie br. odnotowano istotny wzrost zobowiązań wymagalnych powyżej 1 roku (z 196,1 mld zł na koniec ub.r. do 248,4 mld zł na koniec czerwca br., tj. o 26,6%) i ich udziału w sumie bilansowej (z 14,0% do 16,7%). Wynikało to jednak głównie ze wskazanej już transakcji zawartej przez PKO BP mającej na celu wspomagać proces przejęcia Nordea Bank Polska (zwiększyło to stan długoterminowych zobowiązań w obu bankach). Dodatkowo, kilku bankom udało się pozyskać dodatkowe środki finansowania długoterminowego. Nieznaczny wpływ miało też osłabienie złotego, które zwiększyło wyrażoną w złotych wartość długoterminowych zobowiązań walutowych.

Duże dysproporcje występujące w strukturze terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów wskazują na oparcie długoterminowej akcji kredytowej na krótkoterminowych depozytach, co powoduje wzrost ryzyka płynności. Dlatego konieczne jest, aby banki kontynuowały działania zmierzające do pozyskania długoterminowych, stabilnych źródeł finansowania.

Wykres 46. Struktura terminów płatności bilansu

²⁰ System sprawozdawczy FINREP w zakresie struktury terminów płatności opiera się na danych w wartościach nominalnych oraz zawiera pozycję „bez określonego terminu”, co powoduje występowanie pewnych zniekształceń i niezgodności (m.in. pomiędzy sumą aktywów i pasywów). Ograniczenia te nie wpływają jednak na istotę prezentowanych zjawisk i wysnuwanych wniosków.

7. JAKOŚĆ PORTFELA KREDYTOWEGO

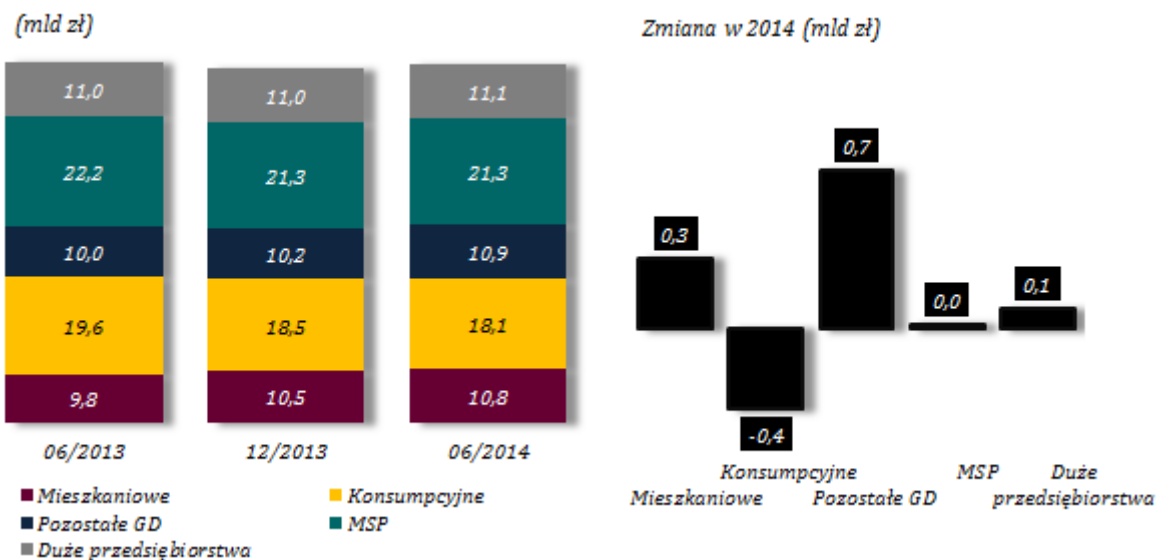
Stabilizacja jakości portfela kredytowego

Tabela 18. Jakość portfela kredytowego

	Kredyty zagrożone (mld zł)				Zmiana w 2014		Udział (%)			
	06/13	12/13	03/14	06/14	mld zł	%	06/13	12/13	03/14	06/14
Kredyty zagrożone	73,3	72,0	72,2	72,8	0,7	1,0%	7,6%	7,4%	7,3%	7,2%
Sektor finansowy	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	-13,5%	0,6%	0,5%	0,3%	0,4%
Sektor niefinansowy	72,8	71,5	71,7	72,3	0,8	1,1%	8,7%	8,5%	8,4%	8,3%
Sektor budżetowy	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0	1,4%	0,4%	0,3%	0,3%	0,3%
Gospodarstwa domowe	39,4	39,2	39,1	39,8	0,6	1,7%	7,2%	7,1%	7,0%	7,0%
Konsumpcyjne	19,6	18,5	18,1	18,1	-0,4	-1,9%	16,1%	14,6%	14,4%	14,1%
Mieszkaniowe	9,8	10,5	10,5	10,8	0,3	2,9%	2,9%	3,1%	3,1%	3,1%
Pozostałe	10,0	10,2	10,4	10,9	0,7	6,8%	10,9%	11,0%	10,9%	11,0%
Przedsiębiorstwa	33,2	32,3	32,5	32,4	0,1	0,3%	11,8%	11,6%	11,4%	10,9%
MSP	22,2	21,3	21,3	21,3	0,0	0,1%	13,4%	13,0%	12,8%	12,6%
Duże przedsiębiorstwa	11,0	11,0	11,2	11,1	0,1	0,8%	9,6%	9,6%	9,4%	8,7%
Kredyty opóźnione w spłacie										
Konsumpcyjne										
do 30 dni	7,9	8,6	8,7	8,1	-0,5	-5,5%	6,2%	6,5%	6,6%	6,0%
> 30 dni	22,7	21,3	20,8	20,8	-0,5	-2,5%	17,7%	16,1%	15,7%	15,4%
Mieszkaniowe										
do 30 dni	11,5	13,0	13,3	13,5	0,5	3,5%	3,4%	3,9%	3,9%	3,9%
> 30 dni	11,5	11,5	11,3	11,4	0,0	-0,3%	3,5%	3,4%	3,3%	3,3%

Wykres 47.

Kredyty zagrożone sektora niefinansowego

W I półroczu br. jakość portfela pozostała stabilna. Wprawdzie stan kredytów zagrożonych nieznacznie wzrósł (o 0,7 mld zł, tj. o 1,0%), ale ich udział w portfelu obniżył się (z 7,4% na koniec ub.r. do 7,2% na koniec czerwca br.). Przyrost kredytów zagrożonych odnotowano głównie w obszarze kredytów dla drobnych przedsiębiorców oraz kredytów mieszkaniowych, natomiast w pozostałych obszarach obserwowano stabilizację lub zmniejszenie ich stanu. Obraz sytuacji nie jest jednak jednorodny i w niektórych bankach obserwowano pogorszenie jakości portfela kredytowego. W szczególności, należy odnotować relatywnie wysoki przyrost kredytów zagrożonych w bankach spółdzielczych (o 0,3 mld zł, tj. o 8,0%), choć ich udział w portfelu pozostaje względnie stabilny (wzrost z 5,9% do 6,0%).

Stopniowa stabilizacja jakości kredytów mieszkaniowych

W I połowie br. obserwowano stopniową stabilizację jakości kredytów mieszkaniowych, wyrażającą się ograniczonym przyrostem kredytów zagrożonych (o 0,3 mld zł, tj. o 2,9%; rok/rok o 1,0 mld zł, tj. o 10,2%) oraz stabilizacją ich udziału w portfelu (3,1%). Korzystne obserwacje potwierdzone są stabilizacją stanu i udziału kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 30 dni.

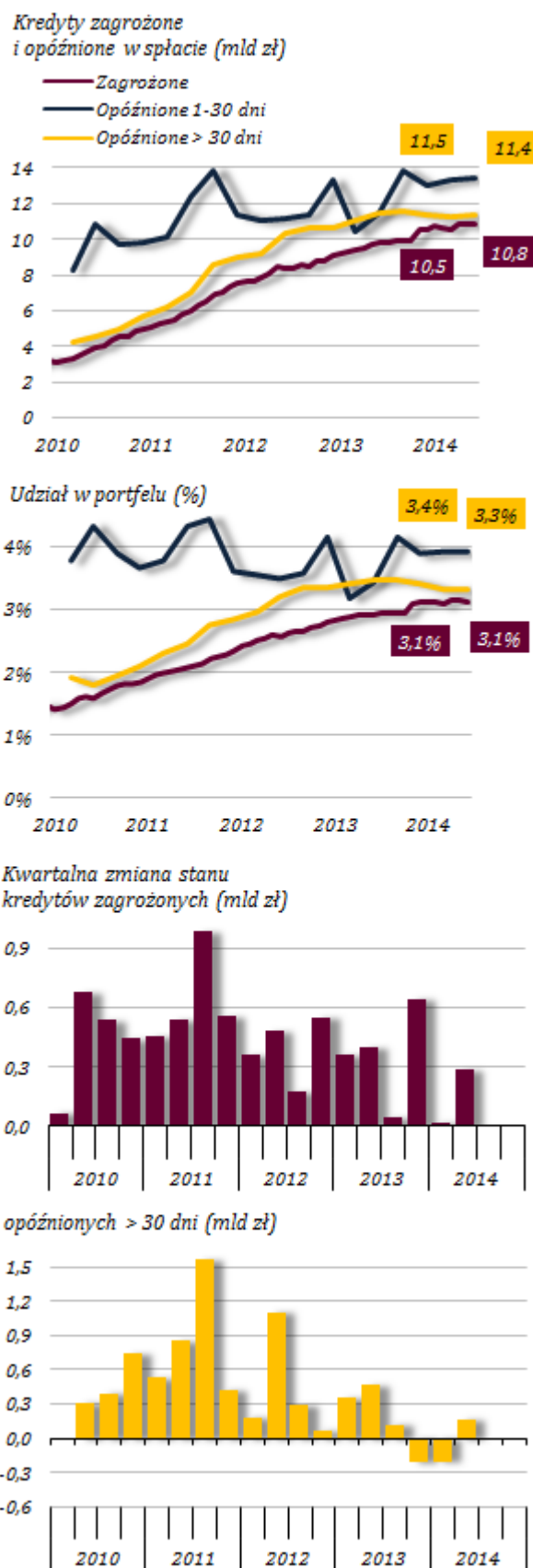
Trzeba jednak dodać, że ten pozytywny obraz w znacznym stopniu wynikał z pierwszej dużej transakcji sprzedaży portfela „złych” kredytów mieszkaniowych, jaką przeprowadził jeden z dużych banków.

Obecnie trudno jest stwierdzić, na ile obserwowana stabilizacja jest trwałym zjawiskiem. Niewątpliwie dokonane w ostatnich okresach wzmocnienie procedur kredytowych, jak też wzrost świadomości ryzyka po stronie klientów zaczynają przynosić pozytywne efekty. Proces jest ten wzmocniony przez środowisko rekordowo niskich stóp procentowych (tak złotych, jak i walutowych), co istotnie obniża koszty obsługi zadłużenia, choć nie można zakładać iż jest to zjawisko trwałe.

W kontekście wysokiej jakości kredytów mieszkaniowych na tle innych rodzajów kredytów, UKNF stale przypomina, że portfel ten generuje szereg rodzajów potencjalnego ryzyka dla klientów, banków i gospodarki.

W szczególności wynika ono z dominującej roli tych kredytów w bilansie sektora bankowego (na koniec czerwca br. stanowiły one 40,7% kredytów dla sektora niefinansowego oraz 22,7% sumy bilansowej sektora, przy czym w niektórych bankach udział ten był znacznie wyższy), wysokiego udziału kredytów walutowych generujących szereg rodzajów ryzyka, jak też wysokiego LTV dużej części portfela kredytowego (ponad 500 tys. kredytów o LTV > 80%, w tym ponad 200 tys. kredytów o LTV > 100%), co wzbudza obawy o sytuację kredytobiorców, którzy zostaliby objęci procesami windykacji oraz może mieć niekorzystny wpływ na sytuację banków mających duży portfel kredytów o takich parametrach. Dodatkowe ryzyko wynika z kredytów udzielonych w ramach programu „Rodzina na swoim” („skokowy” wzrost

Wykres 48.
Jakość kredytów mieszkaniowych

rat spłaty), ograniczonej płynności na rynku nieruchomości, niezadowolających baz danych o rynku nieruchomości i sytuacji finansowej klientów, silnego zróżnicowania cen nieruchomości utrudniającego ich właściwą wycenę oraz braku w pełni zadowolających źródeł finansowania. W końcu należy mieć na uwadze kwestie społeczne i prawne związane z realizacją zabezpieczeń (na koniec ub.r. w portfelach banków było ponad 50 tys. kredytów zagrożonych, które były zabezpieczone na nieruchomości mieszkalnej, co oznacza że około 100-150 tys. osób było dotkniętych problemem obsługi tych kredytów).

Mając na uwadze te potencjalne zagrożenia, KNF dokonała w ub.r. nowelizacji Rekomendacji S, której pełne wcielenie do powszechnej praktyki bankowej zwiększy bezpieczeństwo banków i ich klientów, jak też będzie sprzyjać stabilnemu, długookresowemu rozwojowi rynku nieruchomości. Obecnie UKNF dokonuje przeglądu dostosowania banków do postanowień Rekomendacji i zwraca uwagę, na szczególnie niekorzystne praktyki występujące przy udzielaniu niektórych kredytów, tj. m.in. przyjmowanie do wyliczania zdolności kredytowej kosztów utrzymania na poziomie minimum socjalnego lub niższym, niedostosowane DTI do sytuacji dochodowej kredytobiorców oraz niedoszacowanie ryzyka stopy procentowej.

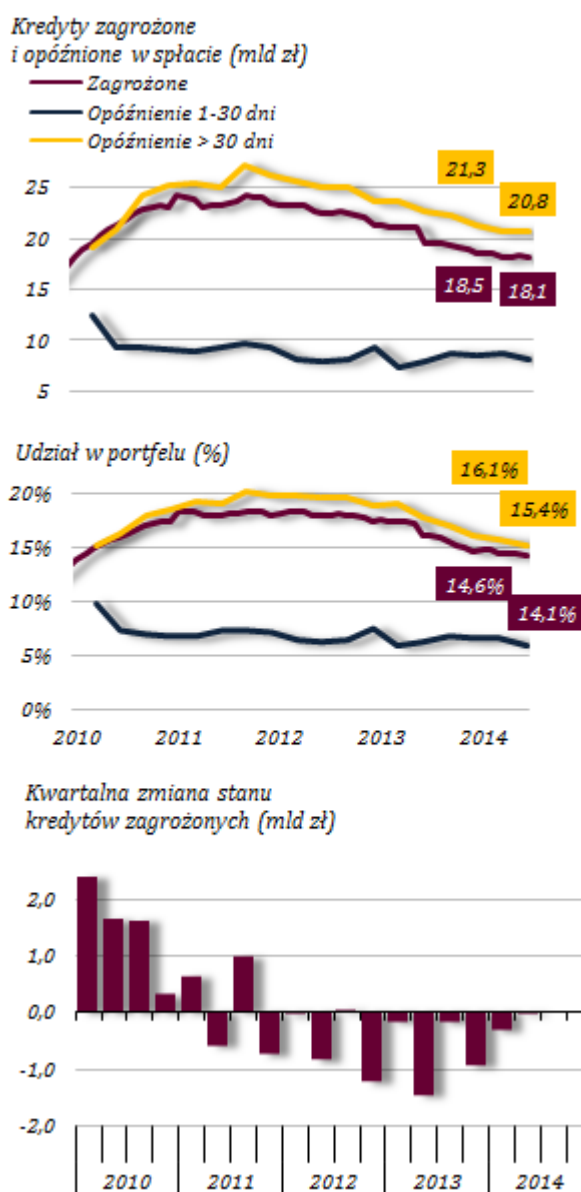
Nieznaczna poprawa jakości kredytów konsumpcyjnych

W I półroczu br. jakość kredytów konsumpcyjnych uległa nieznacznej poprawie, przejawiającej się w zmniejszeniu stanu kredytów zagrożonych i opóźnionych w spłacie powyżej 30 dni (odpowiednio o 0,4 mld zł i 0,5 mld zł) i ich udziału w portfelu (do odpowiednio 14,1% i 15,4%), aczkolwiek w obszarze kredytów ratalnych odnotowano nieznaczny wzrost stanu kredytów zagrożonych.

W kontekście obserwowanej poprawy, należy jednak mieć na uwadze, że pozytywne obserwacje wynikają z kontynuacji sprzedaży części portfela „złych” kredytów lub przeniesienia ich do ewidencji pozabilansowej (w ramach tych operacji banki planują wyksięgować w br. z bilansu kredyty o łącznej wartości 2,5 mld zł). Dodatkowo poprawie jakości kredytów sprzyjał wzrost akcji kredytowej prowadzący do obniżenia udziału kredytów zagrożonych i opóźnionych w spłacie.

Należy też mieć na uwadze, że na poziomie poszczególnych banków obraz był zróżnicowany i w niektórych podmiotach odnotowano przyrost stanu kredytów zagrożonych (stan kredytów zagrożonych zmniejszył się w 332 podmiotach, a wzrósł w 232).

Wykres 49.
Jakość kredytów konsumpcyjnych

Relatywnie wysoki przyrost kredytów zagrożonych w obszarze pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych

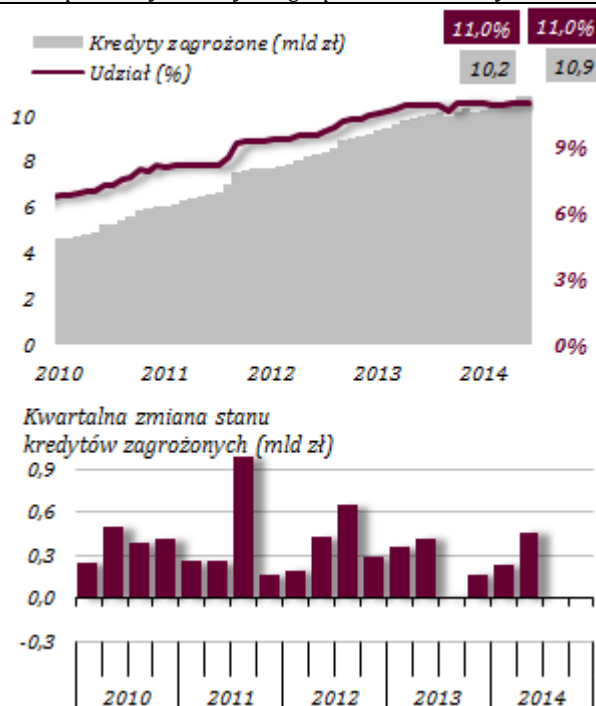
W I półroczu br. jakość pozostałych kredytów dla gospodarstw mierzona ich udziałem w portfelu pozostała stabilna, co wynikało ze znacznego wzrostu całego portfela tych kredytów. Uwagę jednak zwraca relatywnie wysoki przyrost stanu kredytów zagrożonych (0,7 mld zł, tj. o 6,8%), co związane było z ich zwiększeniem w obszarze kredytów udzielonych na bieżącą działalność drobnych przedsiębiorstw (o 0,5 mld zł), a w mniejszym stopniu w obszarze kredytów na finansowanie nieruchomości (0,2 mld zł).

Stabilizacja/poprawa jakości kredytów dla przedsiębiorstw

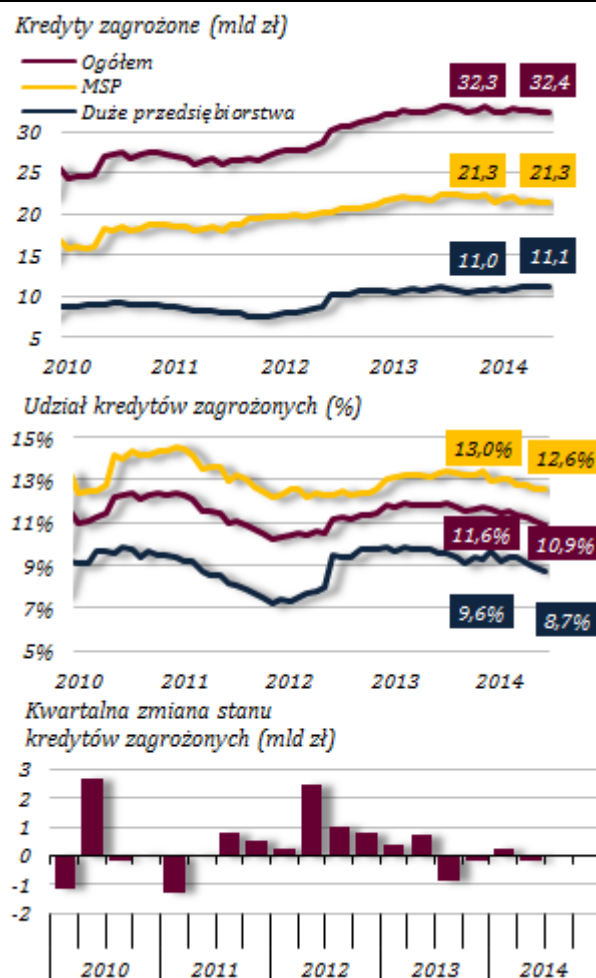
W I półroczu br. jakość kredytów dla sektora przedsiębiorstw uległa umiarkowanej poprawie, przejawiającej się w stabilizacji stanu kredytów zagrożonych (marginalny przyrost o 0,1 mld zł) oraz obniżeniu ich udziału w portfelu (do 10,9%), dzięki znacznemu zwiększeniu stanu całego portfela kredytowego. Pozytywne zjawiska obserwowano przy tym zarówno w portfelu kredytów dla dużych przedsiębiorstw, jak i MSP.

Stabilizacja jakości portfela kredytów dla przedsiębiorstw wspierana jest przez ożywienie gospodarki i związaną z tym poprawę sytuacji finansowej przedsiębiorstw, jak też rekordowo niskie stopy procentowe, które istotnie zmniejszają koszty obsługi zadłużenia.

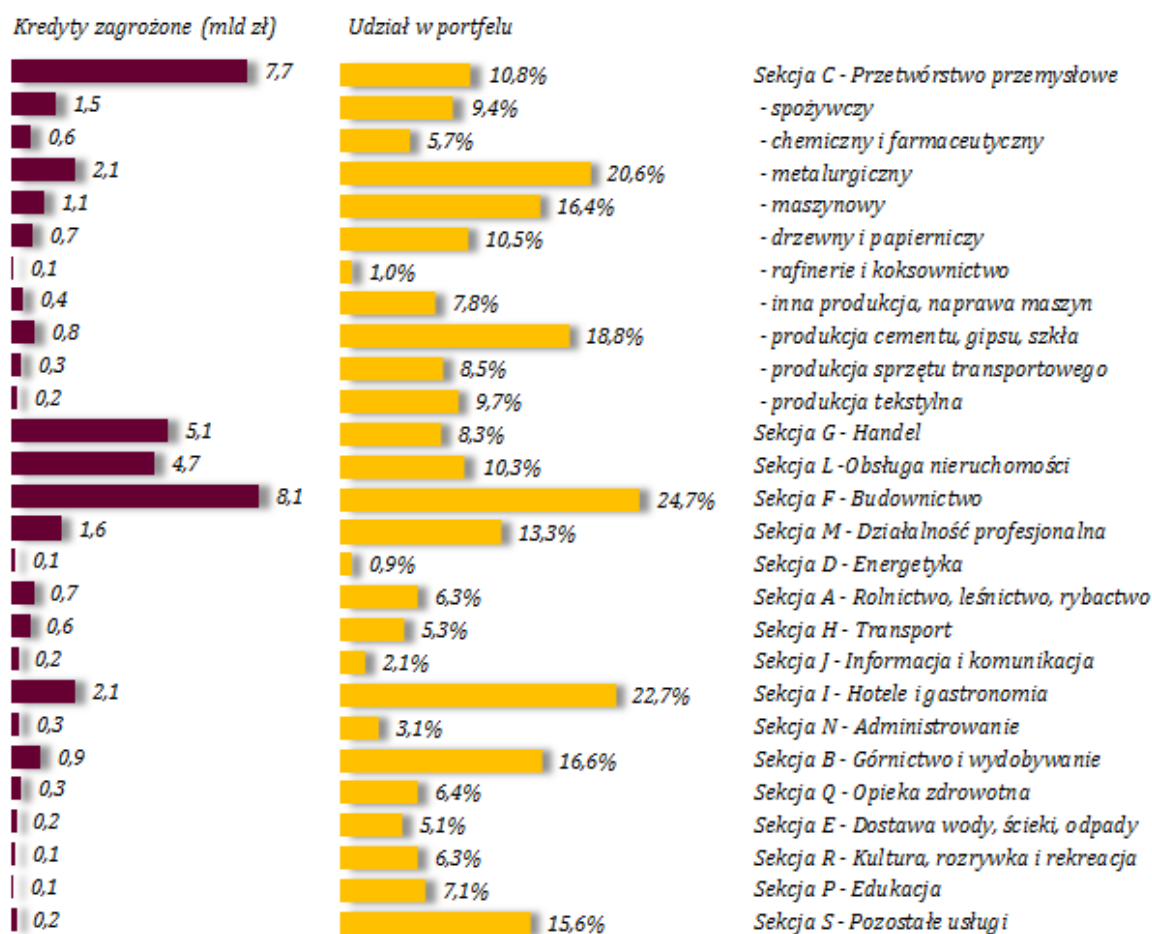
Wykres 50. Jakość pozostałych kredytów gospodarstw domowych

Wykres 51. Jakość kredytów przedsiębiorstw

Wykres 52.
Jakość dużych zaangażowań wobec sektora przedsiębiorstw

W ujęciu branżowym, najniższą jakość nadal przedstawia portfel kredytów dla branży budowlanej (na koniec czerwca br. udział kredytów zagrożonych w tym portfelu wynosił 24,7%) oraz przedsiębiorstw z branży hoteli i gastronomii oraz metalurgii (gdzie udział ten przekraczał 20%).

W I półroczu, w największym stopniu stan kredytów zagrożonych zwiększył się w branży produkcji maszyn i urządzeń elektrycznych oraz hotelarstwie (odpowiednio o 0,4 mld zł i 0,2 mld zł), natomiast największe obniżenie ich stanu odnotowano w działalności profesjonalnej, handlu, obsłudze nieruchomości, w branży spożywczej oraz w produkcji cementu, gipsu i szkła (w granicach 0,1-0,2 mld zł).

Obserwowany w ostatnich okresach korzystny obraz sytuacji w zakresie jakości portfela kredytowego, należy tłumaczyć kilkoma czynnikami. Po pierwsze, pomimo obserwowanego w drugiej połowie 2012 r. oraz pierwszej połowie 2013 r. silnego spowolnienia tempa wzrostu polskiej gospodarki, sytuacja finansowa sektora przedsiębiorstw pozostawała relatywnie dobra. Jednocześnie postępujące od połowy ub.r. ożywienie gospodarki przekłada się na stopniową poprawę sytuacji finansowej przedsiębiorstw oraz sytuacji na rynku pracy. Po drugie, dokonane przez RPP silne złagodzenie polityki pieniężnej spowodowało znaczące zmniejszenie kosztów obsługi kredytów, co działa stabilizująco lub prowadzi do poprawy sytuacji finansowej części kredytobiorców. Z kolei w przypadku kredytów walutowych korzystny wpływ na jakość portfela wywiera obserwowana w ostatnich okresach stabilizacja kursu złotego oraz utrzymanie rekordowo niskich stóp procentowych przez główne banki centralne. Po trzecie, dzięki podjętym w ostatnich latach działaniom nadzoru bankowego oraz dokonanemu procesowi samoregulacji banków, jak też rozwojowi biur informacji gospodarczych, doszło do istotnego wzmocnienia procesu zarządzania ryzykiem. Jednocześnie

silne wzmocnienie bazy kapitałowej (w znacznym stopniu wynikające z działań UKNF) stwarza bankom większe możliwości w procesie restrukturyzacji zadłużenia. Ponadto, stabilizacji sprawozdawczej jakości portfela kredytowego sprzyja sprzedaż portfela „złych kredytów”, która w minionych okresach dotyczyła głównie portfela kredytów konsumpcyjnych, a w bieżącym roku objęła dodatkowo portfel kredytów mieszkaniowych.

Tabela 19. Pokrycie odpisami należności ze stwierdzoną utratą wartości/zagrożonych

	Poziom odpisów (mld zł)			Zmiana w 2014		Stopień pokrycia kredytów zagrożonych odpisami (%)		
	06/13	12/13	06/14	mld zł	%	06/13	12/13	06/14
Sektor niefinansowy ogółem	39,6	39,4	40,3	0,9	2,4%	54,4%	55,1%	55,8%
Gospodarstwa domowe	25,3	24,7	25,1	0,5	1,9%	64,1%	63,0%	63,1%
Mieszkaniowe	4,8	5,1	5,3	0,2	4,5%	49,2%	48,6%	49,3%
Konsumpcyjne	14,9	13,9	13,5	-0,4	-2,6%	76,0%	75,3%	74,7%
Pozostałe	5,5	5,7	6,3	0,6	10,6%	55,4%	55,6%	57,5%
Przedsiębiorstwa	14,3	14,7	15,2	0,5	3,2%	42,9%	45,6%	46,9%
MSP	8,4	8,8	9,3	0,5	5,2%	38,0%	41,3%	43,4%
Duże przedsiębiorstwa	5,8	5,9	5,9	0,0	0,3%	52,8%	53,9%	53,6%

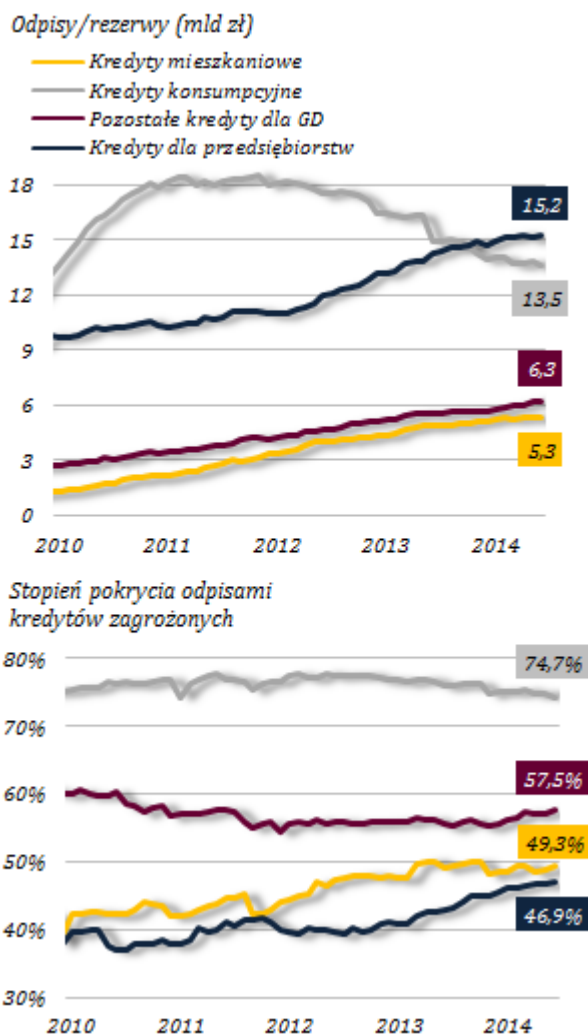
Relatywnie stabilny poziom odpisów oraz stopień pokrycia należności zagrożonych

W kontekście jakości portfela kredytowego, trzeba też zwrócić uwagę, na kwestię odpisów dokonanych przez banki na związane z nimi ryzyko. W I półroczu br. stan odpisów na należności od sektora niefinansowego uległ nieznacznemu zwiększeniu (o 0,9 mld zł; 2,4%). Wynikało to głównie ze wzrostu stanu odpisów na pozostałe kredyty dla gospodarstw domowych oraz kredyty dla MSP, a w mniejszym stopniu na kredyty mieszkaniowe. Z drugiej strony obserwowano stabilizację odpisów na należności od dużych przedsiębiorstw oraz zmniejszenie stanu odpisów na kredyty konsumpcyjne.

Stopień pokrycia odpisami należności zagrożonych nieznacznie wzrósł (z 55,1% na koniec ub. r. do 55,8% na koniec czerwca br.). Zwiększenie stopnia pokrycia dotyczyło wszystkich głównych kategorii kredytów z wyjątkiem kredytów konsumpcyjnych, w przypadku których odnotowano nieznaczne obniżenie stopnia pokrycia (cehuje je jednak najwyższy stopień pokrycia odpisami).

Wykres 53.

Odpisy na kredyty sektora niefinansowego

Jakość kredytów zdeterminowana przez rozwój sytuacji gospodarczej

Z punktu widzenia jakości portfela kredytowego w przyszłych okresach kluczowe znaczenie będzie miał rozwój sytuacji makroekonomicznej. W przypadku utrzymania się wyraźnego ożywienia gospodarki, będzie to pozytywnie wpływać na sytuację finansową części kredytobiorców i prowadziło do poprawy jakości portfela kredytowego.

Pozytywny wpływ wywiera też środowisko niskich stóp procentowych, choć trzeba mieć na uwadze, że może ono też wywoływać niekorzystne zjawiska (m.in. prowadzić do zmniejszenia skłonności do oszczędzania, nadmiernego zadłużenia części gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, jak też poszukiwania inwestycji charakteryzujących się wyższymi stopami zwrotu, ale i wyższym ryzykiem – dwa ostatnie zjawiska stanowiły podłoże ostatniego kryzysu „subprime”), które mogą się uwidocznić dopiero w przyszłości.

W długim okresie, pozytywny wpływ na jakość portfela kredytowego będą miały też znowelizowane w ostatnich okresach rekomendacje KNF oraz inne działania podejmowane przez nadzór bankowy, które wcielone do powszechnej praktyki bankowej powinny istotnie wzmocnić proces zarządzania ryzykiem kredytowym, jak też wzmocnić bezpieczeństwo kredytobiorców. Temu samemu celowi służy też dokonywany przez UKNF przegląd jakości aktywów największych banków.

SPIS TABEL

Tabela 1. Adekwatność kapitałowa	17
Tabela 2. Współczynniki kapitałowe	19
Tabela 3. Wpływ zmian regulacyjnych na główne miary adekwatności kapitałowej (wg stanu na 03/2014).	20
Tabela 4. Wybrane miary płynności	21
Tabela 5. Liczba podmiotów nie spełniających Uchwały KNF 386/2008 na koniec okresu.....	22
Tabela 6. Wybrane elementy rachunku wyników sektora bankowego	23
Tabela 7. Czynniki zmiany wyniku finansowego netto sektora bankowego w 2014	24
Tabela 8. Saldo odpisów i rezerw	28
Tabela 9. Wybrane miary efektywności działania	29
Tabela 10. Portfel kredytowy	32
Tabela 11. Kredyty dla gospodarstw domowych	33
Tabela 12. Kredyty dla przedsiębiorstw	38
Tabela 13. Struktura branżowa dużych zaangażowań	39
Tabela 14. Wybrane aktywa płynne.....	41
Tabela 15. Źródła finansowania	43
Tabela 16. Struktura walutowa bilansu sektora bankowego	49
Tabela 17. Struktura terminowa bilansu	50
Tabela 18. Jakość portfela kredytowego	51
Tabela 19. Pokrycie odpisami należności ze stwierdzoną utratą wartości/zagrożonych	56

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Tempo wzrostu PKB (Q/Q-4)	11
Wykres 2. Wyniki finansowe sektora przedsiębiorstw	11
Wykres 3. Sytuacja na rynku pracy	12
Wykres 4. Dynamika zjawisk inflacyjnych	12
Wykres 5. Sytuacja budżetu państwa	12
Wykres 6. Sytuacja na rynkach finansowych	13
Wykres 7. Nastroje przedsiębiorstw i konsumentów	14
Wykres 8. Sytuacja na rynku mieszkaniowym	15
Wykres 9. Fundusze własne i całkowity wymóg kapitałowy	18
Wykres 10. Łączny współczynnik kapitałowy (wypłacalności)	19
Wykres 11. Struktura sektora pod względem adekwatności	19
Wykres 12. Wybrane miary płynności	21
Wykres 13. Relacja kredytów do depozytów sektora niefinansowego	22
Wykres 14. Kwartalny wynik finansowy netto	23
Wykres 15. Przychody, koszty i wynik odsetkowy	24
Wykres 16. Struktura przychodów i kosztów odsetkowych (I półrocze)	25
Wykres 17. Wynik z tytułu opłat i prowizji (I półrocze)	26
Wykres 18. Wynik z pozostałej działalności bankowej (I półrocze)	26
Wykres 19. Inne przychody i koszty (saldo) (I półrocze)	26
Wykres 20. Koszty działania i amortyzacja (I półrocze)	27
Wykres 21. Saldo odpisów i rezerw (I półrocze)	28
Wykres 22. Wybrane miary efektywności działania (I półrocze)	29
Wykres 23. Suma bilansowa sektora	30
Wykres 24. Struktura i zmiana stanu głównych pozycji bilansu sektora w 2014	30
Wykres 25. Wybrane charakterystyki struktury sektora bankowego	31
Wykres 26. Kredyty ogółem	32
Wykres 27. Kredyty dla gospodarstw domowych	33
Wykres 28. Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	34
Wykres 29. Kredyty konsumpcyjne	36
Wykres 30. Pozostałe kredyty dla gospodarstw domowych	37
Wykres 31. Kredyty dla przedsiębiorstw	38
Wykres 32. Struktura dużych zaangażowań	39
Wykres 33. Roczne tempo wzrostu kredytów dla sektora niefinansowego (wg stanu na 06/2014)	40
Wykres 34. Kredyty dla sektora budżetowego	40
Wykres 35. Aktywa płynne	41
Wykres 36. Operacje pozabilansowe	42

Wykres 37. Struktura pasywów sektora bankowego	43
Wykres 38. Zmiana (nominalna) źródeł finansowania w 2014	43
Wykres 39. Depozyty sektora niefinansowego	44
Wykres 40. Depozyty i kredyty sektora finansowego	45
Wykres 41. Depozyty sektora budżetowego	45
Wykres 42. Emisje własne i pożyczki podporządkowane	46
Wykres 43. Struktura kapitałów	46
Wykres 44. Finansowanie zagraniczne	47
Wykres 45. Aktywa i pasywa walutowe	49
Wykres 46. Struktura terminów płatności bilansu	50
Wykres 47. Kredyty zagrożone sektora niefinansowego	51
Wykres 48. Jakość kredytów mieszkaniowych	52
Wykres 49. Jakość kredytów konsumpcyjnych	53
Wykres 50. Jakość pozostałych kredytów gospodarstw domowych	54
Wykres 51. Jakość kredytów przedsiębiorstw	54
Wykres 52. Jakość dużych zaangażowań wobec sektora przedsiębiorstw	55
Wykres 53. Odpisy na kredyty sektora niefinansowego	56

ANEKS

SYTUACJA NAJWIĘKSZYCH BANKÓW I ICH INWESTORÓW STRATEGICZNYCH

Ze względu na ograniczenia prawne, UKNF nie publikuje danych sprawozdawczych będących w posiadaniu Urzędu dotyczących poszczególnych banków. W związku z tym, aneks oparto na danych skonsolidowanych dostępnych w serwisie informacyjnym Bloomberg.

Podmioty o sumie bilansowej powyżej 10 mld zł i ich inwestorzy dominujący/strategiczni (stan na 30/06/2014)

	Inwestor dominujący/strategiczny
1 Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski	Skarb Państwa
2 Bank Pekao	UniCredit
3 Bank Gospodarstwa Krajowego	Skarb Państwa
4 mBank	Commerzbank
5 Bank Zachodni WBK	Banco Santander
6 ING Bank Śląski	ING Bank
7 Getin Noble Bank	Leszek Czarnecki
8 Bank Millennium	Banco Comercial Portugues
9 Raiffeisen Bank Polska	Raiffeisen Bank International
10 Bank Handlowy w Warszawie	Citigroup
11 Bank Gospodarki Żywnościowej	Rabobank
12 Deutsche Bank Polska	Deutsche Bank
13 Nordea Bank Polska	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski
14 Bank BPH	General Electric
15 Alior Bank	Carlo Tassara
16 BNP Paribas Bank Polska	BNP Paribas
17 Bank Ochrony Środowiska	Skarb Państwa
18 Bank Polskiej Spółdzielczości	Banki spółdzielcze
19 Credit Agricole Bank Polska	Credit Agricole
20 Santander Consumer Bank	Banco Santander
21 SGB-Bank	Banki spółdzielcze
22 Euro Bank	Societe Generale
23 Idea Bank	Leszek Czarnecki

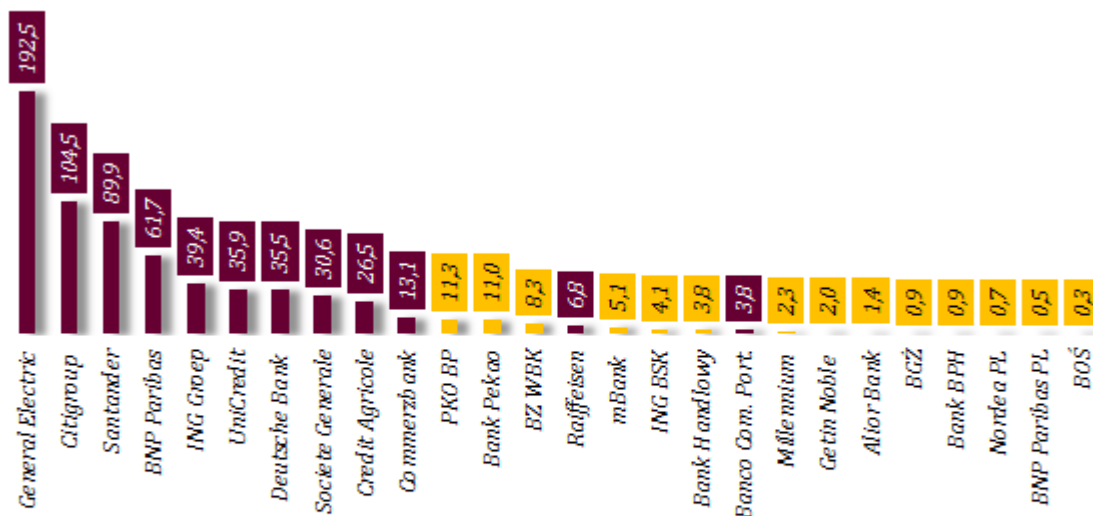
Na koniec czerwca br. w sektorze bankowym były 23 banki, których suma bilansowa przekraczała 10 mld zł i które skupiały łącznie 88,1% aktywów sektora bankowego (z tego 5 banków posiadało sumę bilansową przekraczającą 100 mld zł, w tym 1 przekraczającą 200 mld zł). Wśród tych podmiotów 8 znajdowało się pod kontrolą kapitału polskiego, a pozostałe pod kontrolą kapitału zagranicznego.

Pomimo lokalnego charakteru działania polskich banków, niższego stopnia rozwoju gospodarki i rynku finansowego, a w konsekwencji mniejszej skali działania mierzonej m.in. poziomem sumy bilansowej²¹, bieżąca sytuacja finansowa i wycena polskich banków wygląda korzystnie na tle banków europejskich (w przypadku ratingów warunkiem ograniczającym/determinującym są również ratingi Polski i inwestora strategicznego). Wynika to z lepszych perspektyw rozwoju polskich banków w długim okresie, jak też ich wyższej efektywności działania (m.in. większa stabilność generowanych wyników, niższe C/I, wyższe ROE).

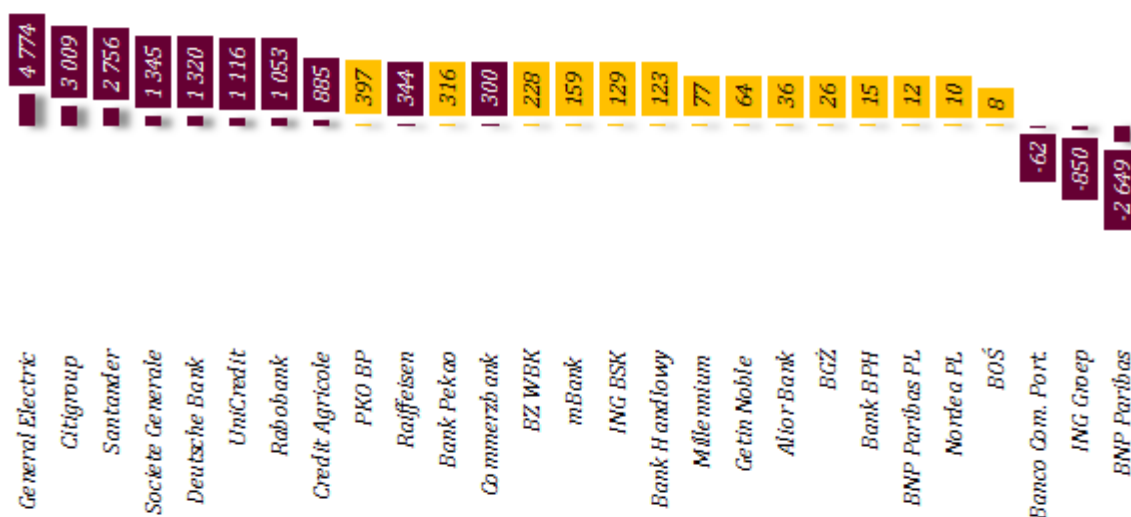
W kontekście zysków generowanych przez polskie banki, trzeba zauważyć, że w ostatnich latach miały one znaczący pozytywny wpływ na wyniki niektórych inwestorów strategicznych (w szczególności dotyczyło to Banku Pekao i UniCredit, mBanku i Commerzbanku oraz Banku Millennium i Banco Comercial Portugues).

²¹ Pod względem wartości udzielonych kredytów, zgromadzonych depozytów, czy kapitałów dysproporcje są mniejsze (wysokie sumy bilansowe europejskich banków w znacznym stopniu wynikają z dużej skali operacji na innych instrumentach, które wpływają na silny wzrost ich sum bilansowych).

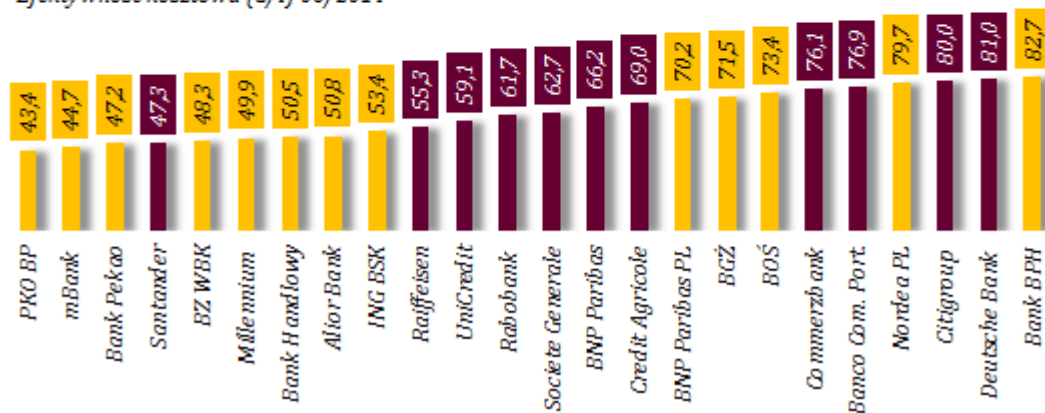
Wartość rynkowa 06/2014 (mld EUR)

Wynik finansowy netto 06/2014 (mln EUR)

Efektywność kosztowa (C/I) 06/2014

Wybrane dane wg stanu na 06/2014 (mln EUR)

	Aktywa	Zatrudnienie	Kredyty	Depozyty	Wynik netto	C/I	ROA	ROE	Kapitał własny	Wsp. wypłac.	Wsp. Tier 1	Wartość rynkowa	C/Z	C/WK	Moody's siła finans.
Banki notowane na GPW															
PKO BP	58 277	29 386	44 594	41 076	397	43	1,5	13,6	6 257	12,3	10,1	11 335	14,0	1,8	C-
Bank Pekao	37 732	18 684	27 682	26 895	316	47	1,8	12,1	5 435	18,1	18,1	10 975	16,9	2,0	C-
mBank	26 927	6 073	16 856	14 407	159	45	1,2	12,8	2 482	15,8	13,2	5 123	16,7	2,1	D
Bank Zachodni WBK	25 879	11 917	18 061	18 685	228	48	2,1	15,7	3 516	13,3	x	8 303	16,1	2,5	D+
ING Bank Śląski	23 635	8 172	14 176	16 737	129	53	1,1	11,8	2 204	15,0	15,0	4 149	16,9	1,9	D+
Getin Noble Bank	16 436	6 417	12 743	13 077	64	x	0,8	10,2	1 223	12,5	8,9	2 002	16,4	1,6	D-
Bank Millennium	14 247	5 881	10 759	11 057	77	50	1,0	11,5	1 307	13,8	13,0	2 267	15,8	1,7	E+
Bank Handlowy w Warszawie	10 914	4 332	4 178	6 253	123	51	1,8	11,9	1 667	17,0	x	3 763	18,8	2,3	D+
Bank Gospodarki Żywnościowej	8 625	5 586	6 633	6 387	26	72	0,4	4,6	846	13,3	x	934	19,0	1,0	D
Nordea Bank Polska	7 921	1 958	6 628	3 494	10	80	0,2	2,6	565	14,1	x	734	44,3	1,1	x
Bank BPH	7 550	5 449	5 791	2 999	15	83	0,5	3,4	1 200	17,2	14,7	854	21,2	0,7	D
Alior Bank	6 524	6 240	5 508	5 206	36	51	0,8	8,5	679	13,1	11,5	1 396	27,2	2,1	x
BNP Paribas Bank Polska	5 091	2 794	4 260	2 626	12	70	0,5	5,8	435	12,4	9,7	470	16,8	0,9	x
Bank Ochrony Środowiska	4 696	1 913	2 962	3 424	8	73	0,3	4,1	366	12,1	10,3	261	17,6	0,7	x
Inwestorzy dominujący/strategiczni															
BNP Paribas	1 906 625	185 000	649 490	572 863	-2 649	66	-0,1	-1,5	88 270	12,1	10,2	61 692	13,0	0,8	C-
Deutsche Bank	1 665 410	96 733	393 117	537 309	1 320	81	0,0	0,0	68 401	16,8	15,5	35 461	37,3	0,5	D+
Credit Agricole	1 518 126	75 529	317 444	454 464	885	69	0,1	5,1	51 946	18,6	12,7	26 537	12,3	0,6	D
Citigroup	1 395 000	248 000	518 165	705 424	3 009	80	0,5	4,7	155 660	12,7	11,4	104 515	9,1	0,7	x
Societe Generale	1 322 617	154 000	366 792	341 837	1 345	63	0,2	4,9	56 860	14,0	12,5	30 605	13,5	0,7	C-
Banco Santander	1 188 043	183 648	734 363	564 735	2 756	47	0,4	6,7	85 716	12,1	10,9	89 867	17,9	1,2	C-
ING Groep	970 517	63 477	545 735	489 254	-850	x	0,0	-0,4	49 760	14,7	11,7	39 437	x	0,8	x
UniCredit	838 689	130 577	492 040	350 383	1 116	59	-1,6	-24,8	52 172	15,0	11,3	35 875	40,9	0,7	D+
Rabobank	679 513	56 870	467 161	323 035	1 053	62	0,3	4,9	39 854	19,7	14,9	x	x	x	B-
Commerzbank	582 590	51 782	218 849	228 098	300	76	0,1	1,6	27 316	14,9	13,5	13 070	27,3	0,5	D+
General Electric	476 164	307 000	x	x	4 774	x	2,0	10,1	102 313	x	x	192 498	18,6	2,0	x
Raiffeisen Bank International	127 279	56 356	80 826	64 386	344	55	0,5	4,2	10 846	16,8	12,1	6 831	13,2	0,7	D+
Banco Comercial Portugues	80 440	18 405	58 712	48 807	-62	77	-0,4	-12,3	3 371	14,0	12,5	3 762	x	1,5	E

Wybrane dane finansowe w walucie lokalnej (mln PLN, EUR, USD)

	Suma bilansowa				Zmiana rok/rok	Kredyty			Zmiana rok/rok	Wynik finansowy		Zmiana rok/rok	Wartość rynkowa			Zmiana rok/rok
	06/13	12/13	06/14			06/13	12/13	06/14		06/13	06/14		06/13	12/13	06/14	
Banki notowane na GPW																
PKO BP	197 865	199 231	242 289	22,5%	155 930	156 274	185 400	18,9%	1 539	1 658	7,7%	44 500	49 275	47 125	5,9%	
Bank Pekao	150 583	158 522	156 873	4,2%	104 662	109 147	115 090	10,0%	1 400	1 319	-5,8%	39 371	47 113	45 630	15,9%	
mBank	108 144	104 283	111 947	3,5%	69 345	67 295	70 079	1,1%	604	663	9,8%	16 140	21 087	21 299	32,0%	
Bank Zachodni WBK	101 349	106 089	107 590	6,2%	73 292	71 581	75 090	2,5%	793	954	20,2%	26 193	36 258	34 518	31,8%	
ING Bank Śląski	81 791	86 751	98 262	20,1%	52 047	53 798	58 936	13,2%	477	537	12,7%	12 315	14 747	17 251	40,1%	
Getin Noble Bank	63 280	63 617	68 332	8,0%	51 762	52 415	52 981	2,4%	150	266	76,9%	4 929	7 076	8 321	68,8%	
Bank Millennium	57 137	57 017	59 231	3,7%	43 286	43 078	44 731	3,3%	254	320	25,9%	6 320	8 734	9 426	49,1%	
Bank Handlowy w Warszawie	46 284	45 398	45 375	-2,0%	18 104	16 115	17 372	-4,0%	656	514	-21,6%	12 151	13 719	15 646	28,8%	
Bank Gospodarki Żywnościowej	36 702	35 777	35 777	-2,5%	27 116	27 514	27 514	1,5%	83	108	31,5%	2 818	3 915	3 882	37,7%	
Nordea Bank Polska	33 321	32 856	32 856	-1,4%	27 813	27 494	27 494	-1,1%	14	43	211,9%	2 588	2 558	3 037	17,3%	
Bank BPH	34 416	33 004	31 575	-8,3%	26 508	25 013	24 217	-8,6%	86	62	-28,8%	3 738	4 178	3 552	-5,0%	
Alior Bank	22 822	25 550	27 124	18,9%	18 035	20 464	22 899	27,0%	128	152	18,1%	5 691	5 698	5 805	2,0%	
BNP Paribas Bank Polska	20 876	21 117	21 117	1,2%	18 189	17 671	17 671	-2,8%	52	50	-3,4%	2 602	2 697	1 954	-24,9%	
Bank Ochrony Środowiska	17 626	18 417	19 524	10,8%	11 762	12 360	12 314	4,7%	39	35	-11,4%	754	1 075	1 083	43,6%	
Inwestorzy dominujący/strategiczni																
BNP Paribas	1 861 338	1 800 139	1 906 625	2,4%	650 477	643 777	649 490	-0,2%	3 350	-2 649	x	52 144	70 499	61 692	18,3%	
Deutsche Bank	1 909 879	1 611 400	1 665 410	-12,8%	392 758	382 171	393 117	0,1%	1 985	1 320	-33,5%	32 959	35 351	35 461	7,6%	
Credit Agricole	1 784 905	1 519 089	1 518 126	-14,9%	324 492	313 013	317 444	-2,2%	1 165	885	-24,0%	16 494	23 277	26 537	60,9%	
Citigroup	1 883 988	1 880 382	1 909 715	1,4%	643 741	665 472	709 368	10,2%	7 990	4 124	-48,4%	145 967	158 050	143 080	-2,0%	
Societe Generale	1 254 082	1 235 262	1 322 617	5,5%	364 818	358 400	366 792	0,5%	1 319	1 345	2,0%	20 856	33 721	30 605	46,7%	
Banco Santander	1 239 415	1 115 638	1 188 043	-4,1%	742 675	680 537	734 363	-1,1%	2 255	2 756	22,2%	52 989	73 735	89 867	69,6%	
ING Groep	1 143 598	1 080 624	970 517	-15,1%	x	x	x	x	2 792	-850	x	26 868	38 783	39 437	46,8%	
UniCredit	889 632	845 838	838 689	-5,7%	539 300	516 322	492 040	-8,8%	810	1 116	37,8%	20 841	31 165	35 875	72,1%	
Rabobank	693 371	674 139	679 513	-2,0%	478 957	464 508	467 161	-2,5%	1 084	1 053	-2,9%	x	x	x	x	
Commerzbank	636 963	549 661	582 590	-8,5%	235 181	224 132	218 849	-6,9%	-58	300	x	7 636	13 332	13 070	71,2%	
General Electric	660 541	656 560	651 869	-1,3%	x	x	x	x	6 660	6 544	-1,7%	239 787	283 590	263 530	9,9%	
Raiffeisen Bank International	130 306	130 640	127 279	-2,3%	81 942	80 635	80 826	-1,4%	277	344	24,2%	4 379	5 009	6 831	56,0%	
Banco Comercial Portugues	83 944	82 007	80 440	-4,2%	61 400	60 222	58 712	-4,4%	-488	-62	x	1 892	3 279	3 762	98,8%	

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

tel. (+48 22) 262-50-00
fax (+48 22) 262-51-11 (95)
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl